

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА 2025 ГОДИНА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024-2044

Почитувани,

Со особено задоволство ви го претставувам првиот Годишен извештај за 2025 година за спроведување на Националната развојна стратегија 2024–2044, кој претставува значаен чекор во воспоставувањето систематски, транспарентен и одговорен пристап кон следењето на долгорочниот развој на државата.

Националната развојна стратегија претставува заедничка визија за развој заснован на одржливост, конкурентност, добро управување и подобар квалитет на живот за сите граѓани. Во услови на динамични глобални промени, долгорочното планирање претставува неопходност, а не избор. Во таа насока, воспоставувањето функционален систем за нејзино следење, известување и оценување е еден од клучните предуслови за креирање политики засновани на докази, навремено препознавање на предизвиците и

обезбедување континуитет во спроведувањето на развојните цели и приоритети.

Годишниот извештај не претставува само исполнување на законската обврска. Тој претставува важен инструмент за подобро планирање и унапредување на системот за стратешко управување со развојот. Извештајот го прикажува напредокот во спроведувањето на Националната развојна стратегија преку следење на показателите по стратешки области. Исто така, дава прв интегриран преглед на поврзаноста меѓу буџетските политики, развојните цели и стратешките области, европските интеграциски приоритети и Целите за одржлив развој. Истовремено, Извештајот ги идентификува областите во кои е потребно понатамошно унапредување, вклучително насочувањето на инвестициите кон стратешките приоритети, како и зајакнување на поврзаноста меѓу стратешкото планирање, буџетирањето и мерењето на резултатите, подобрувањето на квалитетот и достапноста на податоците и континуирано јакнење на институционалните капацитети. Оттука, воспоставувањето функционален систем за следење, известување и оценување е од суштинско значење за преточување на визијата во конкретни и мерливи резултати.

Спроведувањето на Националната развојна стратегија бара континуирана соработка и координација меѓу Владата, министерствата и другите органи на државната управа, Собранието, единиците на локалната самоуправа, академската заедница, бизнис-секторот, граѓанските организации и развојните партнери. Само преку партнерство и заедничка посветеност можеме да обезбедиме континуитет во реализацијата на развојните цели и нивно доследно спроведување, независно од политичките циклуси.

Исразувам благодарност до сите институции, професори, експерти и соработници кои придонесоа за подготовката на овој Извештај преку обезбедување податоци, стручни анализи и препораки.

Уверен сум дека овој прв Годишен извештај ќе претставува цврста основа за идните циклуси на следење и известување и ќе придонесе за понатамошно јакнење на културата на долгорочно планирање, носење политики засновани на докази и заедничка одговорност за иднината на државата.

Со почит,

Игор Јанушев,

Генерален секретар на Владата на Република Северна Македонија

Содржина

Листа на кратенки.....	5
Список на графикони.....	6
Список на табели.....	7
Прилози.....	9
РЕЗИМЕ.....	10
1. ВОВЕД.....	13
1.1. Цел, правна основа и опфат на извештајот	14
1.2. Методологија.....	17
1.3. Краток макроекономски контекст.....	20
2. ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ СПОРЕД ИНДИКАТОРИ ПО СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ И ЦЕЛИ.....	24
Стратешка област 1: Одржлива, иновативна и конкурентна економија	25
Стратешка област 2: Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија..	30
Стратешка област 3: Демографска ревитализација и социјален и културен развој.....	36
Стратешка област 4: Владеење на правото и добро управување.....	43
Стратешка област 5: Сигурно, безбедно и отпорно општество.....	48
Стратешка област 6: Зелена трансформација.....	52
3. ПОВРЗАНОСТ НА БУЏЕТСКИТЕ ПРОГРАМИ СО СТРАТЕШКИТЕ ОБЛАСТИ И ЕВРОПСКИТЕ ПРИОРИТЕТИ.....	58
3.1. Владини програми во Буџетот на Република Северна Македонија	59
3.1.1. Насоченост кон стратешките области на НРС 2024-2044.....	61
3.1.2. Поврзаност со преговарачките поглавја во процесот на пристапување кон ЕУ	64
3.1.3. Поврзаност со Целите за одржлив развој 2030	66
3.2. Развојни потпрограми во Буџетот на Република Северна Македонија.....	67
3.2.1. Насоченост кон стратешките области на НРС 2024-2044.....	67
3.2.2. Поврзаност со преговарачките поглавја во процесот на пристапување кон ЕУ	70
3.2.3. Поврзаност со Целите за одржлив развој 2030	72

3.3.	Годишни програми на органите на државната управа и органите во нивен состав	73
3.3.1.	Насоченост кон стратешките области на НРС 2024-2044.....	75
3.3.2.	Поврзаност со преговарачките поглавја во процесот на пристапување кон ЕУ	78
3.3.3.	Поврзаност со Целите за одржливиот развој 2030.....	79
4.	ПОВРЗАНОСТ НА ПРОГРАМИТЕ НА ЛОКАЛНО НИВО СО НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА.....	83
4.1.	Распределба на буџетираните средства на ЕЛС согласно одделните програми во 2025 година, согласно локално и централно финансирање.....	83
4.2.	Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС по програми во 2025 година.....	89
4.3.	Усогласеност на програмите на ЕЛС со стратешките области на НРС 2024-2044 и ЦОР 2030.....	93
4.4.	Насоченост на програмите кон целите на НРС 2024-2044.....	97
5.	ВКУПЕН ПРЕГЛЕД НА ПОВРЗАНОСТА НА БУЏЕТСКИТЕ ПРОГРАМИ СО НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024-2044.....	103
6.	ПОВРЗАНОСТ НА ОДДЕЛНИТЕ ПРОГРАМИ СО ПРОГРАМАТА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НРС ЗА ПЕРИОДОТ 2024-2028.....	107
7.	ПРЕДИЗВИЦИ И РИЗИЦИ ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА НРС 2024–2044	116
8.	ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ.....	121
8.1.	Централно ниво.....	121
8.2.	Локално ниво.....	125
8.2.1.	Заклучни согледувања.....	125
8.2.2.	Препораки за подобрување на усогласеноста на програмите со НРС.....	129

Листа на кратенки

AROPE	(At Risk of Poverty or Social Exclusion, AROPE) Стапка на лица изложени на ризик од сиромаштија или социјална исклученост
БДП	Бруто домашен производ
БНД	Бруто национален доход
ГКИ	Глобален индекс на знаење (анг. Global Knowledge Index)
ЕЛС	Единици на локалната самоуправа
ЕУ	Европска Унија
ИКТ	Информациски и комуникациски технологии
ИНФОРМ	Индекс за информираност за ризици
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
МАНУ	Македонска академија на науките и уметностите
МСП	Мали и средни претпријатија
МФ	Министерство за финансии
НАТО	Северноатлантска договорна организација
НБРСМ	Народна банка на Република Северна Македонија
НРС	Национална развојна стратегија
УНДП	Програма за развој на Обединетите Нации
ЦОР	Цели за одржлив развој
LPI	Индекс на логистички перформанси

Список на графикони

Графикон 1. Структура на НРС 2024-2044 по стратешки области и цели.....	19
Графикон 2. Преглед на вкупните износи на мапирани програми на централно ниво за 2025 година.....	58
Графикон 3. Мапирање на одделните владини програми според шесте стратешки области на НРС 2024-2044 (Реализација за 2025 година).....	62
Графикон 4. Мапирање на одделните владини програми според шесте стратешки области на НРС 2024-2044 (Реализација за 2025 година).....	63
Графикон 5. Насоченост на владините програми кон шесте стратешки области на НРС 2024-2044 (реализација за 2024 и 2025 година и Буџет за 2026 година).....	64
Графикон 6. Поврзаност на владините програми со преговарачките поглавја и кластери.....	66
Графикон 7. Поврзаност на владините програми со Целите за одржливиот развој 2030.....	67
Графикон 8. Мапирање на развојните буџетски потпрограми во Буџетот на Република Северна Македонија за 2025 година според шесте стратешки области на НРС 2024-2044.....	68
Графикон 9. Насоченост на развојните потпрограми во 2025 година кон шесте стратешки области на НРС 2024-2044.....	70
Графикон 10. Поврзаност на развојните потпрограми со преговарачките поглавја и кластери.....	71
Графикон 11. Поврзаност на другите развојни програми со ЦОР 2030.....	72
Графикон 12. Десет институции со највисоки планирани износи на буџетски средства за реализација на годишните програми за 2025 година (во денари).....	74
Графикон 13. Десет програми со најголема буџетска поддршка во 2025 година (во денари)	74
Графикон 14. Стратешка насоченост на годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав за 2025 година.....	75
Графикон 15. Насоченост кон стратешките цели на НРС 2024-2044.....	76
Графикон 16. Поврзаност на годишните програми за 2025 година на органите на државната управа и органите во нивен состав со преговарачките поглавја и кластери.....	79
Графикон 17. Насоченост на годишните програми за 2025 година на органите на државната управа и органите во нивен состав кон Целите за одржливиот развој 2030.....	81
Графикон 18. Стапка на реализација на буџетираните износи на ЕЛС по стратешка област на НРС во 2025 година.....	96
Графикон 19. Распределба на реализираните средства согласно одделните програми и нивната поврзаност со целите на НРС 2024-2044.....	101
Графикон 20. Преглед на вкупната поврзаност на буџетските програми на централно и локално ниво со стратешките области на НРС 2024-2044.....	104

Графикон 21. Преглед на вкупната поврзаност на годишните програми на буџетските корисници и буџетските програми на локално ниво со стратешките области на НРС 2024-2044.....	105
Графикон 22. Стапки на реален раст на БДП во 2025 година.....	108
Графикон 23. Остварувања и проекции на различни категории на инвестиции во Програмата за спроведување на НРС за периодот 2024-2028.....	109
Графикон 24. Тренд на намалување на одбрани стапки на невработеност (2017-2025 година).....	111
Графикон 25. Остварувања наспроти проекции во Програмата за спроведување на НРС за периодот 2024-2028.....	112
Графикон 26. Оценки за степенот на владеење на правото во Република Северна Македонија (2020-2025).....	113
Графикон 27. Структура на нето производството на електрична енергија (во MWh), во проценти.....	114
Графикон 28. Усогласеност меѓу НРС 2024-2044 и Реформската агенда за Западен Балкан 2024-2027.....	124

Список на табели

Табела 1. Показатели — Цел 1: Економија базирана на знаење, иновации и дигитализација.....	17
Табела 2. Показатели — Цел 2: Висока интегрираност во меѓународната трговија и меѓународните финансии	18
Табела 3. Индикатори поврзани со Бруто-домашната потрошувачка на истражување и развој и стапката на вработеност.....	19
Табела 4. Ниво на образование на населението.....	19
Табела 5. Движење на Индекс за регионален развој по плански региони (национален просек = 100).....	21
Табела 6. Движење на индексот/показателот за Рурално население (% од вкупно население).....	22
Табела 7. Движење на индикаторот поврзан со Опременост на становите со инсталации за исфрлање на отпадните води.....	22
Табела 8. Движење на индикаторот поврзан со Локална патна мрежа со асфалт и коцка (% од вкупна локална патна мрежа)	23
Табела 9. Вредности на индикаторот (AROE), стапка на сиромашни или социјално исклучени лица (%).....	24
Табела 10. Вредности на индикаторот Балансирани и одржливи демографски движења.....	25

Табела 11. Вредности на одделните демографски индикатори и индексот на среќа.....	26
Табела 12. Вредности за учество на културниот сектор во целокупното вработување (%).....	27
Табела 13. Стапка на намалување на сиромаштијата преку социјални трансфери (%).....	28
Табела 14. Процент на потомство кое живее под меѓународната стапка на сиромаштија, по одделни категории (2020).....	28
Табела 15. Глобален индекс на знаење (GKI; 0-100).....	29
Табела 16. Показатели поврзани со Ефективност и одговорност на владата.....	31
Табела 17. Индикатор Глас и отчетност.....	32
Табела 18. Показатели поврзани со Нулта корупција, правна сигурност и неселективна правда	32
Табела 19. Показатели за човекови права, граѓански слободи и слободни медиуми	33
Табела 20. Показател Информираност за ризици (INFORM; 10→0).....	35
Табела 21. Показател — Цел 2: Климатски неутрални и отпорни општество и заедници.....	37
Табела 22. Показател — Цел 3: Интегрална безбедност и надворешна политика	37
Табела 23. Показатели — Натура 2000 и еколошки статус на реките и езерата, енергетска продуктивност и индекс на енергетска трилема.....	39
Табела 24. Показател за Процент на урбано население изложено на загадувачки супстанции...40	
Табела 25. Показател — Отпад генериран, рециклиран или отстранет во депонија.....	41
Табела 26. Показател — Индекс на експлоатација на вода.....	41
Табела 27. Владини програми на Буџетот на Република Северна Македонија.....	43
Табела 28. Распределба на програмите и мерките по стратешките приоритети во 2025 година	59
Табела 29. Распределба на буџетираните средства на ЕЛС за 2025 година согласно одделните програми (во денари).....	63
Табела 30. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС за 2025 година по програми (во денари).....	69
Табела 31. Распределба на програмите на ЕЛС по стратешки области на НРС.....	72
Табела 32. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС по стратешки области на НРС (во денари).....	73
Табела 33. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС согласно целите на НРС 2025 година (во денари).....	74
Табела 34. Распределба на програмите на ЕЛС во 2025 година и нивната поврзаност со Целите за одржлив развој 2030	76
Табела 35. Остварувања во 2025 година и индикативни таргети за 2028 година за одбрани индикатори на пазарот на работна сила.....	83

Табела 36. Распределба на програмите на ЕЛС согласно износот на буџетирани и реализирани средства во 2025 година и нивната поврзаност со Целите за одржлив развој 2030.....	94
Табела 37. Распределба на буџетските средства според НРС за 2025 година.....	96

Прилози

ПРИЛОГ 1.....	134
УПРАВУВАЧКА СТРУКТУРА НА НРС 2024-2044	134
НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ ЗА РАЗВОЈ	134
УПРАВЕН ОДБОР.....	137
РАБОТЕН КОМИТЕТ	138
НРС/ЦОР Мапа за инвестирање (NDS/SDG Investor Map).....	141
Интерпартиска парламентарна група (ИППГ) за следење на напредокот на НРС.....	142
Активности на Генералниот секретаријат и Одделението за следење на НРС.....	142
ПРИЛОГ 2.....	145
ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ НА НРС 2024-2044 ВО КОНТЕКСТ НА СТРАТЕШКАТА РАМКА	145
ПРИЛОГ 3.....	147
ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕГИСКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ КАТЕГОРИЗИРАНИ ПО СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ ОД НРС 2024-2044 СОГЛАСНО РЕГИСТАРОТ НА СТРАТЕГИСКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ.....	147

РЕЗИМЕ

Годишниот извештај за 2025 година за спроведување на Националната развојна стратегија 2024-2044 претставува **важен институционален чекор во изградбата на систем за следење, известување и оценување на Националната развојна стратегија**. Како прв Извештај претставува темелна и навремена почетна точка за системско следење на спроведувањето на Националната развојна стратегија 2024-2044 (НРС 2024-2044), изготвен само 16 месеци по донесување на Националната развојна стратегија 2024-2044 и Програмата за спроведување за периодот 2024-2028 година.

Извештајот ги содржи појдовните методолошки аспекти на процесот на следење на спроведувањето на НРС 2024-2044. Понатаму, дава осврт кон макроекономскиот контекст во рамки на кој се иницираше процесот на спроведување на НРС 2024-2044, и **го нотира напредокот на постигнувањата согласно следењето на показателите по стратешки области и цели**. Поконкретно, Годишниот извештај за 2025 година за спроведување на Националната развојна стратегија 2024-2044 нуди **системска и аналитичка проценка на степенот на усогласеност на буџетските програми на централно и локално ниво со стратешките области, цели и приоритети утврдени во Стратегијата**. Освен тоа, Извештајот ја воспоставува и анализира поврзаноста и насоченоста кон: (а) европските интеграциски приоритети (35 преговарачки поглавја и 6 кластери во процесот на пристапување кон ЕУ) и (б) седумнаесетте Цели за одржлив развој (Агенда 2030). Анализата опфаќа податоци за планираните износи и реализацијата на буџетските средства на централно и локално ниво, со цел да ја оцени ефективноста на јавните политики и нивниот придонес кон долгорочниот развој.

Структурно гледано, според анализата, доминантно ресурсите (буџетски програми) беа насочени кон Одржлив локален и регионален развој, што обезбедува кохезија и кон Владеење на правото и добро управување. Овие две стратешки области апсорбираат и најголем дел од буџетските средства и ја рефлектираат силната ориентација кон потребите за унапредување на инфраструктурата, територијалната кохезија како и институционалното зајакнување. Поддршката за Одржлива, конкурентна и иновативна економија, исто така, беше исклучително значајна. Во областите Зелената трансформација и Демографската ревитализација и социјалниот и културниот развој се забележува потреба за уште поголеми инвестиции.

По својата природа, развојните потпрограми се повеќе насочени кон Одржлива, конкурентна и иновативна економија, како и кон Одржлив локален и регионален развој, што обезбедува кохезија (над 70% од средствата). Акцентот на овие програми е на зајакнување на инфраструктурната компонента. Зелената трансформација, најчесто се реализира преку

инфраструктурни проекти, каде се забележува потреба за интеграција и поширок опфат на економските и социјалните аспекти на развојот.

Имајќи предвид дека ова претставува прв Годишен извештај за следење на спроведувањето на НРС 2024-2044, не се претставени споредби со алокации во претходните години, кога Стратегијата не беше донесена. Исто така, при оваа анализа двата примерока на буџетски расходи не ја претставуваат целата структура на буџетските расходи.

Од аспект на европските интеграциски процеси, буџетските програми на централно ниво покажуваат високо ниво на усогласеност со Кластер 5 (Ресурси, земјоделство и кохезија) и Кластер 1 (Фундаментални вредности). Тие имаат силен фокус на регионалната политика, институционалните реформи и доброто управување. Истовремено, беше присутна и силна поддршка за економската конкурентност и дигиталната трансформација. Потребни се уште поголеми финансиски алокации во контекст на Зелената агенда.

Анализата на поврзаноста со Целите за одржлив развој (ЦОР 2030) покажува дека најголем дел од програмите беа насочени кон: економски раст и вработување; образование; институции и владеење на правото. Поврзаноста ја потврдува доминантната ориентација кон економските и институционалните цели, и потреба за посилен фокус кон еколошките и социјалните аспекти.

На локално ниво, резултатите покажуваат подобрена усогласеност со стратешките области, особено во делот на локалниот развој и социјалните услуги. Сепак, може да се констатира дека се забележливи разлики во капацитетите и степенот на реализација меѓу општините, што укажува на потреба од дополнително зајакнување на институционалните и финансиските механизми на локално ниво.

Извештајот идентификува неколку системски предизвици: (1) потреба за појасна поврзаност меѓу буџетските алокации и индикаторите за успешност; (2) посилна концентрација на средства во институционалните области; (3) поголем фокус на зелената трансформација и управувањето со демографските промени и (4) идно целосно мапирање на сите позиции во Буџетот со стратешките области, цели и приоритети на НРС 2024-2044, со ЦОР 2030 и европските приоритети.

Клучните пораки што произлегуваат од овој прв циклус на известување во однос на Националната развојна стратегија се: Имплементацијата на НРС во 2025 година покажува солидна институционална поставеност и стабилна основа за спроведување на поставените цели и приоритети, и покрај геополитичките тензии и несигурното глобално окружување; Присутна е јасна ориентација кон европските приоритети и усогласување на националните политики со меѓународните обврски во однос на одржливиот развој; Идентификувана е потреба од посистематски и покоординиран пристап кон дизајнирањето и финансирањето на јавните

политики; Главен предизвик останува преминот кон резултатска ефективност во спроведувањето на НРС 2024-2044; Потребно е поефикасно планирање и мерење и стратешко распределување на ресурсите во насока на долгорочен одржлив развој.

Извештајот ја нагласува потребата од понатамошно зајакнување на капацитетите за стратешко предвидување како составен дел на системот за планирање.

ВОВЕД

1

1. ВОВЕД

1.1. Цел, правна основа и опфат на извештајот

Правната основа за подготовка на Годишниот извештај за 2025 година за спроведување на Националната развојна стратегија 2024-2044 е содржана во член 7 став (4) од Законот за Националната развојна стратегија¹.

Според член 7 став (4) од Законот за Националната развојна стратегија, Генералниот секретаријат на Владата има обврска да го следи спроведувањето на Стратегијата согласно со Програмата и со Годишната програма за работа на Владата. Следењето се остварува преку годишен извештај за спроведување на Стратегијата, кој содржи пресек на реализираните активности во тековната година.

Понатаму, членот 7 став (7) од истиот закон, уредува дека Годишниот извештај за спроведување на Стратегијата од претходната година Владата го доставува до Собранието до крајот на март во тековната за претходната година.

Исто така, согласно Заклучокот од Четвртата седница на Националниот совет за развој², Генералниот секретаријат на Владата преку Одделението за следење на Националната развојна стратегија го доставува Годишниот извештај за 2025 година до Владата на Република Северна Македонија, по што истиот се доставува до Собранието.

Годишниот извештај за 2025 година има за цел да обезбеди преглед на напредокот на спроведувањето на НРС 2024-2044 согласно развојните цели, шесте стратешки области и централните елементи односно хоризонталните приоритети (човечки капитал и дигитализација). Тој дава сеопфатна и аналитичка проценка на буџетските програми насочени кон реализација на стратешките области, цели и приоритети утврдени во НРС 2024-2044 и во Програмата за спроведување 2024-2028 година³. Главниот фокус на Извештајот ќе биде насочен кон анализа на распределбата и искористеноста на буџетските средства на централно и локално ниво, при што посебно внимание ќе се посвети на нивната усогласеност со

¹ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 30/24 и 234/24

² Одржана на 23 декември 2025 година.

³ Врз основа на Законот за Националната развојна стратегија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 30/2024 од 9.02.2024 година), Собранието ја донесе Националната развојна стратегија за периодот 2024-2044 година, на седницата одржана на 29 октомври 2024 година. Во однос на оперативните аспекти на НРС 2024-2044 донесена е и Програма за спроведување на Националната развојна стратегија за периодот од 2024 до 2028 година.

поставените цели и приоритети согласно НРС 2024-2044, како и усогласеноста со Целите за одржлив развој.

Извештајот за 2025 година за спроведување на Националната развојна стратегија 2024-2044 има за цел да послужи како појдовна основа за анализи и евалуација на преземените активности и реализираните буџетски алокации. Истиот се темели на мапирање на буџетските програми на централно ниво (владини програми; други развојни потпрограми; и годишни програми на органите на државната управа и органите во нивен состав); и буџетските програми на локално ниво.

Базата на податоци, врз која е изграден Извештајот, претставува основа за системско следење на реализацијата на програмите и финансиските средства кои се издвојуваат за истите, како и за нивната долгорочна усогласеност со целите на НРС 2024-2044 и ЦОР 2030. Со тоа се овозможува градење на механизам за транспарентност и отчетност кој ќе придонесе кон засилен мониторинг на реализацијата и фокус на одделните програми, како и навремено мапирање, идентификување на слабостите и формулирање на препораки за подобрување на јавните политики.

Покрај аналитичката функција, Извештајот има и суштинско значење во контекст на стратешкото планирање и унапредување на институционалните капацитети на централно и локално ниво. Тој овозможува воспоставување на систем за континуирано следење и оценување, со што се зајакнуваат капацитетите на јавните институции за долгорочно планирање и креирање на дополнителни мерки и политики засновани на објективни и мерливи критериуми и индикатори⁴. Дополнително, извештајот има за цел да изврши и поврзување со: (1) европските приоритети, со оглед на тоа дека е направено мапирање на програмите во однос на преговарачките поглавја и кластери во процесот на пристапување кон ЕУ и (2) глобалните приоритети, преку мапирање во однос на ЦОР 2030.

Годишниот извештај е изработен со експертска поддршка во рамки на Договорот за финансирање меѓу Програмата за развој на Обединетите Нации (УНДП) и Владата на Република Северна Македонија во рамки на соработката при имплементација на Програмата за поддршка на спроведување на Националната развојна стратегија.

Годишниот извештај е прв од ваков тип и се однесува за транзициска година кога се поставени клучните институционални и организациски основи за следење на спроведувањето

⁴ Според член 8 став (1) од Законот за Националната развојна стратегија, Генералниот секретаријат на Владата обезбедува оценување на успешноста на спроведувањето на Стратегијата, најмалку еднаш за период од пет години од денот на донесувањето на Стратегијата. Оценувањето на успешноста на Стратегијата може да се спроведе за период пократок од пет години на иницијатива на Владата. Резултатите од оценката се објавуваат во рамките на Годишниот извештај.

на Стратегијата. Истиот ги поставува основите на процесот на известување, механизмите за координација и мониторинг кои се во фаза на прилагодување на меѓуинституционално ниво.

Во таа насока, Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија во соработка со Програмата за развој на Обединетите Нации (УНДП) интензивно работи на воспоставување на **функционален интегриран систем за следење, известување и оценување на НРС 2024-2044**. Подготвени се **Основни алатки за следење на спроведувањето на НРС 2024-2044**, како и **„пасоши“ на индикатори согласно националните развојни цели и стратешките области**, претставени на контролен панел (Dashboard) на <https://nrs.mk/>.

Исто така, Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија спроведува активности за усогласување со обврските согласно Деловникот за работа на Владата на Република Северна Македонија⁵, како и **постигнување на усогласеност на НРС 2024-2044 во рамки на стратешкото и секторското планирање**. Оттука, при подготовката на стратешките плански документи задолжително е да се претстави поврзаноста на планскиот документ со НРС 2024-2044. Од друга страна, НРС 2024-2044 постепено се позиционира како водилка на стратешката рамка во однос на стратешкото планирање и секторското планирање. Тенденцијата на долг рок е постигнување на усогласеност на секторските политики согласно НРС 2024-2044, како и намалување на бројот на стратешки плански документи.

Структурата на Годишниот извештај генерално ги следи барањата и критериумите утврдени со Упатството за структурата, содржината и начинот на подготвување, спроведување, следење, известување и оценување на секторските и мултисекторските стратегии⁶.

Кон Извештајот има три прилози, и тоа:

- ✚ **Прилог 1 – Управувачка структура на Националната развојна стратегија** (Национален совет за развој и помошните тела Управен одбор и Работен комитет, постигнати резултати на Генералниот секретаријат и Одделението за следење на НРС, воспоставување на Интерпартиска парламентарна група за следење на напредокот на НРС 2024-2044 во Собранието);
- ✚ **Прилог 2 – Графички приказ на НРС 2024-2044** во контекст на стратешката рамка; и
- ✚ **Прилог 3 – Преглед на стратешки плански документи категоризирани по стратешки области** од НРС 2024-2044 согласно Регистарот на стратешки плански документи⁷.

⁵ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 276/24

⁶ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/22

⁷ <https://nrs.mk/lista-na-strategii.nspx>

1.2. Методологија

Фокусот на Извештајот ја следи структурата на НРС 2024-2044 и Програмата за спроведување на НРС за периодот од 2024 до 2028 година. Извештајот се темели на интердисциплинарен пристап кој ги комбинира економските, социјалните и еколошките димензии на развојот.

За потребите на воспоставување на функционален и сеопфатен интегриран систем за следење, известување и оценување на спроведувањето на НРС 2024-2044, подготвени се Основни алатки за следење на спроведувањето на НРС 2024-2044. Алатките претставуваат клучна методолошка и техничка поддршка на целиот процес во насока на обезбедување на систематизирано прибирање, обработка и анализа на податоците, а на долг рок треба да обезбедат поширока усогласеност.

Рамката за следење на спроведувањето на Националната развојна стратегија 2024-2044 дефинира јасно структуриран сет од индикатори, односно показатели на успешност, кои се поставени на повеќе нивоа. Посебни индикатори се дефинирани на ниво на трите национални развојни цели, како и на ниво на шесте стратешки области и двата централни елементи кои имаат хоризонтална функција. Ваквата поставеност практично овозможува сеопфатно следење на напредокот, со што се обезбедува подобра координација и усогласеност на политиките. Овие индикатори се следат на редовна основа, со употреба на последните расположливи податоци.

За секој поединечен индикатор се утврдени три клучни вредности: тековна или почетна вредност, која ја отсликува состојбата во моментот на започнување со реализацијата; среднорочна вредност, која се однесува на 2034 година; и крајна, односно целна вредност, планирана за 2044 година. Особено значајни се таргетите кои се следат на годишно ниво и кои овозможуваат континуирано следење на динамиката на напредокот. Преку ваквиот пристап се создава можност за навремено идентификување на отстапувањата, детектирање на потенцијални слабости и предлагање соодветни корективни мерки и политики.

Дополнително, за секој индикатор е изработен стандарден образец за анализа и прибирање на податоци за неговата вредност или т.н. „пасош на индикатор“. Оваа алатка содржи детални информации за дефиницијата на индикаторот, методологијата за негово пресметување, изворите на податоци, институционалната одговорност, како и фреквенцијата на ажурирање, што придонесува за конзистентност, споредливост и веродостојност на податоците.

На контролниот панел на дигиталната платформа (<https://nrs.mk/>) транспарентно се прикажани индикаторите за трите национални развојни цели или вкупно 11 индикатори, како и

индикаторите за шесте стратешки области и двата централни елементи или вкупно 41 индикатор. Сумирано, за трите национални развојни цели, шесте стратешки области и двете хоризонтални – кои заедно опфаќаат 21 цел и 102 приоритети – се дефинирани вкупно 52 индикатори. Генерално, оваа структура овозможува јасна и мерлива рамка за следење на спроведувањето на НРС 2024-2044.

Следењето на напредокот на индикаторите е подетално разработено и прикажано во поглавјето 4 од Годишниот извештај, каде се анализираат трендовите и постигнатите резултати. Воедно, комплементарно со анализата на постигнувањата од првата година на спроведувањето на Националната развојна стратегија 2024-2044, извршена е и темелна анализа на финансиските аспекти и поврзаноста на развојните цели и области со фискалните импликации, со цел да се обезбеди поголема усогласеност на политиките, фокусираност кон приоритетите, како и доследност во остварувањето на развојните цели.

На овој начин ќе се создадат услови за поефикасно, поекономично и поефективно планирање и користење на јавните ресурси, што е од суштинско значење за одржлив долгорочен развој.

За потребите на анализата, направено е мапирање на буџетските програми на централно и локално ниво. На централно ниво, мапирани се два примерока од буџетските расходи: (1) владините програми и развојни потпрограми и (2) годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав. Поради преклопувања на дел од буџетските расходи во двата примерока, тие се анализираат одделно.

Буџетски потпрограми и годишни програми на буџетските корисници

А. Буџетски програми

Стандардните потпрограми на Буџетот се поделени во две групи: [1] стандардни или редовни буџетски потпрограми за непречено финансирање на надлежностите на буџетските корисници и [2] стандардни владини потпрограми, поврзани со значајни реформски активности.

Развојните потпрограми на Буџетот се поврзани со конкретни инфраструктурни проекти или инвестициски проекти со други развојни цели. Постојат два типа на развојни потпрограми: [3] развојни владини потпрограми и [4] развојни буџетски потпрограми.

За потребите на овој Извештај, беа мапирани неколку категории на (пот)програми:

- владини програми (стандардни владини потпрограми и развојни владини потпрограми) и
- развојни буџетски потпрограми.

Овие категории заедно опфаќаат 17,9% од реализираните буџетски расходи за 2025 година.

Б. Годишни програми на буџетските корисници

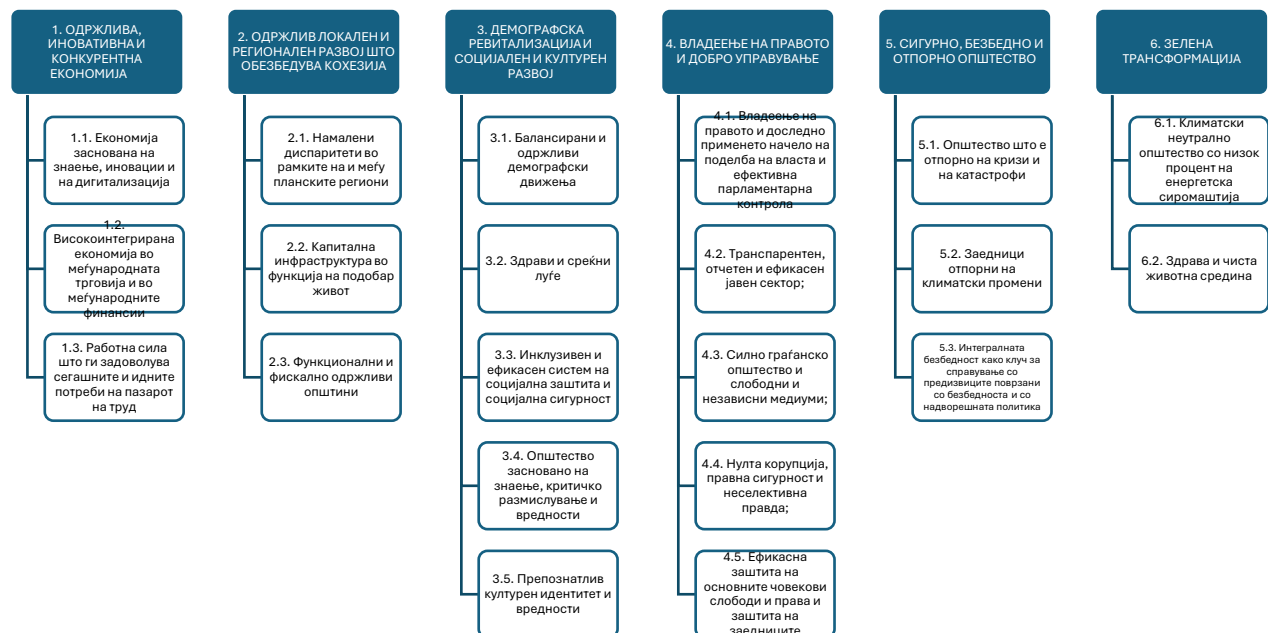
Одделно беа мапирани и годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав. Станува збор за програми за реализација на цели и приоритети во доменот на надлежностите на одделни органи на државната управа или органи во нивен состав, а кои се нормативно уредени со Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија и секторски закони.

На локално ниво, беа мапирани 68 буџетски програми на 81 единица на локалната самоуправа (ЕЛС), вклучувајќи го и Градот Скопје.

Мапирањето на сите програми се врши во однос на нивната насоченост кон шесте стратешки области на НРС 2024-2044, 21 цел во рамките на овие стратешки области, 102 приоритети во рамки на овие цели (Графикон 1). Исто така, извршено е и мапирање во однос на 17-те Цели за одржлив развој 2030. Поврзаноста е извршена врз основа на целната ориентација на секоја програма.

Графикон 1. Структура на НРС 2024-2044 по стратешки области и цели

Централни елементи односно хоризонтални приоритети кои што придонесуваат кон сите шест стратешки области се човечкиот капитал и дигитализација на општеството. Анализата се темели на официјални податоци за реализацијата на буџетските расходи на централно и

локални ниво за 2025 година, при што се направени и споредби со реализацијата на Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година, како и со планираните износи во Буџетот за 2026 година. Ваквиот пристап овозможува идентификација на разликите во реализацијата на програмите, како и откривање на можни јазови и можен недоволен степен на усогласеност со поставените цели и приоритети на НРС 2024-2044. Со цел обезбедување системско следење на реализацијата на финансиските средства во наредниот период, креирана е платформа на податоци за континуиран мониторинг.

1.3. Краток макроекономски контекст

Македонската економија кон крајот на 2025 година се карактеризираше со умерен и релативно силен економски раст, постепено намалување на инфлациските притисоци, солидна активност во финансискиот сектор и стабилна надворешна позиција. Економската динамика во текот на годината беше под влијание на засилената инвестициска активност, инфраструктурните проекти и стабилизирањето на ценовните движења по периодот на повисока инфлација во претходните години.

Во третиот квартал од 2025 година, реалниот бруто домашен производ порасна за 3,8% на годишна основа, што претставува забрзување во однос на претходниот квартал и укажува на зајакнување на економската активност. Растот во најголем дел произлегуваше од домашната побарувачка, при што бруто-инвестициите имаа најзначаен придонес во вкупната економска експанзија. Личната и јавната потрошувачка дадоа умерен позитивен придонес, додека нето-извозот имаше негативен ефект поради побрзиот раст на увозот во однос на извозот, што укажува на зголемена зависност од увезени добра и опрема поврзани со инвестицискиот циклус.

Набљудувано од производствената страна, поголемиот дел од економските дејности бележеа годишен раст. Градежништвото имаше најсилен придонес, особено сегментот на нискоградба поврзан со реализација на крупни инфраструктурни проекти. Индустриското производство во последниот квартал покажуваше знаци на закрепнување, главно под влијание на зголеменото производство на енергија и умерен раст во делови од преработувачката индустрија. Трговијата бележеше минимален реален пад на годишна основа, но со подобрување кај трговијата на мало, што упатува на стабилизирање на потрошувачката на домаќинствата. Стапката на невработеност продолжи да се намалува до ниво од 11%, што укажува на постепено подобрување на состојбата на пазарот на труд и зголемена апсорпција на работна сила.

Годишната стапка на инфлација во 2025 година изнесуваше 3,5%, што претставува потврда за трендот на постепено смирување на ценовните притисоци. Забавувањето на инфлацијата главно се должеше на движењата кај цените на храната, додека енергетската компонента бележеше умерен раст. Базичната инфлација исто така покажуваше тренд на постепено намалување, што укажува на слабеење на пошироките инфлаторни притисоци во економијата. Инфлациските очекувања кај потрошувачите и дел од деловниот сектор се стабилизираа и се движеа во рамки на умерен раст на цените во наредниот период.

Номиналниот раст на платите во текот на третиот квартал остана позитивен, иако со одредено забавување во однос на претходните периоди, што беше очекувано во услови на намалување на инфлацијата и стабилизирање на економската активност. Реалниот раст на платите беше поумерен, бидејќи дел од номиналниот пораст беше апсорбиран од сè уште релативно високото ниво на цени во однос на историскиот просек.

Во надворешниот сектор, тековната сметка во третиот квартал оствари суфицит, но нешто понизок од претходните очекувања. Трговскиот дефицит остана структурен предизвик, при повисок раст на увозот во однос на извозот, што делумно се поврзува со зголемената побарувачка за увозна опрема и енергенси. Бруто девизните резерви изнесуваа околу 4,9 милијарди евра и беа на ниво што се смета за соодветно според стандардните индикатори за адекватност. Девизниот пазар остана стабилен, без позначајни нарушувања. Бруто надворешниот долг се движеше околу 73% од БДП, при што учеството на јавниот долг во однос на БДП бележеше постепено намалување, додека приватниот долг покажуваше умерен раст.

Во сферата на јавните финансии, во 2025 година беше остварен буџетски дефицит од 4% од БДП, со јасна среднорочна насока за натамошна фискална консолидација. Финансирањето на дефицитот се реализираше претежно преку задолжување на домашниот пазар и користење на расположливи депозити, при намалено задолжување на странскиот пазар, што придонесе за ограничување на надворешните ризици. Финансискиот сектор остана стабилен, со солидна кредитна и депозитна активност. Вкупните кредити на приватниот сектор растеа со двоцифрена стапка на годишна основа, при поизразен раст кај домаќинствата, што укажува на зголемена побарувачка за потрошувачки и станбени кредити. Депозитите исто така бележеа стабилен раст над 10%, што придонесуваше за одржување на соодветно ниво на ликвидност во банкарскиот систем. Каматните стапки беа релативно стабилизираны во однос на претходниот период, а финансиската стабилност остана зачувана.

Главните ризици и понатаму произлегуваат од надворешното економско окружување, особено од можни промени во глобалната побарувачка, движењата на цените на примарните производи и геополитичките услови, кои можат да влијаат врз извозот, цените и финансиските текови.

Макроекономскиот контекст во 2025 година, како и анализата на позначајните економски индикатори, овозможуваат појасно согледување на почетните услови во кои отпочна процесот на реализација на Националната развојна стратегија 2024-2044. Притоа, разгледуваните индикатори – како што се економскиот раст, инфлацијата, состојбата на пазарот на труд, фискалната стабилност и надворешнотрговската размена – даваат сеопфатна слика за стабилноста и отпорноста на економијата, но и за предизвиците со кои таа се соочува. Оттука, може да се заклучи дека реализација на НРС 2024-2044 бара континуирано следење на економските движења и навремено приспособување на политиките со цел успешно остварување на поставените развојни цели.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ СПОРЕД
ИНДИКАТОРИ ПО СТРАТЕШКИ
ЦЕЛИ И ОБЛАСТИ

2

2. ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ СПОРЕД ИНДИКАТОРИ ПО СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ И ЦЕЛИ

Врз основа на Законот за Националната развојна стратегија⁸, Собранието ја донесе Националната развојна стратегија за периодот 2024-2044 година, на седницата одржана на 29 октомври 2024 година. Националната развојна стратегија 2024-2044 е водечки документ со кој се дефинираат националните развојни цели, стратешки области и приоритети за забрзан, инклузивен, рамномерен и одржлив развој, потврдувајќи ги заложбите на државата за членство во Европската Унија и за постигнување на Целите за одржлив развој.

Во однос на оперативните аспекти на Националната развојна стратегија 2024-2044, донесена е Програма за спроведување на Стратегијата за периодот од 2024 до 2028 година.

Во рамки на НРС 2024-2044 дефинирани се три национални развојни цели, и тоа:

1. Зајакнување на конкурентноста на економијата преку функционален и иновативен екосистем, усовршување на вештините, знаењето, вклученоста и отпорноста на граѓаните;
2. Модели на управување што се отворени, отчетни, сеопфатни и отпорни, способни да спречат и соодветно да реагираат, поттикнувајќи просперитет за сите општествени групи;
3. Социјалната инклузија што подразбира подобрени социјални, здравствени и образовни услуги во насока на обезбедување корист за поединците, бизнисите и за општеството во целина.

Понатаму, разработени се шест стратешки области со мисија, цели и приоритети, и тоа:

1. Одржлива, иновативна и конкурентна економија,
2. Одржлив локален и регионален развој, кој обезбедува кохезија,
3. Демографска ревитализација и социјален и културен развој,
4. Владеење на правото и добро управување,
5. Сигурно, безбедно и отпорно општество,
6. Зелена трансформација.

Развојот на човечкиот капитал и Дигитализацијата на општеството се централни елементи односно хоризонтални приоритети, кои се проткаени низ сите стратешки области, и кои се основен предуслов за напредок во секоја стратешка област.

⁸ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 30/24 од 9.02.2024 година

Стратешка област 1: Одржлива, иновативна и конкурентна економија

Стратешката област *Одржлива, иновативна и конкурентна економија* претставува еден од темелните столбови на Националната развојна стратегија за периодот 2024-2044 година. Нејзината суштинска цел е постепено позиционирање на македонската национална економија на патека на одржлив, инклузивен и конкурентен раст, заснован на знаење, технолошки иновации и висока интеграција во меѓународните синџири на вредности. Оваа стратешка област е структурирана низ три меѓусебно поврзани цели: (1) *Изградба на економија базирана на знаење, иновации и дигитализација*; (2) *Високо интегрирана економија во меѓународната трговија и меѓународните финансии*; и (3) *Работна сила која ги задоволува сегашните и идните потреби на пазарот на труд*. За потребите на следење на напредокот, системот за мониторинг на НРС предвидува десет квантитативни показатели за оваа стратешка област, сегментирани според соодветната цел. На локално ниво, буџетските програми на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС) поврзани со оваа стратешка област опфаќаат: поддршка на локалниот економски развој, развој на човечки ресурси, прекугранична соработка, библиотекарство, основно и средно образование и изградба на комерцијални капацитети. Оваа анализа ги разгледува последните расположливи вредности (податоци) на клучните показатели за 2024-2025 година во споредба со утврдените тековни или појдовни вредности, среднорочните вредности за 2034 и целните вредности до 2044 година, со цел да се оцени постигнатиот прогрес, да се утврдат структурните јазови и да се идентификуваат областите кои бараат засилено стратешко дејствување.

Цел 1: Економија базирана на знаење, иновации и дигитализација

Показателот **БДП по жител** бележи континуиран и значителен пораст во периодот по донесување на НРС 2024-2044. Имено, започнувајќи со тековна вредност од 6.234 евра (тековна вредност во 2023 година), истиот е поставен на ниво од **8.590 евра во 2024 година**, при среднорочна вредност од негово воспоставување на ниво од 8.000 евра до 2034 (веќе надмината) и целна вредност 12.000 евра до 2044 година.⁹ Постигнатиот пораст на БДП по жител во анализираниот период упатува на одреден степен на конвергенција кон просекот на земјите-членки на Европската унија и е поткрепен со засилената активност во индустрискиот, градежниот и туристичкиот сектор. Во оваа насока може да се потенцира дека и **стапката на**

⁹ Мора да се напомене дека во тековната вредност на индикаторот БДП по жител свое влијание има и значителниот пораст на инфлацијата во анализираниот период.

раст на БДП исто така бележи изразен степен на пораст, и тоа од 2,6% во 2023 на 3,0% во 2024 и проценет податок од 3,5% за 2025 година, при среднорочна вредност од 4,0% за 2034 и целна вредност 5,0% до 2044 година. Паралелно, растот на БНД (брuto национален доход) по жител оствари уште поизразен позитивен раст, од 0,8% во 2023 на 3,8% во 2024 година надминувајќи ја со тоа среднорочната вредност за 2034 (3,5%), со целна вредност 5,5% до 2044 година. Искористеноста на производствените капацитети бележи постепен напредок. Вредностите за искористеноста на капацитетите се движат од 70,6% (2023) до 73,5% за 2025 година. Значителниот јаз до среднорочната вредност (82% за 2034) и до крајната целна вредност (95% за 2044) упатува дека структурната технолошка модернизација на реалниот сектор, особено во малите и средните претпријатија, останува клучен стратешки предизвик на среден и долг рок.

Табела 1. Показатели – Цел 1: Економија базирана на знаење, иновации и дигитализација

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
БДП по жител во евра	6.234	8.590 (2024)	8.000 ✓	12.000
Раст на БДП (% на годишно ниво)	2,6% (2023)	3,0% (2024) / 3,5% проц. 2025	4,0%	5,0%
Искористеност на капацитети (%)	70,6% (2023)	73,5% проц. 2025	82,0%	95,0%
Раст на БНД по жител (% на годишно ниво)	0,8% (2023)	3,8% (2024)	3,5% ✓	5,5%

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и Eurostat (март 2026).

✓ Среднорочната вредност за 2034 е веќе достигната.

Цел 2: Високо интегрирана економија во меѓународната трговија и меѓународните финансии

Показателите за меѓународна трговска интеграција ја потврдуваат традиционално високата отвореност на македонската национална економија, но истовремено упатуваат и на предизвиците со коишто се соочува македонската економија од аспект на потребата од дополнителна пенетрација на извозните пазари. Податоците покажуваат дека трговијата (% од БДП) останува структурно стабилна и истата е поставена на 148,47% од БДП (тековна вредност, 2021) и 148,67% (2023), додека за среднорочна вредност е поставена 170% за 2034 и целна вредност 200% до 2044 година, потврдувајќи конзистентна интеграција на националната економија во регионалните синџири на вредности, особено кон ЕУ-пазарот. Индексот за пенетрација на извозните пазари бележи бавен, но конзистентен напредок, од 4,19 (2021) и 4,36 во 2023 година со крајна цел 7 до 2044, упатувајќи на јаз но и потреба од посистематска диверзификација на извозните пазари и зајакнување на конкурентноста на македонските производи. Индексот на логистички перформанси (Logistics Performance Index, LPI) е ревидиран на 3,7 достигнувајќи ја со тоа среднорочната вредност за 2034 година. Понатамошното унапредување на трговската логистика, царинските процедури и дигитализацијата на трговските текови останува системска задача за достигнување на крајната цел 4,2 до 2044 година.

Табела 2. Показатели — Цел 2: Висока интегрираност во меѓународната трговија и меѓународните финансии

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Индекс за пенетрација на извозните пазари	4,19 (2021)	4,36 (2023)	5,0	7,0
Трговија (% од БДП)	148,47% (2021)	148,67% (2023)	170,0%	200,0%
Индекс на логистички перформанси (LPI)	3,1 (2023)	3,7 (последна)	3,7	4,2

Извор: Светска банка, Eurostat и Државен завод за статистика.

Цел 3: Работна сила која ги задоволува сегашните и идните потреби на пазарот на трудот

Бруто-домашната потрошувачка на истражување и развој како процент од БДП претставува еден од структурните слабости поважните индикатори во рамките на анализираната стратешка област. Показателот бележи умерен раст од 0,38% (2020) на 0,40% (2023), при што ќе бидат потребни уште поголеми алокации за постигнување на среднорочната вредност од 0,7% за 2034 и целната вредност 1,2% до 2044, вредност поставена на тројно повисоко ниво во однос на тековната состојба. Потребни се конкретни структурни мерки за зголемување на буџетскиот удел за наука, стимулирање на приватните вложувања во истражување и развој и институционализирање на механизмите за трансфер на знаење меѓу академскиот и деловниот сектор, со цел достигнувањето на поставената целна вредност. Стапката на вработеност бележи скромно, но конзистентно напредок, од 45,4% (2023) и 45,8% во 2024 година, при среднорочна вредност 52% за 2034 и крајна целна вредност 60% до 2044. Значителниот јаз до среднорочната вредност (6,2 процентни поени) упатува на објективна потреба од дополнителни мерки и политики насочени кон работоспособното население особено она лоцирано во руралните средини, како и меѓу жените и младите лица. **Нивото на образование на населението** ги открива длабоките структурни предизвици на образовниот систем. Имено податоците покажуваат дека само 17,3% од населението поседува високо образование (наспроти целна вредност 50% до 2044), додека доминираат средното (44,1%) и основното образование (27,8%). Поместувањето на образовната пирамида кон повисоките нивоа претставува стратешки долгорочен процес кој бара суштинска трансформација на целиот образовен екосистем, непосредно поткрепена преку програмите на ЕЛС за основно и средно образование.

Табела 3. Индикатори поврзани со Бруто-домашната потрошувачка на истражување и развој и стапката на вработеност

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Бруто-домашна потрошувачка на истражување и развој, како процент од БДП	0,38% (2020)	0,40% (2023)	0,70%	1,20%
Стапка на вработеност (%)	45,4% (2023)	45,8% (2024)	52,0%	60,0%

Извор: Eurostat, Државен завод за статистика (Анкета за работна сила).

Табела 4. Ниво на образование на населението

Ниво на образование	Тековна состојба (Попис 2021)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Без образование	1,5%	1,0%	0,5%
Незавршено основно образование	4,1%	2,0%	1,0%
Основно образование	27,8%	20,0%	10,0%
Средно образование	44,1%	34,0%	24,5%
Високо образование	17,3%	30,0%	50,0%
Магистратура	1,9%	5,0%	8,0%
Докторат	0,4%	2,0%	5,0%

Извор: Државен завод за статистика (Попис на населението, 2021 година) и проекции.

Анализата на десетте индикатори за стратешката област **Одржлива, иновативна и конкурентна економија** укажува на диференциран развоен профил во кој позитивните макроекономски трендови коегзистираат со структурни предизвици што бараат насочен и координиран одговор.

Позитивните наоди вклучуваат зголемување на БДП по жител за 38% во период пократок од пет години, со достигната одредница за 2034 година, економски раст од 3,0 до 3,5%, пораст на БНД по жител од 3,8% во 2024 година и постигнување на таргетираната вредност на индексот на логистички перформанси од 3,7. Овие показатели упатуваат на умерено стабилна патека на економски раст и постепена конвергенција.

Во исто време, три области остануваат клучен предизвик. Прво, нивото на инвестиции во истражување и развој изнесува 0,40% наспроти целта од 1,2%. Растот на вработеноста од 45,8% наспроти цел од 60% е амбициозна, но остварлива цел, имајќи го предвид недостигот на работна сила во одредени сегменти на пазарот на работна сила. Уделот на население со високо образование што изнесува 17,3% е под таргетираните 50%. Овие јазови укажуваат на потреба од засилени инвестиции во знаење, човечки капитал и иновации.

Во таа насока, особено добредојдено беше зголемувањето на буџетските средства за образование и наука во 2025 година, како и силната посветеност кон дигитализација на

услугите на јавниот сектор и поддршката за дигиталната трансформација на приватниот сектор, во согласност со Реформската агенда за Западен Балкан 2024-2027 година.

Програмите на единиците на локалната самоуправа во оваа област, вклучително локалниот економски развој, развојот на човечки ресурси, прекуграничната соработка и образованието, имаат значајна улога во операционализацијата на целите и приоритетите од стратешката област. Нивното систематско следење и поврзување со националниот систем за следење на НРС 2024-2044 е клучно за навремено идентификување на отстапувањата и формулирање ефективни корективни мерки, но и квалитетни продуктивни мерки и инвестиции кои ќе го поддржат економскиот развој и раст.

Стратешка област 2: Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија

Стратешката област *Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија* претставува еден од темелните столбови на Националната развојна стратегија за периодот 2024-2044 година. Нејзината суштинска цел е постигнување рамномерен, инклузивен и просторно балансиран развој низ целата територија на државата, со посебен акцент на намалувањето на длабоките диспаритети помеѓу одделните плански региони, унапредувањето на капиталната инфраструктура и зајакнувањето на финансиската и административната функционалност на единиците на локалната самоуправа. Оваа стратешка област е структурирана низ три меѓусебно поврзани цели: (1) *Намалени диспаритети меѓу региони*; (2) *Капитална инфраструктура во функција на подобар живот*; и (3) *Функционални и фискално одржливи општини*.

За потребите на следење на напредокот, системот за следење на НРС 2024-2044 предвидува пет квантитативни показатели за оваа стратешка област, групирани според соодветната цел. Индикаторите *Индекс за регионален развој* и *Локалната патна мрежа со асфалт и коцка*, се прикажуваат на ниво на осумте плански региони, овозможувајќи детална просторна анализа на диспаритетите.

Цел 1: Намалени диспаритети во регионите и меѓу регионите

Индексот за регионален развој претставува клучен показател за оценка на степенот на социо-економскиот развој по плански региони, изразен во однос на националниот просек. Анализата на тековните трендови укажува на постоење на **изразени регионални диспаритети**, кои се рефлектираат во нерамномерната распределба на економската активност, инвестициите и можностите за вработување. **Скопскиот регион** значително отстапува од останатите, што ја потврдува неговата доминантна позиција како економски и институционален центар на земјата. Наспроти тоа, повеќе региони, особено **Североисточниот и Вардарскиот**, се соочуваат со континуиран јаз во развојот, што укажува на ограничени економски потенцијали и недоволна диверзификација на локалната економска структура. **Останатите плански региони се позиционирани под националниот просек, со различен степен на приближување, при што дел од нив покажуваат умерен напредок, но без суштинско намалување на јазот.**

Поставените среднорочни и долгорочни вредности предвидуваат постепено намалување на нееднаквостите меѓу регионите, со акцент на забрзан развој на помалку развиените региони и приближување кон националниот просек. Сепак, постојните трендови укажуваат дека постигнувањето на овие цели ќе бара поинтензивни и територијално (локално) насочени политики, со фокус на рамномерен регионален развој, подобрување на инфраструктурната поврзаност и јакнење на локалните економски капацитети.

Табела 5. Движење на Индекс за регионален развој по плански региони (нац. просек = 100)

Плански регион	Тековна состојба (2018-2023)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Скопски регион	151,0	160	165
Источен регион	96,1	115	130
Југозападен регион	81,4	105	130
Југоисточен регион	97,1	120	140
Пелагониски регион	91,2	125	160
Полошки регион	82,4	110	140

Плански регион	Тековна состојба (2018-2023)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Североисточен регион	62,7	100	130
Вардарски регион	73,5	105	130

Извор: Министерство за локална самоуправа и Државен завод за статистика (2018-2023). Индексот ги опфаќа социо-економските показатели за развиеноста на регионот во однос на националниот просек.

Показателот **Рурално население (% од вкупно население)** во Република Северна Македонија изнесува **41% во 2023 година**, при среднорочна вредност од 47% за 2034 и целна вредност 55% до 2044 година. Зголемувањето на уделот на руралното население е поставено како стратешка развојна насока, со цел зајакнување на територијалната кохезија и намалување на внатрешните миграциски притисоци кон урбаните центри. Остварувањето на оваа цел подразбира спроведување на интегрирани политики насочени кон подобрување на квалитетот на живот во руралните средини, вклучително преку инвестиции во инфраструктура, подобрен пристап до основни јавни услуги и поттикнување на локалниот економски развој. Во тој контекст, потребно е продолжување на поддршката за руралните средини преку насочени иницијативи и инвестиции. Со стратешко усогласување на развојните напори со локалните ресурси и можности ќе се подобри безбедноста на храната, еколошката одржливост и економскиот просперитет во руралните области. Овој пристап ќе овозможи промовирање на руралниот развој за регионите и ќе придонесе за земјоделска и економска отпорност на државата.

Табела 6. Движење на индексот/показателот за Рурално население (% од вкупно население)

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Рурално население (% од вкупно население)	41% (2023)	—	47%	55%

Извор: Државен завод за статистика.

Цел 2: Капитална инфраструктура во функција на подобар живот

Показателот Опременост на становите со инсталации за исфрлање на отпадните води во 2021 година изнесува 75,5%, при среднорочна вредност од 85,0% за 2034 и целна вредност 100% до 2044 година. Постоечкиот јаз од 24,5 процентни поени до крајната цел укажува дека значителен дел од домаќинствата, особено во руралните средини сè уште не е приклучен на системи за собирање и третман на отпадни води. Ова претставува не само инфраструктурен, туку и еколошки и здравствен предизвик кој бара координирани инвестиции на централно и локално ниво.

Табела 7. Движење на индикаторот поврзан со Опременост на становите со инсталации за исфрлање на отпадните води

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Опременост на становите со инсталации за исфрлање на отпадните води (%)	75,5% (2021)	—	85,0%	100%

Извор: Државен завод за статистика.

Состојбата со локалната патна мрежа укажува на постоење на значаен инфраструктурен јаз, кој има директни импликации врз територијалната поврзаност и рамномерниот регионален развој. На национално ниво, само 61% од локалната патна мрежа е асфалтирана или со коцка, при среднорочна вредност од 80% за 2034 и крајна цел 100% до 2044 година. Тековното ниво на покриеност со асфалт или коцка останува релативно ограничено, што укажува на потреба од интензивирање на инвестициите во локалната патна инфраструктура.

Регионалната распределба дополнително ги нагласува постојните нееднаквости, при што одредени региони се соочуваат со значително пониско ниво на развиеност на патната мрежа, додека други покажуваат повисок степен на инфраструктурна покриеност. Овие разлики укажуваат на нерамномерна просторна распределба на инвестициите и различни нивоа на пристап до основна инфраструктура, што директно влијае врз економската активност и квалитетот на живот на населението.

Постигнувањето на утврдените развојни одредници ќе бара континуирани и значителни капитални вложувања, како и засилена координација помеѓу локалното и централното ниво. Во тој контекст, унапредувањето на локалната патна инфраструктура претставува клучна компонента на буџетските програми на единиците на локалната самоуправа и предуслов за зајакнување на регионалната кохезија и одржливиот економски развој.

Табела 8. Движење на индикаторот поврзан со Локална патна мрежа со асфалт и коцка (% од вкупна локална патна мрежа)

Плански регион / ниво	Тековна состојба (податоци за 2022/ во прилог за 2024)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Република Северна Македонија	61% 63%	80%	100%
Вардарски регион	45% 48%	—	—
Источен регион	51% 56%	—	—
Југозападен регион	68% 68%	—	—
Југоисточен регион	47% 54%	—	—
Пелагониски регион	62% 62%	—	—
Полошки регион	71% 75%	—	—
Североисточен регион	46% 51%	—	—
Скопски регион	76% 76%	—	—

Извор: Министерство за транспорт и Министерство за локална самоуправа. Вредностите за 2034 и 2044 се на ниво на државата. Забелешка: Регионалните цели не се утврдени со „пасошот“ на показателот.

Цел 3: Функционални и фискално одржливи општини

Комбинираниот показател AROPE (At Risk Of Poverty or Social Exclusion) ја мери стапката на население кое е изложено на ризик од сиромаштија или социјална исклученост и претставува сеопфатен показател за социо-економската отпорност и функционалноста на локалните заедници. Основната вредност изнесуваше 32,6% во 2020 година. Следните години бележат одредена флукуација: 31,0% (2021), 33,0% (2022) и 30,0% во 2023 година - при среднорочна вредност од 20% за 2034 и амбициозна целна вредност 10% до 2044 година. Трендот на намалување во 2023 е охрабрувачки, но уделот од 30% укажува дека третина од населението сè уште се наоѓа во зона на социјална ранливост. Постигнувањето на целта од 10%

до 2044 година претпоставува суштинска трансформација на системот на социјална заштита, зголемување на вработеноста, унапредување на образованието и обезбедување квалитетни јавни услуги на локално ниво — области кои директно се покриени со програмите на единиците на локалната самоуправа.

Комбинираниот показател AROPE (At Risk of Poverty or Social Exclusion) претставува сеопфатна мерка за изложеноста на населението на ризик од сиромаштија и социјална исклученост, и дава значаен увид во социо-економската отпорност и инклузивноста на локалните заедници. Динамиката на овој показател во последните години укажува на умерени флуктуации, со одредено подобрување во последните години. Сепак, и покрај ова позитивно движење, нивото на изложеност останува релативно високо, што укажува дека значителен дел од населението сè уште се соочува со ризици поврзани со сиромаштија и социјална исклученост. Ова ја нагласува потребата од засилен и интегриран пристап во креирањето и спроведувањето на социјалните политики, со фокус на намалување на ранливоста и подобрување на квалитетот на живот.

Постигнувањето на поставените стратешки одредници подразбира структурни реформи и координирани интервенции во повеќе области, вклучително зголемување на вработеноста, унапредување на образованието и обезбедување достапни и квалитетни јавни услуги. Во тој контекст, програмите на единиците на локалната самоуправа имаат клучна улога во операционализацијата на овие политики на локално ниво и во намалувањето на социјалните нееднаквости.

Табела 9. Вредности на индикаторот (AROE), стапка на сиромашни или социјално исклучени лица (%)

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Комбиниран показател (AROE) — стапка на сиромашни или социјално исклучени лица (%)	32,6% (2020)	30,0% (2023)	20,0%	10,0%

Извор: Државен завод за статистика, пресметки врз основа на Анкета за приходи и услови на живот (EU-SILC). Последно ажурирање: 2023 година.

Анализа на показателите за стратешката област *Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија* укажува на присуство на регионални диспаритети, кои остануваат еден од клучните развојни предизвици во Република Северна Македонија. Истовремено, анализата идентификува и области во кои е забележлив постепен напредок.

Регионалните разлики, особено изразени преку концентрацијата на економската активност во Скопскиот регион и јазот во развојот на останатите плански региони, упатуваат на потреба од засилен и насочени (кон одделните плански региони) среднорочни мерки и политики. Ваквиот пристап подразбира приоритизирање на инфраструктурниот развој и економската активизација на помалку развиените и руралните средини, со поактивна улога на единиците на локалната самоуправа во процесите на капитално буџетирање.

Инфраструктурните индикатори дополнително ги потврдуваат овие предизвици, укажувајќи на постојани јазови во основната комунална и транспортна инфраструктура. Иако се забележуваат одредени позитивни поместувања кај социјалните показатели, нивото на социјална ранливост останува значајно, што укажува на потреба од интегриран пристап кон економските и социјалните политики, што практично го промовира и Националната развојна стратегија. Во овој контекст, програмите на единиците на локалната самоуправа претставуваат клучен оперативен механизам за имплементација на стратешките приоритети. Нивната усогласеност со целите на Националната развојна стратегија, како и систематското следење и оценување на нивните ефекти, се од суштинско значење за намалување на регионалните нееднаквости и обезбедување одржлив и кохезивен развој во наредниот период.

Стратешка област 3: Демографска ревитализација и социјален и културен развој

Стратешката област *Демографска ревитализација и социјален и културен развој* претставува еден од стратешките столбови на Националната развојна стратегија на Република Северна Македонија за периодот 2024-2044 година. Оваа стратешка област ги опфаќа комплексните демографски, здравствени, социјални и културни предизвици со кои се соочува македонското општество, а нејзината суштинска цел е создавање општество на здрави, среќни и просперитетни граѓани, поткрепено со силен демографски потенцијал, ефикасна социјална заштита и препознатлив национален идентитет. Стратешката област е структурирана низ пет меѓусебно поврзани цели: (1) *балансиран и одржлив демографски движења*; (2) *здрави и среќни луѓе*; (3) *препознатлив културен идентитет и вредности*; (4) *инклузивен и ефикасен*

систем на социјална заштита и социјална сигурност; и (5) општество базирано на знаење, критичко размислување и вредности.

За потребите на следење на напредокот, системот за следење на НРС 2024-2044 предвидува девет квантитативни показатели за оваа стратешка област, сегментирано согласно соодветната цел.

Цел 1: Балансирани и одржливи демографски движења

Показателот Баланс на миграции претставува клучен индикатор за нето-миграциските текови и директно ја рефлектира демографската одржливост на земјата. Иако долгорочната рамка предвидува постепено преминување кон позитивен миграциски биланс, најновите податоци укажуваат на негативен тренд. Наместо приближување кон посакуваната динамика, се евидентира одлив на население, што укажува на структурна природа на овој феномен.

Овој процес има значајни економски и социјални импликации. **Континуираниот одлив, особено на млади и квалификувани лица, доведува до намалување на работоспособното население, ограничување на фискалниот капацитет и намалување на перспективите за остварување на висока и одржлива стапка на економски раст.** Дополнително, се интензивираат регионалните нерамнотежи и се намалува потенцијалот за долгорочен и инклузивен раст.

Показателот **Индекс на демографски притисоци** обезбедува дополнителен увид во интензитетот на демографските предизвици. Тековната вредност укажува на умерени, но перзистентни притисоци. Постигнувањето на утврдените цели ќе бара координиран и долгорочен пристап, кој ќе опфати мерки за задржување на населението, поттикнување на повратната миграција и поефикасна активација на неискористениот работен потенцијал.

Табела 10. Вредности на индикаторот Балансирани и одржливи демографски движења

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Баланс на миграции (број на лица)	-1.000	-5.645 (2025)	1.000	3.000

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Индекс на демографски притисоци (10; 0)	3,9 (2024)	3,9 (2024)	3	2

Извор: Државен завод за статистика (Статистика за миграции, 2024). Баланс на миграции: разлика меѓу доселени и отселени лица. Негативна вредност укажува на нето-одлив на население.

Цел 2: Здрави и среќни луѓе

Показателот **Очекуван здрав живот при раѓање** претставува клучна мерка за квалитетот на живот и ефективноста на здравствениот систем, бидејќи го мери бројот на години што населението ги поминува во добро здравје. Распожливите податоци сигнализираат значајни структурни предизвици во јавното здравство. Враќањето кон претходните нивоа и постигнувањето на повисоки вредности ќе бараат засилен фокус на превентивната здравствена заштита, зајакнување на примарното здравство и промоција на здрави животни навики. Показателот за **очекуван здрав живот на возраст од 60 години** дополнително ја нагласува потребата од системски пристап кон стареењето на населението.

Подобрувањето на овој индикатор е тесно поврзано со развојот на политики за активно стареење, достапноста на долгорочна нега и квалитетот на здравствените и социјалните услуги за постарата популација.

Показателот **Индекс на среќа** обезбедува комплементарна перспектива преку мерење на субјективната благосостојба на населението. Иако се забележува умерен позитивен тренд, тековното ниво укажува на простор за значително подобрување. Разликата во однос на посакуваните вредности упатува на потребата од интегрирани политики кои ги опфаќаат економската сигурност, квалитетот и достапноста на јавните услуги, социјалната кохезија и условите во животната средина.

Во целина, напредокот во оваа област бара координиран пристап кој ги поврзува здравствените, социјалните и економските политики, со цел унапредување на квалитетот на живот и долгорочната благосостојба на населението.

Табела 11. Вредности на одделните демографски индикатори и индексот на среќа

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Очекуван здрав живот при раѓање (години)	66,1 (2019)	63,7 (2021)	70	72
Очекуван здрав живот на 60 години (години)	14 (2019)	—	17	20
Индекс на среќа (0; 10)	5,25 (2022)	5,50 (2025)	6	7,5

Извор: Eurostat (Здравствена статистика), Државен завод за статистика и World Happiness Report. Вредноста за очекуван здрав живот на 60 години не е обновена по 2019.

Цел 3: Препознатлив културен идентитет и вредности

Учеството на културниот сектор во вкупното вработување претставува релевантен индикатор за економската улога и развојниот потенцијал на културата како дел од националната економија. Постојните вредности укажуваат на умерено учество, со јасно дефинирана цел за негово постепено зголемување во наредниот период. Структурата на буџетските програми на единиците на локалната самоуправа укажува на континуирана институционална поддршка за културните дејности.

Активностите поврзани со библиотекарството, сценско-уметничката продукција, музејската дејност, културните манифестации и капиталните инвестиции во културата претставуваат значаен инструмент за зачувување и промоција на културниот идентитет, како и за поттикнување на локалниот културен развој.

Понатамошниот напредок во оваа област ќе зависи од унапредувањето на политиките за поддршка на културата и креативните индустрии, како и од зајакнување на соработката помеѓу јавниот и приватниот сектор. Дополнително, зголемувањето на атрактивноста на културните професии и создавањето услови за одржливо вработување во секторот претставуваат важни предуслови за негово долгорочно јакнење. Оттука, културниот сектор има двојна улога: како носител на идентитет и општествена кохезија, и како потенцијален двигател на економски развој преку креативната економија.

Табела 12. Вредности за учество на културниот сектор во целокупното вработување (%)

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Учество на културниот сектор во целокупното вработување (%)	3,3% (2020)	—	4,0%	6,0%

Извор: Државен завод за статистика (Статистика за пазарот на труд). Последно ажурирање: 2020 година.

Цел 4: Инклузивен и ефикасен систем на социјална заштита и социјална сигурност

Показателот за намалување на сиромаштијата како резултат на социјални трансфери претставува клучна мерка за ефективноста на системот на социјална заштита во ублажување на сиромаштијата. Достапните податоци укажуваат дека трансферите имаат значаен, но сè уште ограничен ефект, што укажува на простор за унапредување на нивната дизајнираност и таргетирање. Разликата во однос на утврдените цели ја нагласува потребата од системски подобрувања, особено во делот на опфатот и насоченоста кон најранливите категории. Во овој контекст, приоритетни области на интервенција се унапредувањето на механизмите за таргетирање, зголемување на покриеноста на корисниците и дигитализацијата на системот, со цел зголемување на ефикасноста, транспарентноста и пристапноста на социјалната заштита.

Показателите поврзани со сиромаштијата кај населението, особено кај децата, укажуваат на изразени интергенерациски ризици. Значително повисоката изложеност на сиромаштија кај домаќинствата со деца, а особено кај повеќечлените семејства, сигнализира структурна концентрација на сиромаштијата во овие категории. Оваа состојба укажува на потреба од засилен фокус на семејните и детските политики, како и на интервенции кои ќе го прекинат циклусот на пренос на сиромаштијата меѓу генерациите.

Унапредувањето на резултатите во одделните индикатори во наредниот период треба да се темели на интегриран пристап кој ги поврзува социјалната заштита, образованието и пазарот на труд, со посебен акцент на раниот детски развој, пристапот до предучилишно образование и поддршката за ранливите семејства. Во тој контекст, зајакнувањето на социјалната сигурност претставува клучен предуслов за намалување на нееднаквостите и унапредување на социјалната кохезија.

Табела 13. Стапка на намалување на сиромаштијата преку социјални трансфери (%)

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Стапка на намалување на сиромаштијата преку социјални трансфери (%)	16,4 (2020)	16,4 (2020 – последна)	20%	25%

Извор: Државен завод за статистика (Анкета за приходи и услови на живот EU-SILC). Последно ажурирање: 2020 година.

Табела 14. Процент на потомство кое живее под меѓународната стапка на сиромаштија, по одделни категории (2020)

Категорија	Тековна вредност (2020)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Вкупно	21,8%	15%	10%
Деца	27,8%	17%	12%
Семејства со 2 деца	20,7%	14%	9%
Семејства со 3 и повеќе деца	45,3%	30%	20%
Вработени	7,9%	4%	2%
Пензионери	7,0%	3%	1%

Извор: Државен завод за статистика (Анкета за приходи и услови на живот EU-SILC, 2020 година).

Цел 5: Општество засновано на знаење, критичко размислување и вредности

Глобалниот индекс на знаење (GKI) претставува составен индикатор кој ги опфаќа перформансите на земјата во образованието, истражувањето и иновациите, информациско-комуникациската инфраструктура и деловното опкружување. Последните податоци укажуваат на умерено подобрување, што сигнализира позитивна насока, но и потреба од забрзување

на напредокот со цел приближување кон утврдените вредности. Оттука произлегува потребата за продлабочување на реформите во образовниот систем, зајакнување на дигиталната инфраструктура и унапредување на врските помеѓу академскиот сектор и стопанството, со цел поттикнување на иновациите и трансферот на знаење.

Унапредувањето на овој индикатор е тесно поврзано со квалитетот и ефективната на образовните политики, особено на локално ниво. Програмите на единиците на локалната самоуправа во областа на основното и средното образование имаат клучна улога во создавањето на човечки капитал и поставувањето на темелите за долгорочен развој заснован на знаење.

Табела 15. Глобален индекс на знаење (GKI; 0-100)

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Глобален индекс на знаење (GKI; 0-100)	51,1 (2023)	52,6 (2024)	55	60

Извор: United Nations Development Programme (UNDP) – Global Knowledge Index. Последно ажурирање: 2024 година.

Одделните индикатори упатуваат дека стратешката област Демографска ревитализација и социјален и културен развој бележи изразено диференцирана динамика, со постоење на релевантни структурни предизвици. Ова упатува на потреба од долгорочен, координиран и мултисекторски пристап, што го предвидува и промовира Националната развојна стратегија, кој ќе ги поврзе политиките на централно и локално ниво.

Демографските трендови преку континуираниот и интензивен негативен миграциски биланс сигнализира продлабочување на одливот на население и отсуство на конвергенција кон посакуваната демографска стабилизација. Во услови на ваква динамика, постигнувањето на демографска рамнотежа во среднорочен хоризонт ќе биде голем предизвик и бара значително зајакнување на политиките за задржување на населението, поттикнување на повратната миграција и подобрување на условите за живот и работа. Дополнително, намалувањето на очекуваниот здрав живот укажува на потреба од системско унапредување на јавното здравство и засилен фокус на подобрување на превентивната здравствена заштита. Од друга страна, одредени индикатори упатуваат на **постепен напредок, особено во областа на знаењето и човечкиот капитал, како и на релативна**

стабилност кај дел од демографските притисоци. Сепак, сиромаштијата останува структурно концентрирана кај одредени категории, особено кај децата и повеќечлените домаќинства, што ја нагласува потребата од поефикасно таргетирани социјални и семејни политики, како и што предвидува Стратегијата.

Во овој контекст, програмите на единиците на локалната самоуправа имаат клучна оперативна улога во имплементацијата на стратешките приоритети. **Образованието, детската заштита, социјалните услуги, културата и здравствената заштита претставуваат области преку кои се реализираат најдиректните интервенции врз квалитетот на живот на населението.** Оттука, нивното систематско следење, редовно известување и функционална поврзаност со националниот систем за следење и оценување на Националната развојна стратегија претставуваат суштински предуслов за навремено идентификување на отстапувањата и дизајнирање на ефективни корективни мерки.

Стратешка област 4: Владеење на правото и добро управување

Стратешката област *Владеење на правото и добро управување* ги опфаќа темелните институционални и демократски претпоставки за долгорочен развој на Република Северна Македонија. Нејзината суштинска цел е изградба на функционална, отчетна, транспарентна и ефикасна јавна администрација, зголемен капацитет на јавните институции, во рамките на правна држава која обезбедува еднакво и непристрасно спроведување на законите за сите граѓани. Стратешката област е структурирана низ пет меѓусебно поврзани цели: (1) владеење на правото и доследно применет принцип на поделба на власта и ефективна парламентарна контрола; (2) транспарентен, отчетен и ефикасен јавен сектор; (3) нулта корупција, правна сигурност и неселективна правда; и (4) ефикасна заштита на основните човекови слободи и права и заштита на заедниците, и (5) слободни и независни медиуми.

Системот за следење на НРС 2024-2044 предвидува девет квантитативни показатели за оваа стратешка област. Повеќето показатели се базираат на меѓународно признати, унифицирани методолошки пристапи и индикатори преземени од базата на податоци на Светска банка, Transparency International, World Justice Project, Freedom House и V-Dem, чиј заеднички именител е оценка на институционалниот квалитет и демократскиот интегритет¹⁰.

¹⁰ Важно методолошко напоменување: кај повеќе показатели пониската вредност значи поповолна состојба (скали кои одат кон 0 или кон 1), додека кај другите повисоката вредност е подобра, со тоа сите интерпретации во оваа анализа го земаат предвид насочувањето на скалата.

Цел 1: Владеење на правото и ефективна парламентарна контрола

Показателот **Ефективност на владата** претставува клучна мерка за квалитетот на јавните услуги, институционалниот капацитет и степенот на професионализација на јавната администрација. Достапните податоци укажуваат на подобрување во последниот период, што сигнализира потреба за длабоки и сеопфатни реформи насочени кон зајакнување на административните капацитети, унапредување на квалитетот на јавните услуги и обезбедување поголема независност и професионалност на јавниот сектор. Показателот **Одговорност на владата** го отсликува степенот на отчетност на извршната власт и функционирањето на механизмите за институционална контрола.

Во тој контекст, унапредувањето на владеењето на правото и парламентарната контрола ќе бара интегриран пристап кој вклучува зајакнување на улогата на парламентот, обезбедување институционална независност на надзорните и ревизорските тела, како и унапредување на механизмите за транспарентност и граѓанска партиципација. Овие елементи се клучни за градење доверба во институциите и зајакнување на демократското управување.

Табела 16. Показатели поврзани со Ефективност и одговорност на владата

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Ефективност на владата [-2,5; 2,5]	-0,08 (2021)	-0,03 (2024)	0,7	1,5
Одговорност на владата	0,762 (2022)	0,765 (2024)	1,3	1,8

Извор: Светска банка — Worldwide Governance Indicators (WGI). Последно ажурирање: 2024 година. При скалата [-2,5; 2,5] повисоките вредности укажуваат на подобра состојба.

Цел 2: Транспарентен, отчетен и ефикасен јавен сектор

Показателот **Глас и отчетност** претставува клучна мерка за квалитетот на демократското управување, опфаќајќи го степенот на учество на граѓаните во политичките процеси, како и слободата на изразување, здружување и медиумите. **Притоа, постои значаен предизвик за унапредување на демократските институции и ја нагласува потребата од**

зајакнување на механизмите кои овозможуваат активно и информирано учество на граѓаните. Истовремено, отстапувањето од утврдените цели укажува на потреба од забрзување на реформските процеси насочени кон подобрување на институционалната транспарентност, медиумските слободи и инклузивноста на процесите на донесување одлуки.

Во контекст на европската интеграција, овој индикатор има особено значење, бидејќи отчетноста и транспарентноста на јавниот сектор претставуваат клучни елементи на критериумите за напредок. Оттука, унапредувањето на овој сегмент бара координирани политики кои ќе обезбедат отворено, одговорно и инклузивно управување.

Табела 17. Индикатор Глас и отчетност

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Глас и отчетност [-2,5; 2,5]	0,16	0,07 (2024)	0,7	1,2

Извор: Светска банка — Worldwide Governance Indicators (WGI). Последно ажурирање: 2024 година.

Цел 3: Нулта корупција, правна сигурност и неселективна правда

Анализата на показателите поврзани со борбата против корупцијата и владеењето на правото упатува на потреба за институционални подобрувања со фокус во клучните сегменти на правосудниот и антикорупцискиот систем.

Показателот **Судска ефективност и владеење на правото** (Светска банка) го отсликува степенот на доверба во институциите, како и способноста за доследно спроведување на правните норми. Последните податоци, сигнализираат намалување на перцепцијата за правна сигурност и ефективност на судскиот систем. Се нагласува потребата од долгорочни и конзистентни реформи насочени кон зајакнување на независноста, ефикасноста и интегритетот на правосудството.

Индексот на перцепција на корупцијата дополнително ја потврдува оваа состојба. Овој тренд ја нагласува потребата од засилување на институционалните механизми за превенција и санкционирање на корупцијата, како и од зголемување на транспарентноста и отчетноста, особено во областите со висок ризик како што се јавните набавки.

Индексот за владеење на правото, кој обезбедува синтетички увид во функционирањето на правниот систем, покажува одреден напредок. Ова укажува на потреба од сеопфатен пристап кој ќе ги опфати пристапот до правда, ефикасноста на институциите, контролата на власта и намалувањето на корупцијата како меѓусебно поврзани компоненти.

Табела 18. Показатели поврзани со Нулта корупција, правна сигурност и неселективна правда

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Судска ефективност и владеење на правото [-2,5; 2,5]	-0,10 (2022)	-0,22 (2024)	0,30	1,00
Индекс на перцепција на корупцијата — ИПК [<100]	42 (2023)	40 (2024)	50	60
Индекс за владеење на правото (0; 1)	0,53 (2023)	0,51 (2025)	0,7	0,8

Извор: Светска банка — WGI (Судска ефективност); Transparency International — CPI (ИПК); World Justice Project — Rule of Law Index. Последни ажурирања: 2024-2025 година. При скалата на ИПК повисоките вредности укажуваат на помала корупција.

Цел 4: Ефикасна заштита на основните човекови слободи и права и заштита на заедниците / Цел 5: Слободни и независни медиуми

Показателот **Индекс за човекови права и владеење на правото** претставува интегрирана мерка за степенот на почитување и заштита на човековите права. Разликата во тековните вредности во однос на целните вредности од 2044 година укажува на потреба од системски интервенции насочени кон зајакнување на правосудната заштита, унапредување на антидискриминациската рамка и подобрување на пристапот до ефективни правни лекови. Показателот **Граѓански слободи** обезбедува дополнителен увид во состојбата со основните права и слободи. Поновите податоци заедно со трендовите кај сродните индикатори, укажуваат на присуство на одредени ограничувања, особено во делот на слободата на изразување и

здружување. Ова укажува на потреба од континуирано зајакнување на институционалните и правните механизми кои ги гарантираат овие права.

Показателот **Глобален статус на слобода** обезбедува сеопфатна проценка на политичките права и граѓанските слободи. Последните податоци укажуваат на подобрување, што претставува позитивен сигнал во однос на општото ниво на слободи. Сепак, и покрај овој напредок, јазот во однос на утврдените цели се забележува, што укажува дека понатамошниот напредок ќе бара засилен и конзистентен реформски пристап.

Оттука, индикаторите во рамките на оваа стратешка област упатуваат на потреба од системско унапредување на заштитата на човековите права, зајакнување на институционалните капацитети и обезбедување конзистентна примена на принципите на владеење на правото, како основа за демократски и инклузивен развој.

Табела 19. Показатели за човекови права, граѓански слободи и слободни медиуми

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок (2024/25)	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Индекс за човекови права и владеење на правото (10; 0)	2,5	2,5 (2024 – последна)	1,5	1
Граѓански слободи (7; 1)	3 (2020)	–	2	1
Глобален статус на слобода (0-100)	52 (2022)	59,9 (2023)	72	85

Извор: V-Dem Institute (Индекс за човекови права); Freedom House – Freedom in the World (Граѓански слободи; Глобален статус на слобода). Последни ажурирања: 2023-2024 година. При скалите 10;0 и 7;1 – пониска вредност е подобра. При скалата 0-100 - повисока вредност е подобра.

Анализата на показателите за стратешката област **Владеење на правото и добро управување** укажува на долгорочно постоење на слабости и недоволна ефективност и темпо на спроведување на реформските процеси во оваа област.

Напредок е забележлив кај дел од индикаторите поврзани со институционалниот капацитет и општото ниво на слободи. Сепак, за динамиката на подобрување потребно е да се забрза за да се постигне приближување кон утврдените целни вредности. **Индикаторите**

поврзани со антикорупцијата и владеењето на правото укажуваат на потреба за надминување на слабостите и унапредување на функционирањето на правосудниот систем, како и зголемување на ефикасноста на механизмите за превенција и санкционирање на корупцијата. Дополнително, според индикаторите за граѓанско учество и отчетност се упатува на предизвици во одржувањето на квалитетот на демократските процеси.

Во такви услови, приближувањето кон утврдените вредности во среднорочен хоризонт ќе бара значително засилување на реформскиот импулс и конзистентна примена на политиките. Клучните приоритети вклучуваат зајакнување на независноста и интегритетот на правосудството и антикорупциските институции, унапредување на транспарентноста и отчетноста на јавниот сектор, како и создавање услови за активно и информирано граѓанско учество. Во овој контекст, улогата на единиците на локалната самоуправа е значајна како дел од поширокиот систем на добро управување. Преку своите надлежности во административното работење, транспарентноста и локалното планирање, тие придонесуваат кон квалитетот на јавните услуги и нивото на доверба на граѓаните во институциите. Оттука, зајакнувањето на нивните капацитети и обезбедувањето повисоко ниво на отчетност претставуваат важен сегмент од вкупниот реформски процес.

Стратешка област 5: Сигурно, безбедно и отпорно општество

Стратешката област *Сигурно, безбедно и отпорно општество* ги опфаќа темелните безбедносни, климатски предуслови за одржлив развој на Република Северна Македонија. Нејзината суштинска цел е изградба на општество кое е способно ефикасно да се соочи, прилагоди и да ги амортизира ефектите од кризи, природни катастрофи, климатски промени и безбедносни закани, при истовремено зачувување на институционалниот интегритет и безбедноста на граѓаните.

Стратешката област е структурирана низ три меѓусебно поврзани цели: (1) општество кое е отпорно на кризи и катастрофи; (2) климатски неутрални и отпорни општество и заедници; и (3) интегрална безбедност како клуч за предизвиците поврзани со безбедноста и надворешната политика. За потребите на следење на напредокот, системот за следење на НРС 2024-2044 предвидува три квантитативни показатели за оваа стратешка област¹¹.

¹¹ Важна методолошка напомена: сите три показатели се мерат на скали каде пониската вредност е подобра (скали 10→0), односно намалувањето на вредноста означува напредок кон целта. Ова е суштински различно од другите стратешки области каде

Цел 1: Општество отпорно на кризи и катастрофи

Показателот **Информираност за ризици** претставува составна мерка за изложеноста на земјата на хуманитарни кризи и катастрофи, земајќи ги предвид природните опасности, ранливоста на населението и институционалниот капацитет за одговор. Во рамки на оваа скала, пониските вредности означуваат понизок ризик и повисоко ниво на отпорност.

Достапните податоци сигнализираат зголемена изложеност на ризици и определен напредок во зајакнувањето на отпорноста. Иако промената е релативно мала, трендот укажува на потреба од засилен фокус на управувањето со ризици.

Приближувањето кон утврдените вредности ќе бара системски и координирани интервенции, насочени кон унапредување на превентивната инфраструктура, зајакнување на институционалните капацитети за управување со кризи и подобрување на меѓуинституционалната координација. Дополнително, јакнењето на јавната свест и едукацијата на населението претставуваат важни компоненти за намалување на ранливоста и зголемување на отпорноста.

Табела 20. Показател **Информираност за ризици (INFORM; 10→0)**

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок	Вредност 2035	Вредност 2040	Целна вредност 2044
Информираност за ризици (INFORM; 10→0)	2,5 (2025)	2,7 (2025 – последна)	2,0	1,8	1,5

Извор: JRC – Joint Research Centre, European Commission – INFORM Risk Index. Последно ажурирање: 2025 година. При скалата 10→0, пониската вредност е подобра – означува помала изложеност на ризик.

Цел 2: Климатски неутрални и отпорни општество и заедници

Показателот **Информираност за ризици поврзани со климатските промени** претставува специфична мерка за изложеноста на климатски ризици, ранливоста на заедниците и капацитетот за прилагодување на климатските промени.

повисоките вредности обично сигнализираат напредок, и мора да се земе предвид при читање на резултатите. Сите три показатели се ажурирани со последни расположливи вредности од 2024 и 2025 година.

Основната вредност укажува на умерено ниво на климатска ранливост (при што понови податоци не се достапни).

Сепак, разликата во однос на утврдените целни вредности упатува на потреба од континуирани и конзистентни интервенции за намалување на ризиците поврзани со климатските промени. Ова особено се однесува на територии со повисока изложеност, како што се руралните и рурално-планинските подрачја.

Постигнувањето на посакуваните вредности е тесно поврзано со ефективната имплементација на климатските политики и нивната усогласеност со стратешките приоритети на Националната развојна стратегија 2024–2044, како и со европските политики за зелена транзиција.

Притоа, од суштинско значење е интегрирањето на климатските аспекти во секторските политики, како и во стратешките и програмските национални документи.

Табела 21. Показател — Цел 2: Климатски неутрални и отпорни општество и заедници

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок	Вредност 2035	Вредност 2040	Целна вредност 2044
Информираност за ризици поврзани со климатски промени (INFORM CC; 10→0)	2,1 (2022)	—	2,0	1,9	1,8

Извор: JRC — Joint Research Centre, European Commission — INFORM Climate Change Index. При скалата 10→0, пониската вредност е подобра — означува помала изложеност на климатски ризик.

Цел 3: Интегрална безбедност и надворешна политика

Показателот **Индекс на безбедносни закани** обезбедува севкупна проценка на ризиците поврзани со безбедноста, опфаќајќи политичка нестабилност, потенцијални конфликти, терористички закани и пошироки регионални ризици. Достапните податоци за тековните вредности на индексот укажуваат на умерено ниво на безбедносни ризици. Ваквите податоци упатуваат на фактот дека намалувањето на безбедносните закани претставува комплексен и долгорочен предизвик, кој бара континуирано одржување на политичката стабилност и унапредување на институционалните капацитети за управување со ризици.

Динамиката на овој показател е во голема мера условена од фактори кои го надминуваат исклучиво националниот контекст, вклучително регионалните односи и пошироките геополитички процеси. Оттука, зачувувањето на добрососедските односи, активното учество во колективните безбедносни структури и напредокот во процесите на европска интеграција претставуваат клучни елементи за зајакнување на безбедносната стабилност. Учеството во НАТО придонесува кон системска стабилизација на безбедносното опкружување, додека европската интеграција обезбедува дополнителна институционална рамка за зајакнување на владеењето на правото и отпорноста. Оттука, управувањето со безбедносните ризици бара интегриран пристап кој ги поврзува националните политики со регионалните и меѓународните механизми за соработка.

Табела 22. Показател — Цел 3: Интегрална безбедност и надворешна политика

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок	Вредност 2035	Вредност 2040	Целна вредност 2044
Индекс на безбедносни закани (10→0)	3,8 (2024)	3,8 (2024)	3,0	—	2,0

Извор: *The Global Economy — Security Threats Index*. Последно ажурирање: 2024 година. При скалата 10→0, пониската вредност е подобра — означува помало ниво на безбедносни закани.

Анализата на одделните индикатори (показатели) во стратешката област Сигурно, безбедно и отпорно општество укажува дека напредокот кон утврдените цели наметнува континуиран долгорочен и конзистентен ангажман, при што динамиката на овие индикатори во значителна мера е условена и од надворешни фактори надвор од непосредна национална контрола. Дополнително, важно е да се нагласи дека сите показатели се изразени на инверзна скала, каде пониските вредности означуваат подобра состојба, што треба да се има предвид при нивната интерпретација и комуникација.

Индикаторот за **информираност за ризици** сигнализира зголемена изложеност и потреба од засилен фокус на управувањето со ризици. Дополнително, индикаторот за Информираност за ризици поврзани со климатски промени (истиот нема последно достапни податоци) упатува на умерена ранливост и ограничен напредок кон посакуваните целни вредности. **Индексот на безбедносни закани** останува релативно стабилен

Приближувањето кон утврдените вредности ќе бара продолжување со веќе започнатиот интегриран пристап, кој ги поврзува политиките за управување со ризици, климатска адаптација и безбедност. Клучните приоритети вклучуваат зајакнување на системите за рано предупредување и управување со кризи, унапредување на климатската отпорност преку инвестиции во зелена инфраструктура, како и јакнење на институционалните капацитети за координирано управување со ризици.

Оттука, своја важна улога имаат и единиците на локалната самоуправа (ЕЛС), особено преку активности поврзани со противпожарната заштита, заштитата и спасувањето, како и инвестициите во животната средина и енергетската ефикасност. Оттука ЕЛС придонесуваат директно кон намалување на ризиците и зајакнување на отпорноста на заедниците. Дополнително, продлабочувањето на меѓународната соработка и учеството во колективните безбедносни и интегративни процеси остануваат важни фактори за долгорочна стабилност и сигурност.

Стратешка област 6: Зелена трансформација

Стратешката област *Зелена трансформација* ги опфаќа клучните еколошки, климатски, енергетски и земјоделски предуслови за транзиција на Република Северна Македонија кон одржливо и зелено општество. Нејзината суштинска цел е постепенa трансформација на производните и потрошувачките модели, со фокус на намалување на јаглеродниот отпечаток, заштита на биодиверзитетот, унапредување на квалитетот на животната средина и изградба на циркуларна економија. Стратешката област е структурирана низ две меѓусебно поврзани цели: (1) *климатски неутрално општество со низок процент на енергетска сиромаштија*; (2) *здрава и чиста животна средина*.

За потребите на следење на напредокот, системот за следење на НРС 2024-2044 предвидува осум квантитативни показатели за оваа стратешка област. За разлика од другите стратешки области, голем број показатели овде имаат квалитативен или специфичен карактер, односно дел од нив се без нумеричка вредност, туку со описна цел (Натура 2000, еколошки статус на реки).

Цел 1: Климатски неутрално општество со низок процент на енергетска сиромаштија

Показателот **Вкупна површина на идентификувани области за мрежата Натура 2000** претставува клучна мерка за напредокот во воспоставувањето на европската мрежа за заштита на биодиверзитетот на национално ниво. Достапните податоци укажуваат на значајно покривање на територијата со идентификувани подрачја, што претставува почетна основа за понатамошно проширување на мрежата. Напредокот во оваа област е директно условен од усогласувањето на националното законодавство со релевантните директиви на Европската унија, како и од темпото на пристапниот процес кон ЕУ.

Показателот **Еколошки статус на реките и езерата** обезбедува увид во состојбата на површинските водни тела во согласност со европските стандарди. Тековната состојба укажува на хетероген квалитет, со доминација на пониски категории на еколошки статус, што сигнализира значителни предизвици во управувањето со водните ресурси. Подобрувањето на овој показател е тесно поврзано со инвестициите во инфраструктура за третман на отпадни води, како и со намалување на загадувањето од индустриски и земјоделски извори. Понатаму, **Индексот на енергетска трилема** обезбедува синтетичка оценка на перформансите на енергетскиот систем, преку димензиите на енергетска безбедност, пристапност и еколошка одржливост. Позицијата на земјата укажува на простор за унапредување, при што подобрувањето на рангирањето ќе зависи од забрзување на реформите во енергетскиот сектор, диверзификација на изворите и засилување на транзицијата кон одржливи енергетски решенија. Истовремено, подобрувањето на вредноста на индексот сигнализира постепен напредок во перформансите на системот.

Показателот **Енергетска продуктивност** ја мери ефикасноста на користењето на енергијата во економијата и претставува клучен индикатор за раздвојување на економскиот раст од енергетската потрошувачка. Достапните податоци укажуваат на конзистентен позитивен тренд, што сигнализира подобрување на енергетската ефикасност. Сепак, постојниот јаз во однос на утврдените вредности укажува на потреба од продолжување и засилување на политиките за енергетска ефикасност и технолошка модернизација.

Табела 23. Показатели – Натура 2000 и еколошки статус на реките и езерата, енергетска продуктивност и индекс на енергетска трилема

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Вкупна површина на идентификувани области за Натура 2000	1.756,45 km ² / 6,8% од територијата	—	—	Хармонизација со ЕУ законодавство
Еколошки статус на реките и езерата	Лош-умерен-добар (2022)	—	Над препорачаното ниво	Над препорачаното ниво / добар статус
Индекс на енергетска трилема (ранг по земја; пониски ранг = подобро)	52 (2022)	59,9 скор (2023)	45	30
Енергетска продуктивност (€/kgoe)	3.297 €/kgoe (2021)	3.779 €/kgoe (2024)	4.300 €/kgoe	5.300 €/kgoe

Извор: Министерство за животна средина и просторно планирање; Државен завод за статистика. Двата показатели немаат нумеричка целна вредност, туку описна цел поврзана со ЕУ хармонизацијата.

Цел 2: Здрава и чиста животна средина

Показателот **Процент на урбано население изложено на загадувачки супстанции** (SO₂, PM₁₀, NO₂) над граничните вредности укажува на високо и структурно изразено загадување на воздухот. Достапните податоци покажуваат особено неповолна состојба кај ПМ₁₀, каде урбаното население во континуитет е изложено на концентрации над дозволените граници, додека кај NO₂ се забележува значителна варијабилност. Поставените цели подразбираат целосно елиминирање на изложеноста до 2044, што бара длабоки структурни промени, вклучително декарбонизација на енергетскиот сектор, намалување на употребата на цврсти горива и системски интервенции во транспортниот сектор.

Показателот **Отпад генериран, рециклиран или отстранет во депонија** укажува на сериозни структурни слабости во системот за управување со отпад. Високото ниво на генериран

отпад по жител, комбинирано со исклучително ниската стапка на рециклирање, укажува на доминација на депонирањето како примарен начин на третман. Јазот во однос на посакуваните вредности е значителен, особено кај рециклирањето, што имплицира потреба од сеопфатна трансформација преку развој на инфраструктура, воведување на селекција на отпадот на извор и примена на принципите на циркуларна економија. Исто така, **индексот на експлоатација на вода** укажува на релативно ниско ниво на притисок врз водните ресурси, што претставува поволна почетна позиција. Сепак, постигнувањето на пониски вредности ќе зависи од подобрување на ефикасноста во користењето на водата, особено преку намалување на загубите во водоводните системи, модернизација на наводнувањето и заштита на водните ресурси од загадување. Овој показател има превентивен карактер и бара навремено делување за да се избегне идно зголемување на водниот стрес.

Табела 24. Показател за Процент на урбано население изложено на загадувачки супстанции

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
SO ₂ — % население над 125 µg/m ³	3% (2009)	—	0%	0%
PM ₁₀ — % население над дневен лимит	100% (2004-2021)	—	20%	0%
NO ₂ — % население над граничните вредности	0-69% (2004-2021)	—	20%	0%

Извор: Министерство за животна средина и просторно планирање; Агенција за животна средина.

Табела 25. Показател — Отпад генериран, рециклиран или отстранет во депонија

Под-показател	Тековна вредност	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Годишна количина на комунален отпад по жител (кг)	503 кг (2023)	400 кг	350 кг

Под-показател	Тековна вредност	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Процент на рециклиран комунален отпад (%)	1% (2022)	50%	80%

Извор: Државен завод за статистика. Последно ажурирање: 2022-2023 година.

Табела 26. Показател — Индекс на експлоатација на вода

Показател	Тековна вредност	Последен расположлив податок	Среднорочна вредност 2034	Целна вредност 2044
Индекс на експлоатација на вода (%)	2,93% (2021)	—	2,0%	1,0%

Извор: Државен завод за статистика.

ПОВРЗАНОСТ НА БУЏЕТСКИТЕ ПРОГРАМИ СО СТРАТЕШКИТЕ ОБЛАСТИ И ЕВРОПСКИТЕ ПРИОРИТЕТИ

3

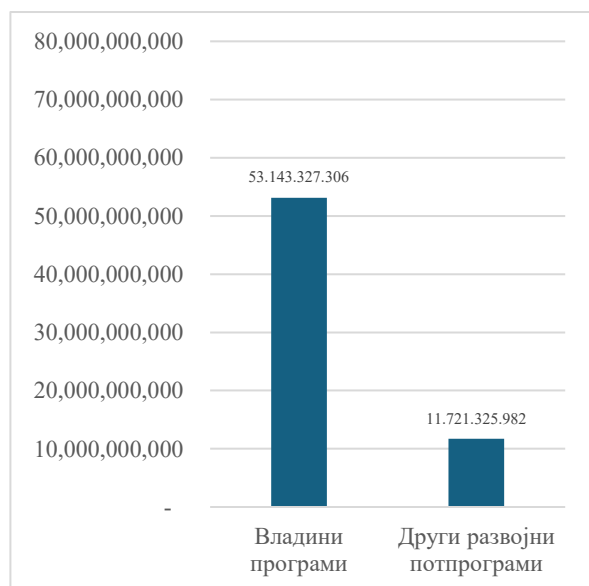
3. ПОВРЗАНОСТ НА БУЏЕТСКИТЕ ПРОГРАМИ СО СТРАТЕШКИТЕ ОБЛАСТИ И ЕВРОПСКИТЕ ПРИОРИТЕТИ

Првичното поврзување со стратешките области, цели и приоритети на НРС 2024-2044 е направено во однос на: (1) буџетските програми (владините програми и другите развојни потпрограми) и во однос на (2) годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав.

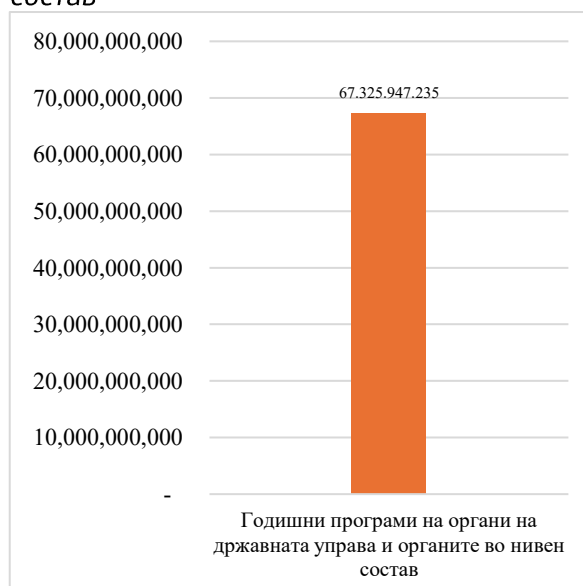
Владините програми се финансираа со 53,1 милијарди денари (14,1% од вкупните буџетски расходи), другите развојни потпрограми со 15,4 милијарди денари (3,8% од вкупните буџетски расходи). Одделно, годишните програми на органите на државната управа (првенствено, министерствата) и органите во нивен состав, беа планирани во вкупен износ од 67,3 милијарди денари (17,8% од вкупните буџетски расходи) (Графикон 2).

Графикон 2. Преглед на вкупните износи на мапирани програми на централно ниво за 2025 година

Панел А. Владини програми и развојни потпрограми

Панел Б. Годишни програми на органите на државната управа и органите во нивен состав

Извор: Прелиминарни податоци од Министерството за финансии (март 2026 година) и податоци од годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав.

3.1. Владини програми во Буџетот на Република Северна Македонија

Во оваа секција е направено мапирање на реализираните износи на владините програми за 2024 и 2025 година, но и планираните износи во Буџетот на Република Северна Македонија за 2026 година. Табелата 1 ги прикажува владините програми и нивната реализација во 2025 година, според прелиминарните податоци на Министерството за финансии. Мапирањето е во однос на стратешките области, цели и приоритети на НРС 2024-2044.

Табела 27. Владини програми на Буџетот на Република Северна Македонија

Програма			Реализација (2025)
A	ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА		36.324.729.165
	A0	Децентрализација	4.888.000.000
	A2	Пренесување на надлежности на ЕЛС	28.812.159.675
	AA	Инфраструктурни проекти во општините	2.624.569.490
Б	МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА СИРОМАШТИЈАТА		1.093.534.306
	БА	Поттикнување на вработувањето	1.093.534.306
В	УНАПРЕДУВАЊЕ НА ОДБРАНАТА И БЕЗБЕДНОСТА		4.869.087.599
	ВА	Интеграција во НАТО	4.869.087.599
Г	ЈАКНЕЊЕ НА ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО		227.660
	Г1	Борба против корупција и организиран криминал	23.500
	Г2	Борба против трговија со луѓе и илегална миграција	204.160
Д	ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ		5.504.449.301
	Д5	Привлекување на странски директни инвестиции и развој на слободната економска зона	537.703.591
	Д6	Поддршка на инвестициони вложувања	1.000.607.918
	Д7	Унапредување на деловните активности	585.735.931
	Д9	Финансиска поддршка на инвестициите	1.613.749.510
	ДА	Инвестиции во железничката инфраструктура	1.624.886.452
	ДВ	Технолошки индустриски развојни зони	139.412.497
	ДГ	Поддршка на развојот на мали и средни претпријатија	2.353.402
К	РЕФОРМА НА ЈАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЈА		105.242.783
	К2	Стручно оспособување и усовршување	1.572.478
	К5	Соодветна и правична застапеност на заедниците	56.683.674
	К6	Реформа на јавната администрација	46.986.631
М	ИНТЕГРАЦИЈА ВО ЕУ		2.107.660.425
	МА	Помош при транзиција и институционална наградба	454.616.425

	МБ	Прекугранична соработка	55.307.094
	МД	Рурален развој	614.074.196
	МЕ	Инструмент за претпристапна помош - ИПА	983.662.710
Н	ИНФОРМАЦИСКИ И КОМУНИКАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ		1.795.662.952
	Н1	Радиодифузна дејност	1.477.329.999
	НА	Развој и имплементација на ИКТ	318.332.953
О	РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ		324.716.397
	ОА	Рамномерен регионален развој	324.716.397
П	МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО COVID-19 КРИЗАТА И ДРУГИ АНТИКРИЗНИ МЕРКИ		902.400
	П1	Мерки и справување со COVID-19 кризата и други антикризни мерки	902.400
С	УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА		255.977.375
	С1	УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	255.977.375
Т	ИНВЕСТИЦИИ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО		761.136.943
	ТА	Изградба на основни училишта	91.760.224
	ТБ	Реконструкција на основни училишта	63.129.169
	ТВ	Изградба на училишни спортски сали во основни училишта	77.911.508
	ТГ	Изградба на средни училишта	129.304.038
	ТД	Реконструкција на средни училишта	32.510.000
	ТИ	Реконструкција на ученички домови	4.634.669
	ТЛ	Енергетски ефикасна рехабилитација на студентските домови	361.887.335
		Вкупно	53.143.327.306

Извор: Претходни податоци на Министерството за финансии (март 2026 година).

Финансирањето на владините програми беше во вкупен износ од 53,1 милијарди денари или 14,1% од вкупно реализираните расходи на Буџетот на Република Северна Македонија (централен буџет и буџети на фондови) за 2025 година. Распределбата на пондерите по шесте стратешки области на Националната развојна стратегија (НРС 2024-2044) е извршена врз основа на анализа на природниот јазик и главната целна ориентација на секоја владина програма. За секоја програма е направена анализа на приоритетите и очекуваните резултати, при што е утврдено кои стратешки области од НРС таа најдиректно ги поддржува. Поголем тежински фактор (пондер) им е доделен на областите со кои програмата има најсилна и директна врска, а помали пондери се дадени таму каде што постои послаба или индиректна врска. Во случаите кога програмата е тесно насочена кон една стратешка област (на пр. економски промотивни мерки, енергетска транзиција или одбранбена интеграција), најголемиот

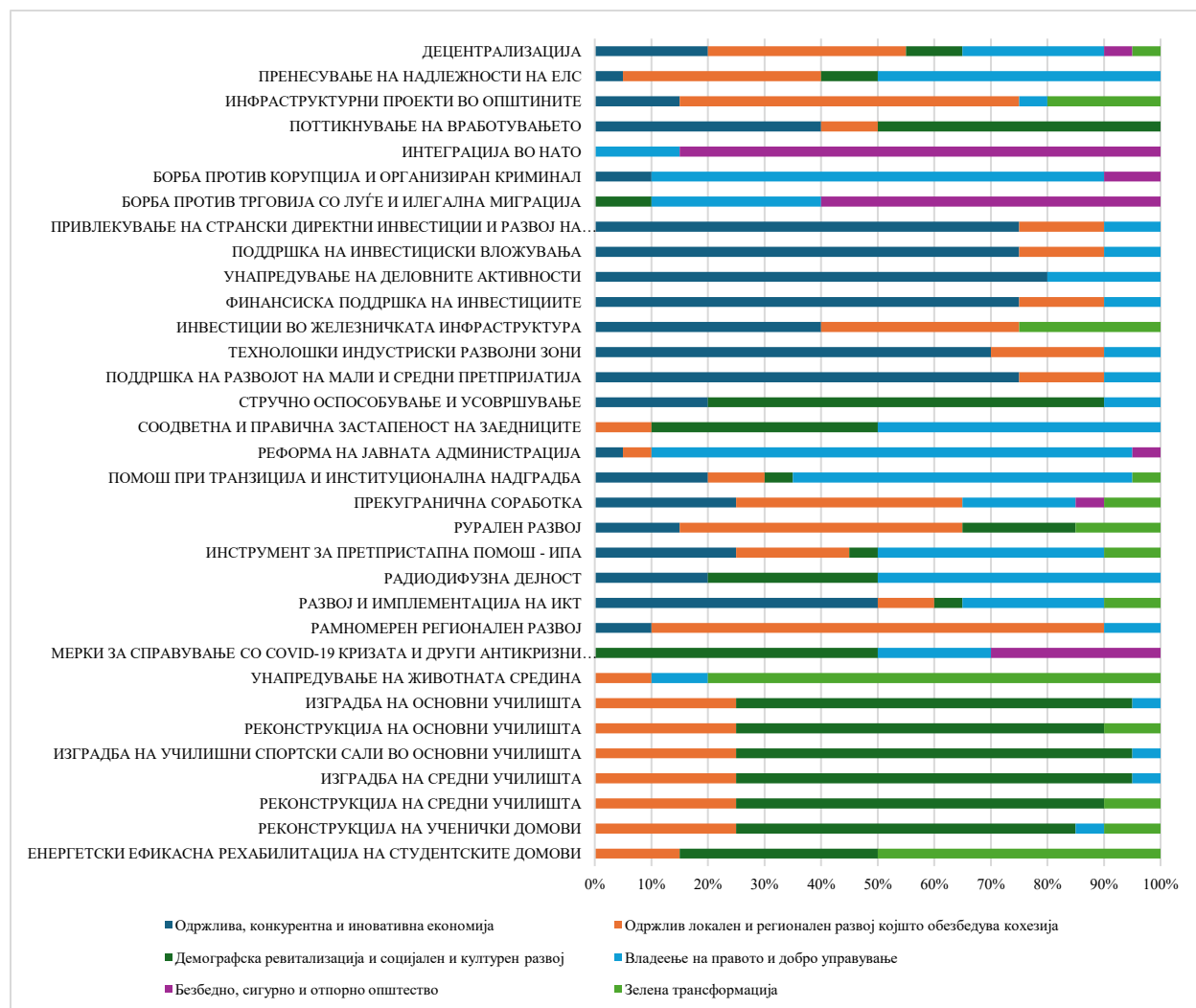

дел од пондерот (70-85%) е доделен на таа област, со минимални пондери за дополнителните области. Кај програмите со поширок хоризонтален карактер (на пр. децентрализација, регионален развој или јавна администрација), пондерите се распределени на повеќе области, но со предност на примарно поврзаните области (на пример, *одржлив локален и регионален развој*, или *владеење на правото и добро управување*).

3.1.1. Насоченост кон стратешките области на НРС 2024-2044

Во целина, владините програми беа првенствено насочени кон поддршка на владеење на правото и доброто управување (35,0%), *одржлив локален и регионален развој* што обезбедува кохезија (29,4%), по што следуваат сигурно, безбедно и отпорно општество (8,3%) и демографска ревитализација и социјален и културен развој (9,4%). *Одржлива, иновативна и конкурентна економија* е доминантна област која се протега во речиси сите приоритети, од поттикнување на вработувањето и поддршка на инвестиции, до интеграција во НАТО и развој на индустриски зони. Втората област, *одржлив локален и регионален развој* што обезбедува кохезија, е значително застапена во приоритетите поврзани со инфраструктурни проекти и образование. Во овој контекст, доминираат мерки како изградба и реконструкција на училишта, рамномерен регионален развој, поддршка на малите и средните претпријатија и инфраструктурни вложувања во општините.

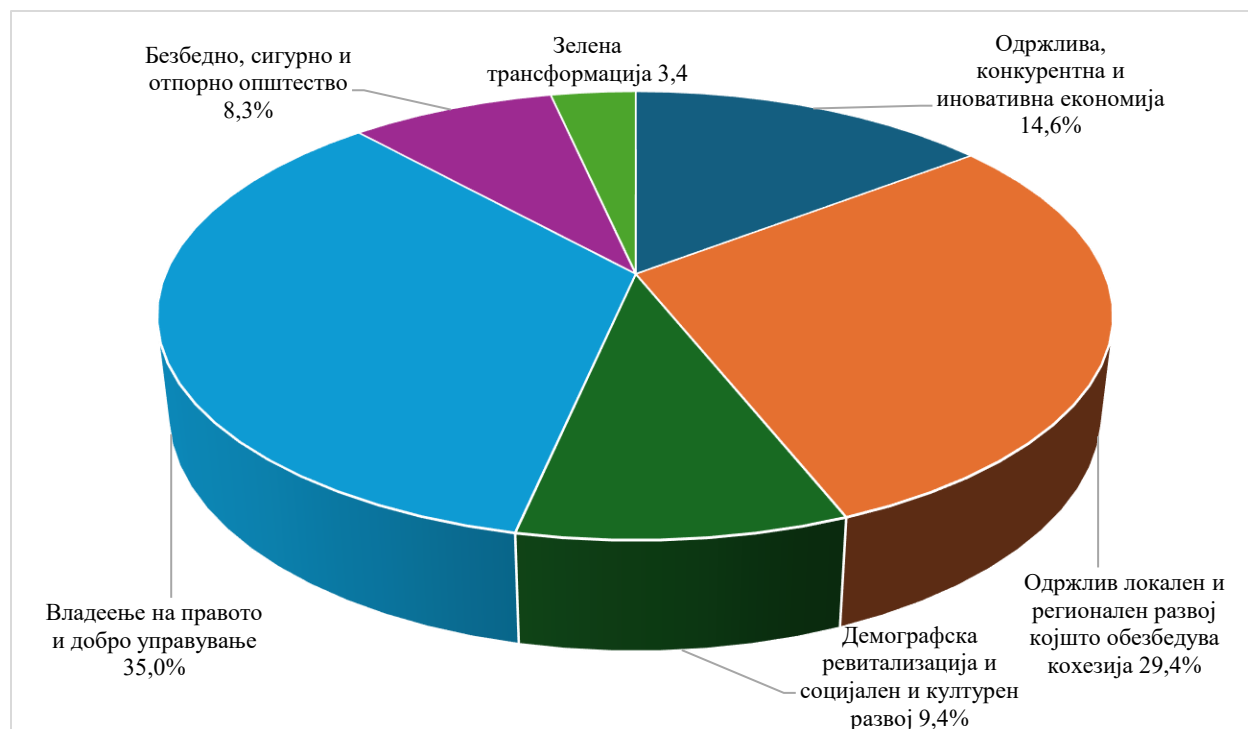
Графикон 3. Мапирање на одделните владини програми според шесте стратешки области на НРС 2024-2044 (Реализација за 2025 година)

Извор: Пресметки врз основа на прелиминарни податоци од Министерството за финансии (март 2026 година).

Од аспект на вкупната насоченост, владините програми имаат силна ориентација кон намалување на регионалните разлики и кон поттикнување на територијална рамнотежа, што е еден од најголемите предизвици за Република Северна Македонија. Третата област, *демографска ревитализација и социјален и културен развој*, има силна застапеност, но во помала мера од економските и инфраструктурните теми, особено во контекст на образованието (изградба на основни и средни училишта, реконструкција на ученички домови и поддршка за студентски центри).

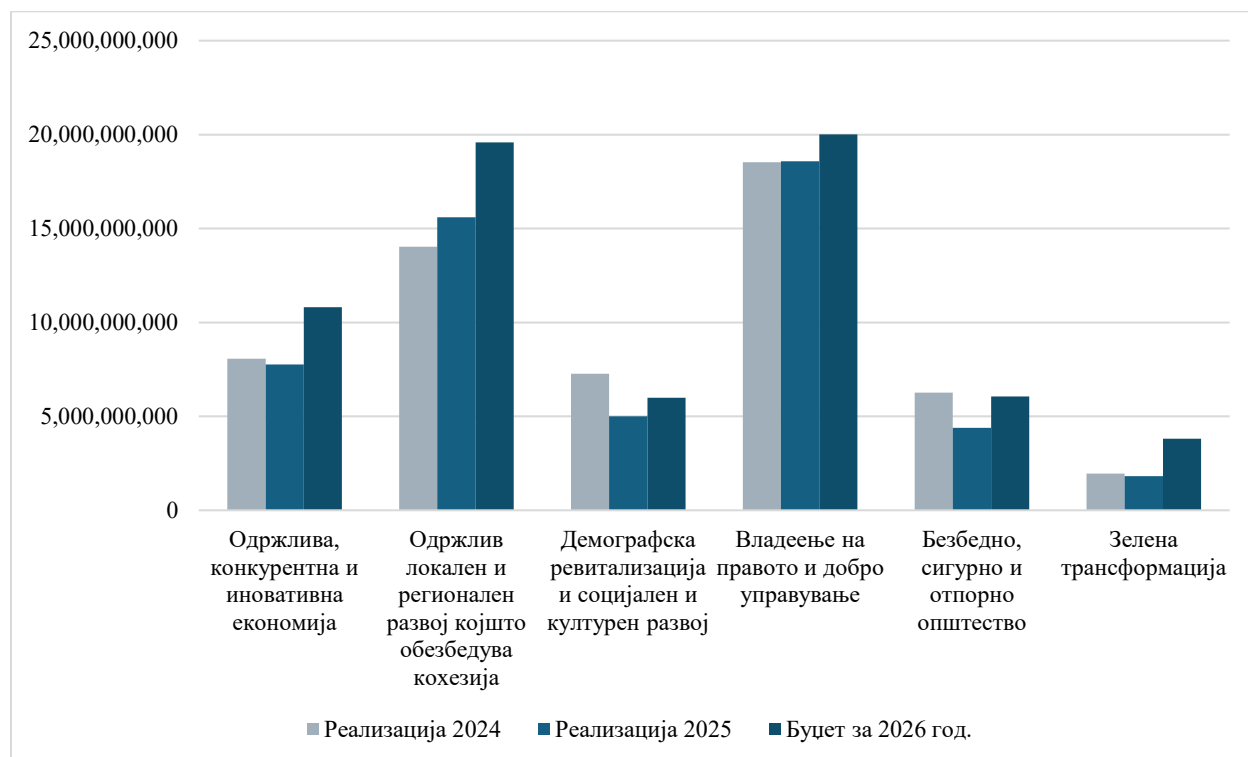
Графикон 4. Мапирање на одделните владини програми според шесте стратешки области на НРС 2024-2044 (Реализација за 2025 година)

Извор: Пресметки врз основа на прелиминарни податоци од Министерството за финансии (март 2026 година).

Стратешката област *владеење на правото и добро управување* е солидно застапена со 30% и се поврзува со клучните предизвици како борба против корупцијата, реформа на јавната администрација, поддршка на институционална транзиција и соодветна правна заштитеност на граѓаните (Графикон 3). Во однос на стратешката област *сигурно, безбедно и отпорно општество* постои релативно ограничена застапеност. Стратешката област *зелена трансформација* има силна видливост, особено кај владините програми за заштита на животната средина и подобрување на условите за одржливост.

Графикон 5. Насоченост на владините програми кон шесте стратешки области на НРС 2024-2044 (реализација за 2024 и 2025 година и Буџет за 2026 година)

Извор: Пресметки врз основа на прелиминарни податоци за реализацијата во 2025 година од Министерството за финансии (март 2026 година).

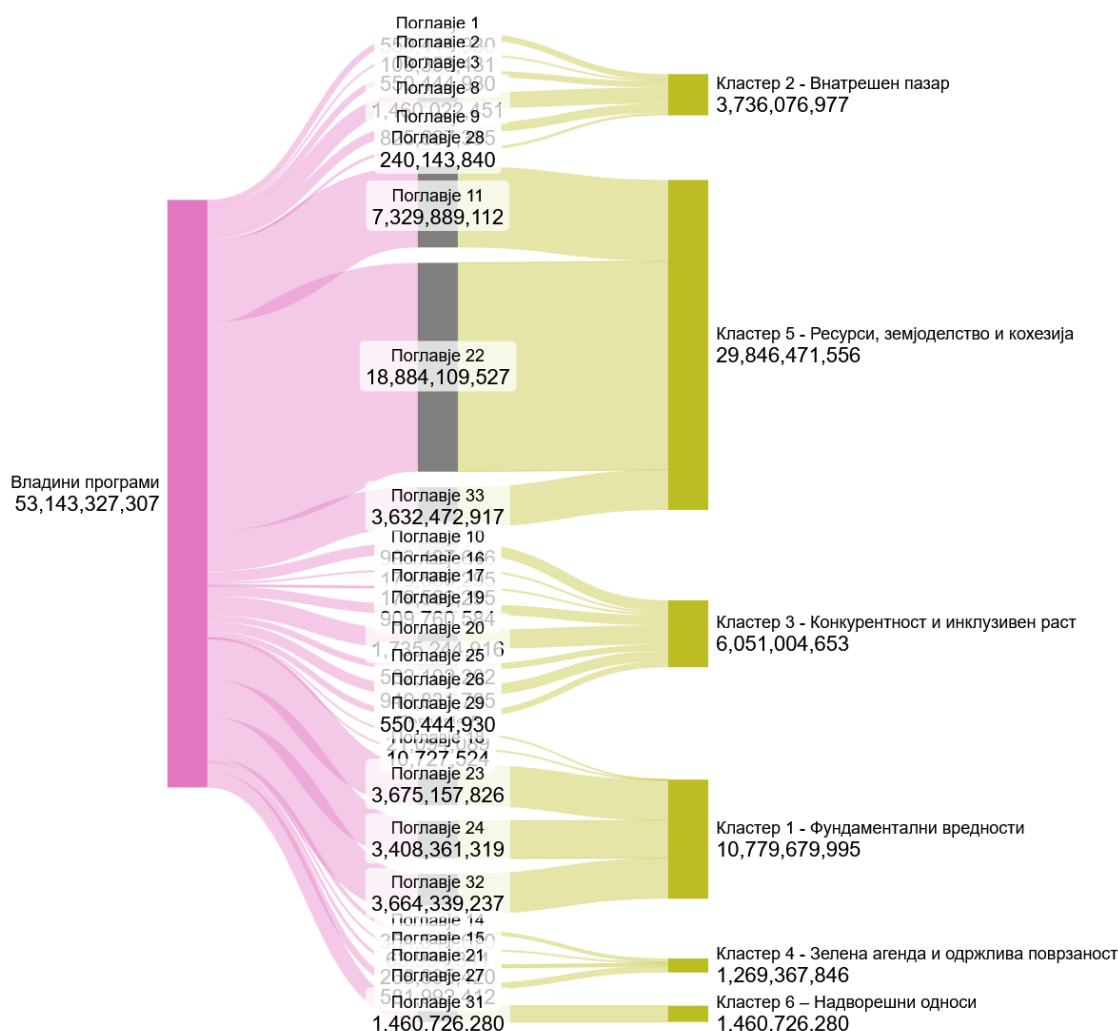
3.1.2. Поврзаност со преговарачките поглавја во процесот на пристапување кон ЕУ

Владините програми покажуваат изразена ориентација кон политики што директно ја поддржуваат економската конвергенција со ЕУ (Графикон 6). Најголем дел од средствата се насочени кон Кластерот 5-Ресурси, земјоделство и кохезија, првенствено преку Поглавјето 22-Регионална политика и координација на структурни инструменти, но и Поглавјето 11-Земјоделство и рурален развој и Поглавјето 33-Финансиски и буџетски одредби. Програмите за поддршка на регионалниот развој доминираат во буџетската структура и во однос на планираните и на реализираните износи за 2025 година. Истовремено, значителен дел од средствата се поврзани со Кластер 1-Фундаментални вредности, особено преку Поглавјето 23-Правосудство и фундаментални права, Поглавјето 24-Правда, слобода и безбедност и Поглавјето 32-Финансиска контрола, што упатува на континуираната посветеност кон јакнење на институционалниот и правниот систем. Економската димензија се рефлектира преку силна застапеноста на Поглавјето 8-Политика на конкуренција во рамки на Кластерот 2-Внатрешен

пазар, како и Поглавјето 20-Претпријатија и индустриска политика, Поглавјето 10-Информатичко општество и медиуми и Поглавјето 9-Социјална политика и вработување во Кластер 3-Конкурентност и инклузивен раст. Во исто време, инвестициите поврзани со Кластерот 4-Зелена агенда и одржлива поврзаност (преку Поглавјето 27-Животна средина и климатски промени, Поглавјето 14-Транспортна политика, Поглавјето 15-Енергетика и Поглавјето 21-Транс-европски мрежи) укажуваат на постепено интегрирање на зелените и инфраструктурните приоритети во буџетските алокации. Надворешната и безбедносната компонента е помалку изразена, но присутна преку Кластерот 6-Надворешни односи, односно Поглавјето 31-Надворешна безбедносна и одбранбена политика. Заклучокот е дека владините програми упатуваат на структура на консолидираниот централен буџет (централен буџет и буџети на фондови), која главно ги поддржува рамномерниот регионален развој, институционалното зајакнување и економската трансформација во контекст на европската интеграција.

Графикон 6. Поврзаност на владините програми со преговарачките поглавја и кластери

Поврзаност со Целите за одржлив развој 2030

Во однос на поврзаноста со Целите за одржливиот развој (ЦОР 2030) се забележува дека најголем дел од владините програми се директно поврзани со ЦОР 8: Достоинствено вработување и економски раст, ЦОР 4: Квалитетно образование, ЦОР 6: Чиста вода и санитарни услови, ЦОР 12: Одговорна потрошувачка и производство и ЦОР 16: Мир, правда и силни институции (Графикон 7).

Графикон 7. Поврзаност на владините програми со Целите за одржливиот развој (2030)

Извор: Пресметки со употреба на SDG Mapper tool на Европската комисија (март 2026 година).

3.2. Развојни потпрограми во Буџетот на Република Северна Македонија

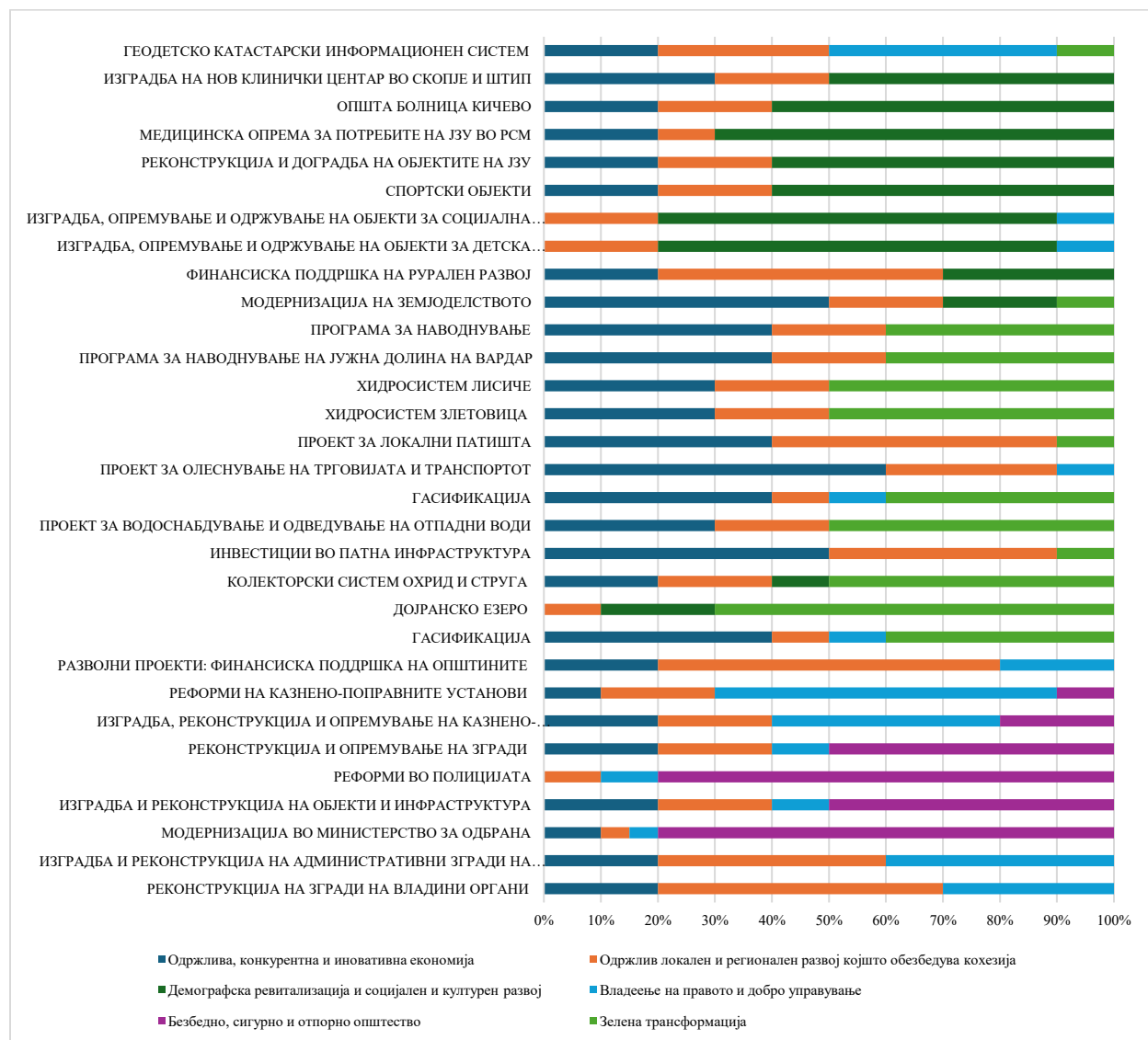
Покрај владините програми, анализирана е и поврзаноста на развојните потпрограми финансирани преку Буџетот на Република Северна Македонија. Во основа, финансирањето се однесува на конкретни проекти (на пр., амбуланти во руралните подрачја, колекторски систем во Охрид и Струга, хидросистем „Злетовица“ и др.), кои имаат силен развоен потенцијал и се, исто така, нераскинливо поврзани со приоритетите во НРС 2024-2044. Финансирањето на другите развојни потпрограми е планирано во вкупен износ од 11,7 милијарди денари, односно 3,1% од вкупно реализираните буџетски расходи во 2025 година (прелиминарни податоци на Министерството за финансии).

3.2.1. Насоченост кон стратешките области на НРС 2024-2044

На Графиконот 8 се прикажани развојни потпрограми и нивната распределба според шесте стратешки области на Националната развојна стратегија 2024–2044. Прикажаните потпрограми уште еднаш потврдуваат дека економската ориентација е централна во

стратешкото планирање. *Одржлива, иновативна и конкурентна економија* се појавува како доминантна стратешка област во голем број од проектите - од изградба на нов клинички центар, вложувања во патна инфраструктура, до проекти за јавен градски превоз и колекторски системи. Оттука, економската одржливост и модернизацијата на инфраструктурата се перципираат како носечки столбови на другите развојни потпрограми.

Графикон 8. Мапирање на развојните буџетски потпрограми во Буџетот на Република Северна Македонија за 2025 година според шесте стратешки области на НРС 2024-2044

Извор: Пресметки врз основа на прелиминарни податоци за реализацијата во 2025 година од Министерството за финансии (март 2026 година).

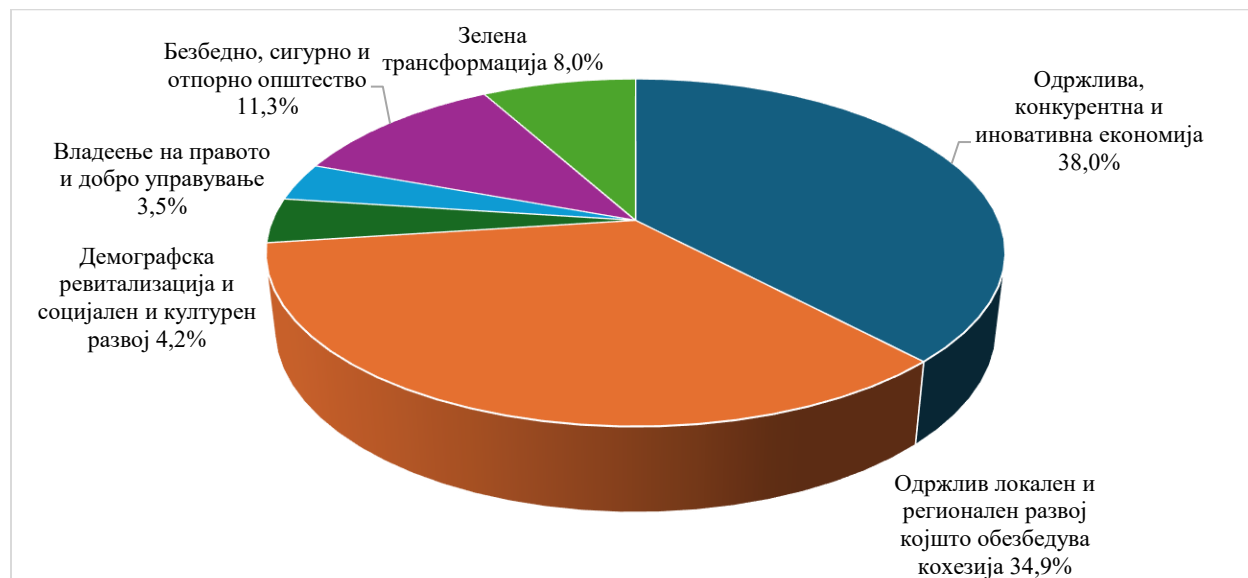
Другите развојни потпрограми имаат значаен придонес и кон *одржливиот локален и регионален развој што обезбедува кохезија*. Оваа стратешка област е препознатлива во програмите за спортски објекти, детски градинки, локални водоводни и хидросистеми, како и во инвестиции во објекти за социјална заштита. Фокусот на локалниот развој укажува дека се прават обиди за територијално рамномерна распределба на ресурсите и можностите, што е особено важно за намалување на регионалните нерамнотежи.

Демографска ревитализација и социјален и културен развој се јавува со умерена застапеност, особено преку проекти за детска и социјална заштита, изградба на училишта и опрема за здравствени институции. Сепак, останува впечатокот дека културната и демографската компонента не се еднакво нагласени како економската и инфраструктурната. Посебно значајна е ориентацијата кон *владеење на правото и добро управување* кај другите потпрограмите поврзани со реформи во казнено-поправните установи, модернизација на администрацијата и управувањето со државните институции. Несомнено, вложувањата во институционалните капацитети и владеењето на правото се предуслови за успех во секоја друга област.

Стратешката област *сигурно, безбедно и отпорно општество* се појавува како доминантна димензија во потпрограмите за реформи во полицијата, одбраната и другите безбедносни институции. Безбедноста и одбраната се интегрирани како клучни предуслови за општествената стабилност. *Зелената трансформација* е застапена преку програми за еколошка заштита, модернизација на земјоделството и хидросистеми. Овој вид развојни потпрограми ја нагласуваат важноста на енергетската ефикасност, заштитата на природните ресурси и приспособувањето кон климатските промени.

Од аспект на вкупната насоченост, развојните потпрограми на Буџетот на РС за 2025 година првенствено ја помагаат реализацијата на стратешките приоритети во рамки на стратешките области: одржлива, иновативна и конкурентна економија (38,0%), одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија (34,9%), сигурно, безбедно и отпорно општество (11,3%) и зелена трансформација (8,0%). Дури 72,9% од средствата се концентрирани кон создавање одржлива, иновативна и конкурентна економија и обезбедување рамномерен регионален развој, што ја потврдува определбата стратегијата да ја поткрепи економската трансформација и да ги намали регионалните диспаритети (Графикон 7).

Графикон 9. Насоченост на развојните потпрограми во 2025 година кон шесте стратешки области на НРС 2024-2044

Извор: Пресметки врз основа на прелиминарни податоци за реализацијата во 2025 година од Министерството за финансии (март 2026 година).

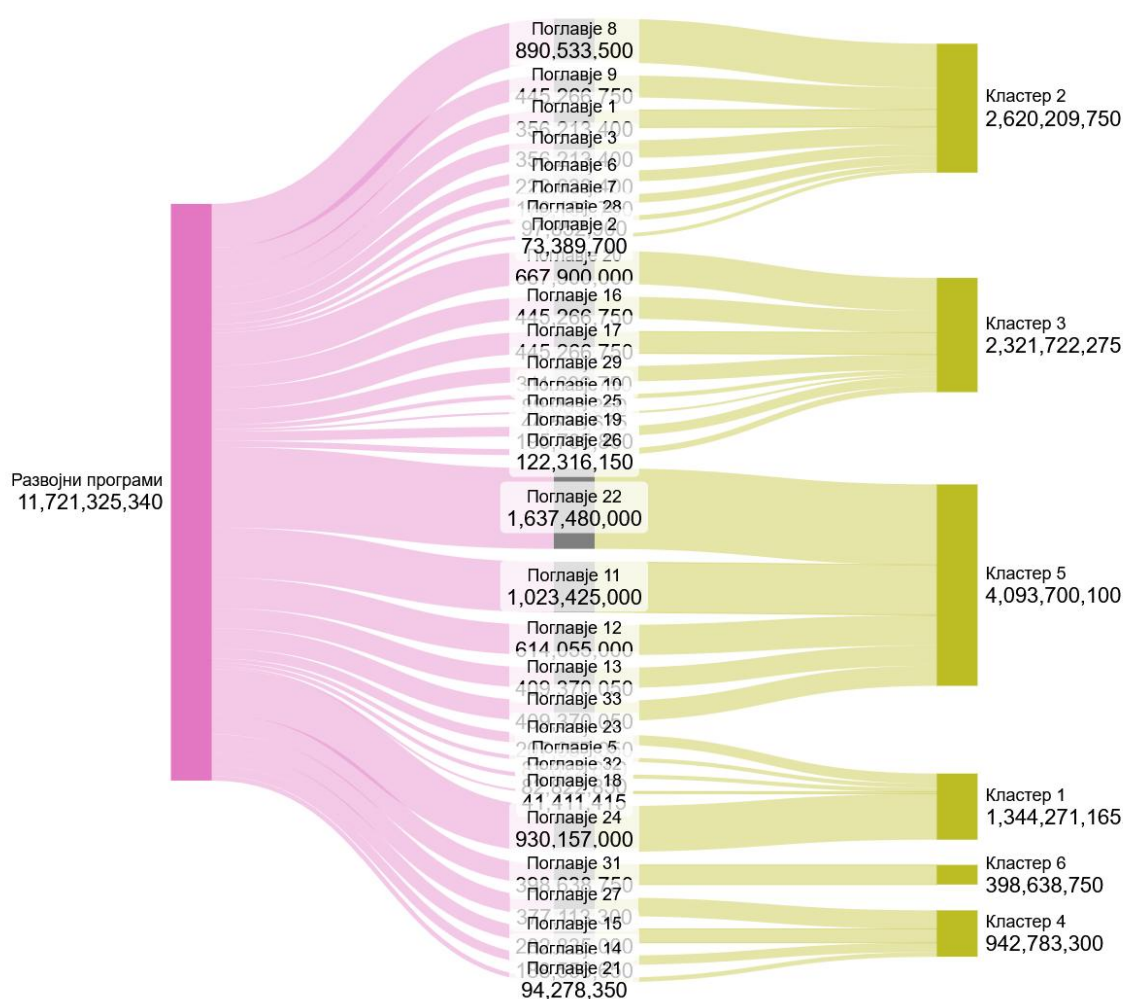
3.2.2. Поврзаност со преговарачките поглавја во процесот на пристапување кон ЕУ

Развојните програми се силно концентрирани во неколку клучни преговарачки поглавја и кластери. Најголем дел од средствата се насочени кон Поголавје 22-Регионална политика и координација на структурни инструменти, кое припаѓа на Кластер 5-Ресурси, земјоделство и кохезија (Графикон 8). Оттука, главниот фокус е на регионалната политика и територијалната кохезија. Значајни алокации се забележуваат и во Поголавје 24-Правда, слобода и безбедност, во рамки на Кластерот 1-Фундаментални вредности, што ги рефлектира приоритетите за безбедност, владеење на правото и институционална стабилност.

Во економскиот сегмент, силно се издвојуваат Поголавје 8-Политика на конкуренција во рамки на Кластер 2-Внатрешен пазар и Поголавје 20-Претпријатија и индустриска политика во Кластер 3-Конкурентност и инклузивен раст, што покажува силна насоченост кон конкурентност, индустриска политика и функционирање на пазарот. Земјоделството и руралниот развој (преку Поголавјето 11-Земјоделство и рурален развој), исто така, имаат значајна тежина во Кластер 5-Ресурси, земјоделство и кохезија, што дополнително ја засилува развојната компонента поврзана со рамномерниот регионален развој.

Зелената транзиција е присутна преку Поглавјето 27-Животна средина и климатски промени, како и сродните политики во Кластер 4-Зелена агенда и одржлива поврзаност, иако, со поумерено учество. Распределбата јасно покажува дека буџетските развојни програми се најцврсто поврзани со кохезија, безбедност и економска конкурентност, што е целосно конзистентно со основните барања на процесот на пристапување кон ЕУ.

Графикон 10. Поврзаност на развојните потпрограми со преговарачките поглавја и кластери

Извор: Пресметки врз основа на прелиминарни податоци за реализацијата во 2025 година од Министерството за финансии (март 2026 година).

3.2.3. Поврзаност со Целите за одржлив развој 2030

Од аспект на посветеноста кон Агендата 2030 на Обединетите Нации, мапирањето на другите развојни потпрограми на буџетот укажува на највисока усогласеност со ЦОР 11: Одржливи градови и заедници, ЦОР 6: Чиста вода и санитарни услови, ЦОР 1: Нема сиромаштија, ЦОР 12: Одговорна потрошувачка и производство, ЦОР 16: Мир, правда и силни институции и ЦОР 15: Живот на копно (Графикон 7). Дел од активностите се насочени и кон заштита на копнените екосистеми, градење мирно и инклузивно општество и обезбедување пристап до евтина и чиста енергија. Освен тоа, се забележува и значајно насочување кон инфраструктура, индустрија и иновации, како и кон елиминирање на гладот и подобрување на здравјето. Сепак, воочлива е потребата од поголема застапеност на одржливите цели како климатската акција, намалувањето на нееднаквостите и квалитетното образование.

Графикон 11. Поврзаност на другите развојни програми со Целите за одржливиот развој 2030

Извор: Пресметки со употреба на SDG Mapper tool на Европската комисија (март 2026 година).

3.3. Годишни програми на органите на државната управа и органите во нивен состав

Во рамките на своите надлежности, а врз основа на Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија и секторските закони, органите на државната управа (првенствено, министерствата) и органите во нивен состав донесуваат годишни програми за финансирање на мерки во приоритетните области на одржливиот развој. Годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав во 2025 година се финансираа со вкупно планирани 67,3 милијарди денари.

Графиконот 12 ја прикажува структурата на десетте институции со највисоки планирани буџетски средства за реализација на годишните програми во 2025 година и овозможува увид во клучните приоритети на државата. Најголем износ е предвиден за Министерството за социјална политика, демографија и млади, што претставува недвосмислен показател дека социјалната заштита, поддршката на ранливите категории и младинските политики се поставени високо на агендата. Тука станува збор за програми поврзани со ранливите категории граѓани. Потоа, следува Министерството за локална самоуправа, со што се нагласува значењето на рамномерниот регионален развој и зајакнувањето на капацитетите на општините во насока на подобрување на локалните услуги и инфраструктурата.

Графикон 12. Десет институции со највисоки планирани износи на буџетски средства за реализација на годишните програми за 2025 година (во денари)

Графикон 13. Десет програми со најголема буџетска поддршка во 2025 година (во денари)

Извор: Пресметки врз основа на усвоени годишни програми за реализација во 2025 година, објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

Значителни средства се издвоени и за Министерството за транспорт, поради вложувањата во инфраструктурни проекти, поврзување на регионите и населените места. Потоа, високо котира и Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, пред се поради обилната финансиска поддршка на земјоделското производство во форма на субвенции. Министерството за здравство се наоѓа на средината на листата, што ја потврдува континуираната заложба за подобрување на здравствениот систем и услугите кон граѓаните.

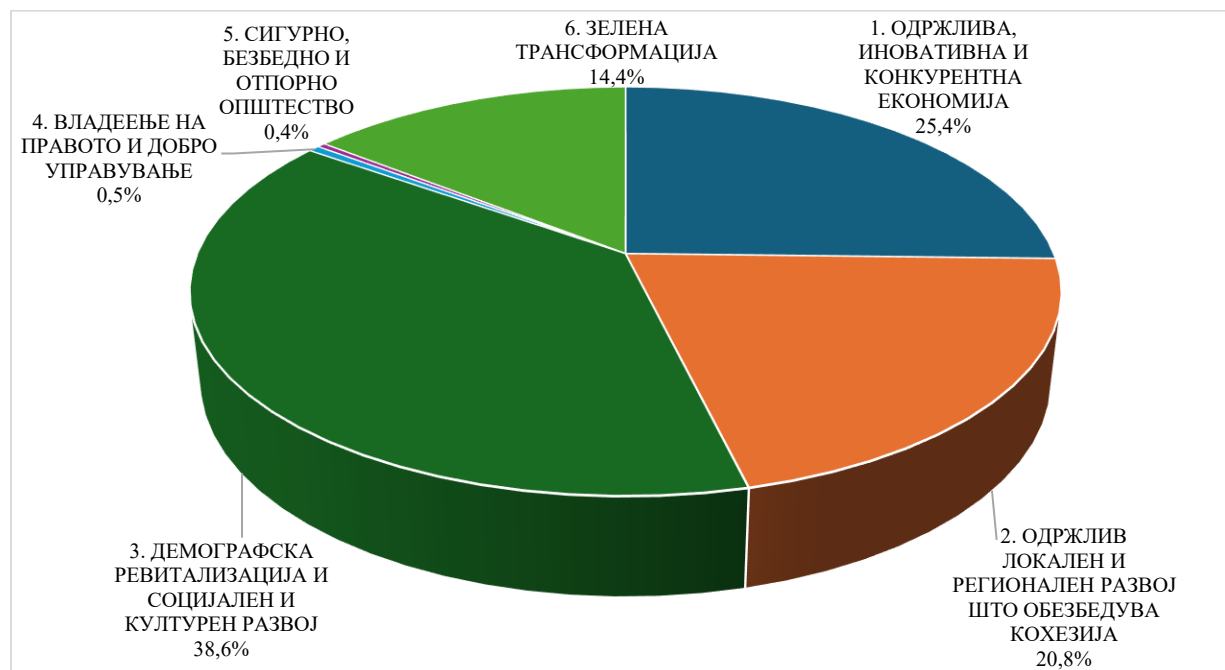
Колку за илустрација, десетте програми со најголема буџетска поддршка се прикажани на Графиконот 13. Притоа, се забележува дека доминираат средствата за капиталните дотации за финансирање на инвестициски проекти и програмите од социјалната сфера (програмата за социјална заштита на ранливите категории граѓани и програмата за финансирање на дејноста на заштита на децата, како и здравствена заштита на неосигурани лица), по што следуваат програмите за финансирање на патната инфраструктура и поддршка на земјоделството.

3.3.1. Насоченост кон стратешките области, цели и приоритети на НРС 2024-2044

Насоченост кон шесте стратешки области на НРС 2024-2044

Мапирањето на годишните буџетски програми на органите на државната управа и органите во нивен состав укажува на првенствена насоченост на програмите кон стратешката област *Демографска ревитализација и социјален и културен развој* (38,6%), бидејќи највисоките износи се одобрени за програмите за социјална заштита (Графикон 14). Втората важна стратешка област е *Одржлива, конкурентна и иновативна економија*, кон која е насочено 25,4% од програмското финансирање. Третата значајна област е *одржливиот локален и регионален развој што обезбедува кохезија*, кон која се насочени нешто 20,8% од средствата.

Графикон 14. Стратешка насоченост на годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав за 2025 година

Извор: Пресметки врз основа на усвоени годишни програми за реализација во 2025 година, објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

Насоченост кон стратешките цели во НРС 2024-2044

Од вкупно 21 цел во рамки на шесте стратешки области на НРС 2024-2044, може да се констатира дека сите цели се директно финансирани преку годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав. Идентификуваните цели претставуваат значајни области на директно буџетско финансирање (Графикон 15). Притоа, доминира финансиската поддршка за стратешката област 3 (Демографска ревитализација и социјален и културен развој), цел 3 (3.3. *Инклузивен ефикасен систем на социјална заштита и социјална сигурност*). За оваа стратешка цел се издвоени 17,2 милијарди денари, бидејќи институциите ставаат силен акцент на заштита на ранливите категории и на обезбедување социјална стабилност. Втората и третата највисока ставка се однесуваат на 6.2. *Здрава и чиста животна средина* (околу 9,1 милијарди денари) и 1.1. *Економија заснована на знаење, иновации и дигитализација* (8,3 милијарди денари).

Ваквиот приоритетен редослед покажува балансиран пристап меѓу социјалната заштита и вложувањето во долгорочна одржливост и конкурентност преку зелени политики и технолошки развој.

Притоа, се забележува и значително финансирање на 1.2. *Високоинтегрирана економија во меѓународната трговија и во меѓународните финансии*, како и на 3.2. *Здрави и среќни луѓе*, што е во согласност со напорите да се поддржи повисок економски раст и да се поттикнат инвестициите во човечкиот капитал и здравјето.

Графикон 15. Насоченост кон стратешките цели на НРС 2024-2044

Извор: Пресметки врз основа на усвоени годишни програми за реализација во 2025 година, објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

Насоченост кон стратешките приоритети во НРС 2024-2044

Програмите на органите на државната управа и органите во нивен состав во 2025 година беа силно насочени кон приоритетот „Правичен систем на социјална заштита со соодветно таргетирање на ранливите категории“, како и кон „Резултати од истражување, развој и иновации како основа за забрзан и зелен економски раст“ и „Земјоделство и прехранбен систем со одржливи земјоделски практики, ефикасно управување со ресурсите и примена на еколошки прифатливи технологии“. Високи алокации се забележуваат и кон приоритетите „Развиени јавни социјални услуги достапни за сите“, „Јавен здравствен систем што предвидува и се справува со здравствени и финансиски предизвици“ и „Населени места со развиена инфраструктура и динамичен социоекономски и културен живот“ (Табела 28). Оттука, фокусот е на подобрување на квалитетот на живот и социјалната сигурност. Вкупната распределба упатува на внимателно одмерен пристап меѓу социјалната инклузија, економската трансформација и одржливото управување со ресурсите, во согласност со приоритетите на НРС 2024-2044.

Табела 28. Распределба на програмите и мерките по стратешките приоритети во 2025 година¹²

НРС Приоритет	Износ
3.3.2. Правичен систем на социјална заштита со соодветно таргетирање на ранливите категории	9.411.522.740
1.1.2. Резултати од истражување, развој и иновации како основа за забрзан и зелен економски раст	7.891.306.250
6.2.4. Земјоделство и прехранбен систем со одржливи земјоделски практики, ефикасно управување со ресурсите и примена на еколошки прифатливи технологии	7.751.388.980
3.3.3. Развиени јавни социјални услуги достапни за сите	7.643.158.511
3.2.4. Јавен здравствен систем што предвидува и се справува со здравствени и финансиски предизвици	5.682.243.575
2.1.2. Населени места со развиена инфраструктура и динамичен социоекономски и културен живот	4.707.698.232
1.2.1. Регулативна сигурност што создава висок конкурентен притисок на домашниот пазар	3.766.000.000

¹² Забелешка: Презентирано се само стратешките приоритети кон кои се насочени над 100 милиони денари. Извор: Пресметки врз основа на усвоени годишни програми за реализација во 2025 година, објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

2.3.1. Единици на локална самоуправа што на ефективен начин ги извршуваат своите надлежности	3.576.400.000
2.2.1. Изградени и одржувани европски инфраструктурни коридори и безбедна и модерна патна и железничка мрежа	3.406.888.951
3.4.2. Резултати од учење во формално образование усогласени со меѓународни стандарди	2.816.919.670
1.3.1. Наставни програми со интегрирани предмети и содржини поврзани со иновации и претприемништво	2.508.669.800
1.2.2. Висок прилив на СДИ во согласност со паметна специјализација и зелена трансформација	1.345.441.500
2.1.1. Полицентричен просторен развој и висок степен на внатрешна и на надворешна територијална кохезија	1.269.020.308
1.2.3. Домашни компании вклучени во регионалните и во глобалните синџири на вредности	1.262.540.000
6.2.5. Рационално користење на природните ресурси и висока свест за животната средина	922.170.400
2.2.3. Одржлив систем на долгорочно финансирање и градење отпорна капитална инфраструктура	873.900.396
6.1.3. Индустија со високоразвиени чисти технологии	357.400.000
2.1.3. Квалитетни и инклузивни јавни услуги	274.453.300
6.2.2. Паметни и одржливи населени места	258.701.000
6.2.3. Заштитена биолошка разновидност и одржливо управувани живеалишта	218.260.000
1.1.4. Екосистем што поддржува претприемништво и стартапи	159.047.200
1.1.1. Модел на економски раст заснован на паметна специјализација и зелена трансформација	138.410.050
3.4.3. Меѓународно препознаени и конкурентни високообразовни и научни институции	127.927.000
4.2.2. Доследна и континуирана имплементација на донесените закони и почитување на договорените обврски	102.040.768

3.3.2. Поврзаност со преговарачките поглавја во процесот на пристапување кон ЕУ

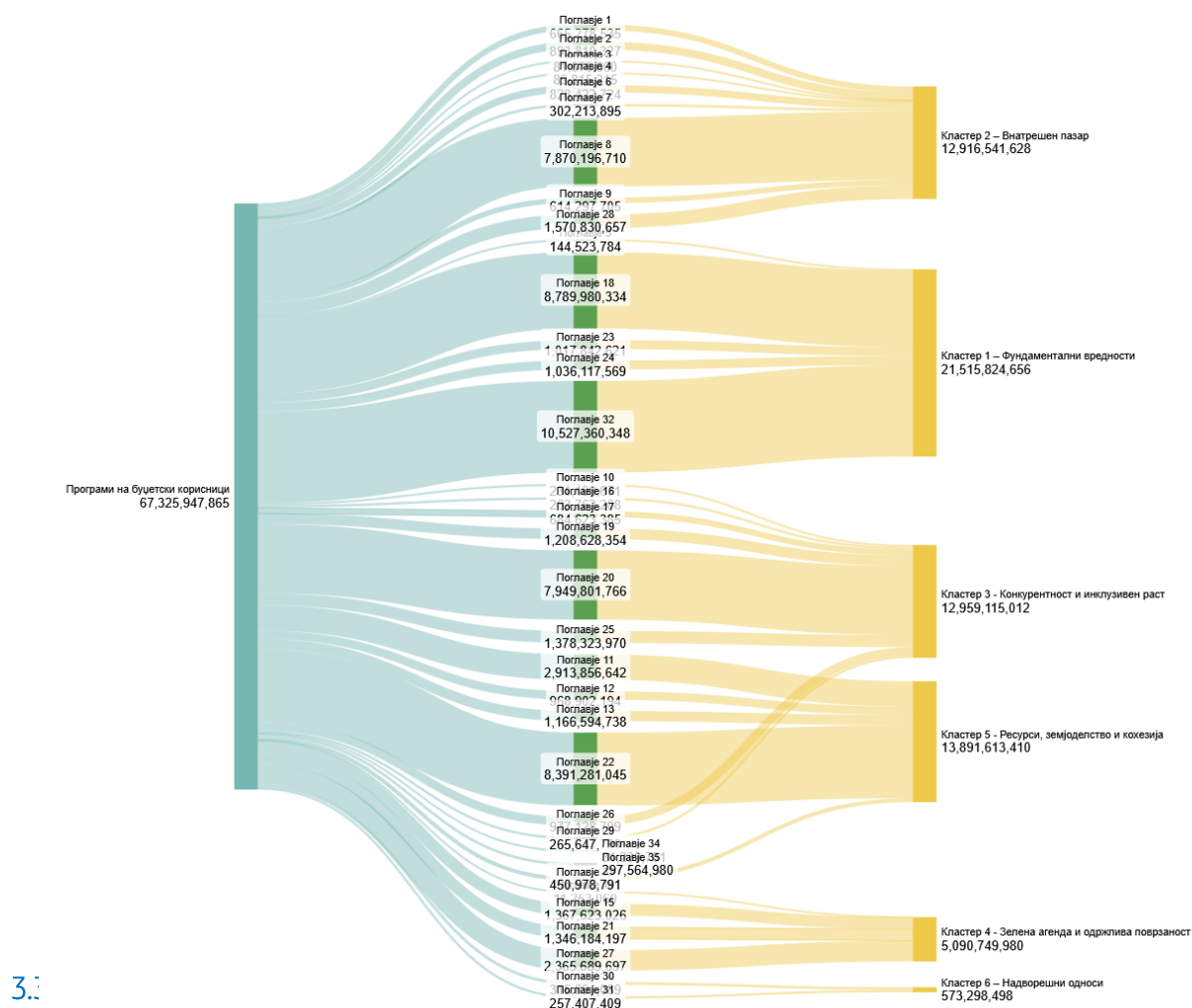
Распределбата на програмите на буџетските корисници по преговарачки поглавја и кластери во процесот на пристапување на ЕУ покажува дека најголем дел од средствата се поврзани со Поговјето 22-Регионална политика и координација на структурни инструменти. Истовремено, значајни алокации се насочени кон приоритетите наведени во Поговјето 20-Претпријатија и индустриска политика и Поговјето 8-Политика на конкуренција во Кластерот 3-Конкурентност и инклузивен раст и Кластерот 2-Внатрешен пазар.

Приоритетите се поврзани со забрзување на реалната конвергенција и функционирачката пазарна економија. Видлива е и силна компонента на алокации насочени кон

владеење на правото, поврзани со Поглавјето 18-Статистика, Поглавјето 23-Правосудство и фундаментални права и Поглавјето 24-Правда, слобода и безбедност, додека зелената и инфраструктурната димензија се застапени преку Поглавјето 15-Енергетика, Поглавјето 21-Транс-европски мрежи и Поглавјето 27-Животна средина и климатски промени во Кластер 4.

Распределбата потврдува дека буџетските програми е конзистентна и со клучните реформски приоритети во процесот на интеграција во ЕУ.

Графикон 16. Поврзаност на годишните програми за 2025 година на органите на државната управа и органите во нивен состав со преговарачките поглавја и кластери

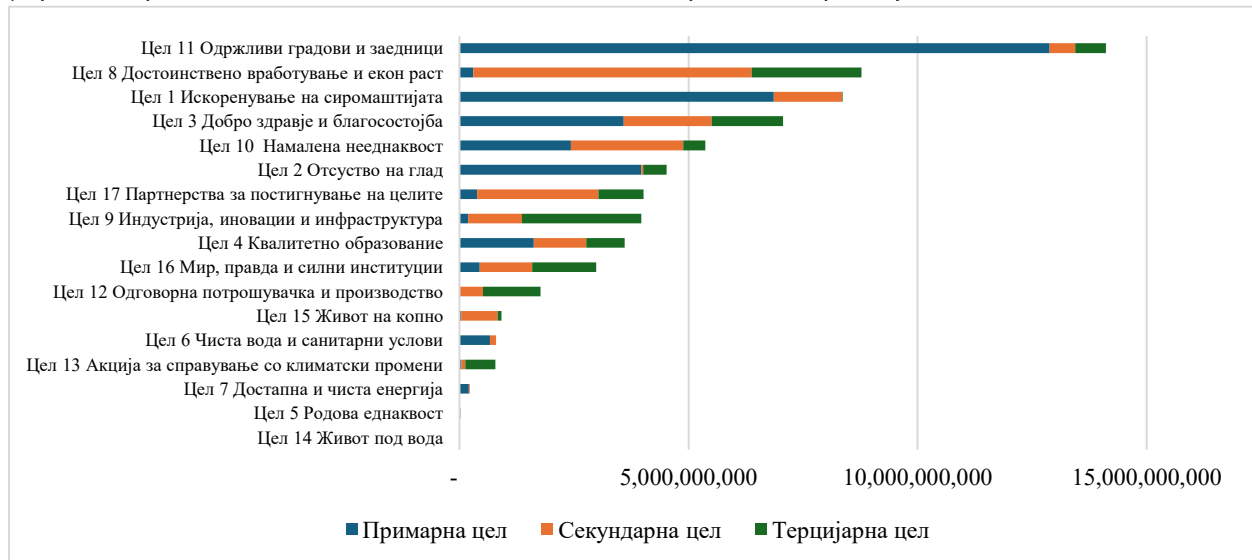

Годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав се ориентирани кон постигнување на повеќе Цели за одржливиот развој, со особено силен фокус на оние области што директно влијаат врз квалитетот на животот на граѓаните. Најголем дел од средствата се насочени кон ЦОР 11: Одржливи градови и заедници, што е позитивен сигнал дека вложувањата во инфраструктура, урбанистичко уредување и јавни услуги се препознаени како двигател на просперитетот и подобрувањето на квалитетот на животот (Графикон 16). Паралелно со тоа, забележливо е и значајно вложување во динамизирање на економскиот раст и создавањето на нови можности за вработување. Особено охрабрувачки е што во програмите голем удел заземаат целите за искоренување на сиромаштијата и унапредување на здравјето и благосостојбата. Оттука, институциите не се насочени само кон подобрување на економските показатели, туку и кон социјалната правда и грижата за ранливите категории на населението. Дополнително, умереното вложување во образованието, индустријата и иновациите укажува на визија за долгорочна конкурентност и развој на човечкиот капитал, што е клучно за трансформација кон одржлива, конкурентна и инклузивна економија. Иако дел од еколошките и климатските цели сè уште имаат помало учество во програмите, нивното присуство на графиконот покажува дека тие постепено се вградуваат во имплементацијата на НРС 2024-2044. Ова отвора можност за понатамошно зајакнување на зелената агенда, особено имајќи предвид дека усогласувањето со европските приоритети носи нови можности за инвестиции и поддршка. Истото важи и за родовата еднаквост, која иако е помалку застапена, останува дел од агендата и може да се гради врз основа на веќе поставените иницијативи.

Како сумарен заклучок може да се констатира дека програмите се насочени кон создавање услови за одржлив развој преку вложување во економијата, инфраструктурата и социјалната сфера, при што постепено се отвора простор за посилна интеграција на еколошките аспекти и аспектите на родовата инклузивност.

Графикон 17. Насоченост на годишните програми за 2025 година на органите на државната управа и органите во нивен состав кон Целите за одржливиот развој (2030)

Извор: Пресметки со употреба на SDG Mapper tool на Европската комисија (март 2026 година).

ПОВРЗАНОСТ НА ПРОГРАМИТЕ
НА ЛОКАЛНО НИВО СО
НРС 2024-2044

4

4. ПОВРЗАНОСТ НА ПРОГРАМИТЕ НА ЛОКАЛНО НИВО СО НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА

4.1. Распределба на буџетираните средства на ЕЛС согласно одделните програми во 2025 година, согласно локално и централно финансирање

Буџетските програми на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС) претставуваат клучен инструмент за операционализација и имплементација на стратешките области, цели и приоритети утврдени во Националната развојна стратегија (НРС) 2024-2044 на локално ниво. Преку нив се обезбедува директна врска помеѓу националните развојни приоритети и конкретните интервенции и активности што се реализираат во рамки на локалните буџети, со што се зајакнува улогата на ЕЛС како носители на развојните политики. Во рамки на оваа анализа беа опфатени вкупно 68 буџетски програми имплементирани од 81 единица на локалната самоуправа, вклучително и Градот Скопје. Анализираниите програми ги покриваат сите шест стратешки области дефинирани во НРС, што овозможува сеопфатна проценка на степенот на усогласеност на локалните политики со националните развојни приоритети, како и нивната поврзаност со Целите за одржлив развој (ЦОР 2030). Методолошки, анализата се базира на компаративна евалуација на буџетираните и реализираните средства за 2025 година, со цел да се идентификуваат евентуалните отстапувања помеѓу планирањето и извршувањето на буџетите, како и да се оцени ефективноста на локалната буџетска имплементација. Овој пристап овозможува подлабоко разбирање на капацитетите на ЕЛС за спроведување на развојните политики, како и детекција на потенцијалните структурни ограничувања во процесот на реализација на буџетските програми.

Дистрибуцијата на буџетираните средства на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС) за 2025 година јасно ја рефлектира доминантната ориентација кон образованието, инфраструктурата и социјалните услуги како клучни приоритетни области во рамки на локалните буџетски програми. Оваа структура укажува на континуитет во приоритетите на јавната потрошувачка на локално ниво, особено во сегментите кои се директно поврзани со обезбедување основни јавни услуги.

Во доменот на образованието и социјалната заштита, евидентна е значајна зависност од трансферите од централниот буџет. Имено, 95,7% од средствата за основното образование и

90,3% за средното образование се обезбедуваат преку централно финансирање, при што слични трендови се забележуваат и кај детските градинки (75,4%), библиотечната дејност (83,9%) и домовите за стари лица (37,2%). Ваквата структура ја нагласува системската улога на централната власт во финансирањето на услугите со изразен социјален карактер, но истовремено укажува на ограничен фискален капацитет на општините за самостојно финансирање и одржување на овие функции, што претставува клучен предизвик во контекст на фискалната децентрализација.

Анализата на средствата што се финансираат директно од општинските буџети покажува дека најголем дел од нив се насочени кон административните и инфраструктурните функции. Поточно, 21,5% од средствата се алоцираат за општинска администрација, 17,2% за изградба и реконструкција на локални патишта и улици, 3,4% за јавно осветлување и 2,6% за функционирање на советите на општините. Овие расходни категории ја одразуваат потребата за обезбедување континуитет во функционирањето на локалната администрација и одржување на основната комунална инфраструктура. Од друга страна, маргиналното учество на програмите поврзани со заштита на животната средина, родова еднаквост и енергетска ефикасност (под 1% од вкупните средства) укажува на структурна недоволна застапеност на овие области во локалните буџети. Ова е особено значајно имајќи предвид дека станува збор за области кои се високо приоритизирани во рамките на Националната развојна стратегија 2024-2044 и Целите за одржлив развој (ЦОР). Оттука, постои јасна потреба од преориентација и постепено зголемување на локалните буџетски алокации кон зелени, климатски и инклузивни политики, со цел зајакнување на усогласеноста помеѓу локалното буџетирање и стратешките развојни рамки.

Табела 29. Распределба на буџетираните средства на ЕЛС за 2025 година согласно одделните програми (во денари)

Програма	Вкупен буџет 2025	Локално финансирање (износ)	Финансирање од централна власт (износ)	Учество на централна власт (%)	Локално фин. (% од вкупно локално)	Централно фин. (% од вкупно централно)
Библиотекарство	196.005.582	31.545.605	164.459.977	83,9	0,09	0,57
Градоначалник	423.010.159	423.010.159	-	0	1,23	-
Детски градинки	4.759.775.339	1.171.608.504	3.588.166.835	75,4	3,41	12,45

Домови за стари лица	197.771.567	124.155.112	73.616.455	37,2	0,36	0,26
Други комунални услуги	292.329.432	292.329.432	-	-	0,85	-
Заштита и спасување	22.705.852	22.705.852	-	-	0,07	-
Заштита на животна средина и природа	250.596.227	250.596.227	-	-	0,73	-
Изборни активности и референдум	278.814.111	278.814.111	0		0,41	
Изградба и реконструкција на лок. патишта и улици	5.906.294.938	5.906.294.938	-	-	17,18	-
Изградба на депонии за отпад	41.510.000	41.510.000	-	-	0,12	-
Изградба на јавно осветлување	512.696.239	512.696.239	-	-	1,49	-
Изградба на комерцијални објекти	619.905.450	619.905.450	-	-	1,8	-
Изградба на простор за паркирање	150.154.247	150.154.247	-	-	0,44	-
Изградба на системи за водоснабдување	866.774.799	866.774.799	-	-	2,52	-
Изградба на системи за одведување и прочист. на отп. води	855.537.136	855.537.136	-	-	2,49	-
Изградба на сообраќајна сигнализација	45.794.390	45.794.390	-	-	0,13	-
Јавен локален превоз на патници	879.722.123	879.722.123	-	-	2,56	-
Јавна чистота	622.140.700	622.140.700	-	-	1,81	-

Јавно осветлување	1.178.170.522	1.178.170.522	-	-	3,43	-
Кап. расходи за заштита на животна средина	245.457.106	245.457.106	-	-	0,71	-
Кап. расходи за средно образование	242.284.041	240.800.474	1.483.567	0,6	0,7	0,01
Кап. расходи за уредување на градежно земјиште	1.116.466.759	1.116.466.759	-	-	3,25	-
Кап. расходи за уредување на простор во рурални подрачја	123.874.385	123.874.385	-	-	0,36	-
Кап. расходи за основно образование	949.935.218	940.150.679	9.784.539	-	0,82	-
Капитални расходи во културата	311.684.667	311.684.667	-	-	0,91	-
Капитални расходи за детски градинки	561.140.368	560.840.368	300.000	0,1	1,63	-
Капитални расходи за домови за стари лица	7.316.888	7.316.888	-	-	0,02	-
Капитални расходи за други комунални услуги	392.430.658	392.430.658	-	-	1,14	-
Капитални расходи за заштита и спасување	1.397.000	1.397.000	-	-	0	-
Капитални расходи за јавен превоз	971.500.000	971.500.000	-	-	2,83	-
Капитални расходи за јавна чистота	43.237.478	43.237.478	-	-	0,13	-

Капитални расходи за месна самоуправа	16.619.223	16.619.223	-	-	0,05	-
Капитални расходи за паркови и зеленило	296.332.134	296.332.134	-	-	0,86	-
Капитални расходи за противпожарна заштита	93.687.573	93.687.573	-	-	0,27	-
Капитални расходи за спорт и рекреација	616.491.391	616.491.391	-	-	1,79	-
Капитални расходи за урбана опрема	207.854.626	207.854.626	-	-	0,6	-
Капитални расходи на општината	554.175.521	554.175.521	-	-	1,61	-
Културни манифестации и творештво	343.784.494	343.784.494	-	-	1	-
Месна самоуправа	47.457.800	47.457.800	-	-	0,14	-
Музејска и кинотечна дејност	282.551.692	282.551.692	-	-	0,41	-
Музичка и сценско- уметничка дејност	369.722.682	180.721.498	189.001.184	51,1	0,53	0,66
Надминување на финансиска нестабилност	17.924.810	17.924.810	-	-	0,05	-
Одведување и прочистување на отпадни води	15.958.000	15.958.000	-	-	0,05	-
Одржување и заштита на лок. патишта, улици и сообраќај	766.161.982	766.161.982	-	-	2,23	-

Одржување и користење на паркови и зеленило	326.727.597	326.727.597	-	-	0,95	-
Одржување на простори за паркирање	19.200.000	19.200.000	-	-	0,06	-
Одржување на урбана опрема	74.432.000	74.432.000	-	-	0,22	-
Општинска администрација	7.385.047.096	7.385.047.096	-	-	21,48	-
Основно образование	18.188.194.803	790.172.730	17.398.022.073	95,7	2,3	60,35
Поддршка на локалниот економски развој	398.739.132	398.739.132	-	-	1,16	-
Помош при транзиција и институционална надградба	2.254.655	2.254.655	-	-	0,01	-
Поттикнување на развојот на туризмот	76.925.295	76.925.295	-	-	0,22	-
Прекугранична соработка	141.714.057	141.714.057	-	-	0,41	-
Проекти за енергетска ефикасност	153.476.318	153.476.318	-	-	0,45	-
Противпожарна заштита	1.117.798.012	587.798.012	530.000.000	47,4	1,71	1,84
Развој на човечки ресурси	2.500.000	2.500.000	-	-	0,01	-
Регионален развој	30.341.514	30.341.514	-	-	0,09	-
Родова еднаквост	17.857.000	17.857.000	-	-	0,05	-
Рурален развој	2.000.000	2.000.000	-	-	0,01	-
Снабдување со вода	59.422.000	59.422.000	-	-	0,17	-
Совет на општина	893.632.005	893.632.005	-	-	2,6	-

Социјална заштита	81.616.000	81.616.000	-	-	0,24	-
Спорт и рекреација	484.864.979	484.864.979	-	-	1,41	-
Средно образование	7.625.826.523	740.703.441	6.885.123.082	90,3	2,15	23,88
Унапредување на здравствената заштита	44.545.318	44.545.318	-	-	0,13	-
Урбанистичко планирање	349.778.141	349.778.141	-	-	1,02	-
Уредување на градежно земјиште	120.572.830	120.572.830	-	-	0,35	-
Уредување на простор во рурални подрачја	14.372.197	14.372.197	-	-	0,04	-
Вкупно	64.306.992.781	35.467.035.069	28.839.957.712	398		

Напомена: Во колоната „Локално финансирање“ се вклучени средства од буџетите на општините, самофинансирачки активности, кредити и донации, како и трансфери од Буџетот на Република Северна Македонија наменети за капитални проекти и други проектни активности. Извор: Завршни сметки на ЕЛС и Министерство за финансии (2025).

4.2. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС по програми во 2025 година

Во 2025 година, вкупниот буџет на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС) изнесува 64,3 милијарди денари, при што реализираните средства достигнуваат 55 милијарди денари, односно 85,6% од планираниот износ. На агрегатно ниво, ова укажува на релативно висока апсорпциски способност на ЕЛС и стабилност во извршувањето на буџетите. Сепак, деталната анализа по одделни програми открива значителна хетерогеност во степенот на реализација, особено во разликите помеѓу тековните и капиталните расходи.

Програмите поврзани со образованието бележат највисоки стапки на реализација, што ја потврдува нивната приоритетна позиција во рамките на локалните буџети и улогата на инвестициите во човечки капитал. Основното образование бележи реализација од 99,3% (18,1 милијарди денари), додека средното образование достигнува 92,2% (7,0 милијарди денари). Во рамките на комуналните услуги, високи стапки на реализација се забележуваат кај јавната

чистота (98,5%), јавното осветлување (97,5%) и спортот и рекреацијата (99,7%), што укажува на континуирана и оперативно стабилна испорака на основните локални услуги.

Особено внимание привлекуваат програмите кај кои реализацијата ги надминува буџетираните износи, како што се јавниот локален превоз на патници (117,2%) и одржувањето на паркови и зеленило (131,2%). Овие отстапувања упатуваат на зголемена оперативна побарувачка и потреба од дополнителни интервенции во текот на фискалната година, што е карактеристично за услуги со висок степен на тековна изложеност на економски и демографски притисоци.

Наспроти тоа, значително пониски стапки на реализација, односно под 50% се евидентирани кај повеќе капитални програми, вклучително и капиталните расходи за јавен превоз (8,2%), заштита и спасување (1,6% и 37,9%), родова еднаквост (45,0%) и изградба на простор за паркирање (41,8%). Дополнително, ниска реализација е забележана кај урбанистичкото планирање (26,8%) и капиталните инвестиции во детски градинки (46,2%). Овие отстапувања најчесто се поврзани со комплексноста на процедурите за јавни набавки, ограничените административни и технички капацитети на ЕЛС, како и со специфичната динамика на капиталните проекти, кои подразбираат подолги фази на подготовка, одобрување и имплементација.

Ваквата структура на реализација укажува на структурна асиметрија помеѓу тековните и капиталните расходи, при што тековните програми упатуваат на висока реализација, додека капиталните инвестиции остануваат ограничени од институционални и процедурални фактори. Ваквата дистрибуција на буџетираните и реализираните средства отвора простор за понатамошно зајакнување на капацитетите за планирање и имплементација на капитални проекти, како и за подобрување на ефикасноста на јавните набавки, со цел зголемување на развојниот ефект на локалните буџети.

Табела 30. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС за 2025 година по програми (во денари)

Програма	Буџет	Реализација	% Реализација
Изборни активности и референдум	278.814.111	201.098.768	72,1%
Надминување на финансиска нестабилност	17.924.810	14.214.012	79,3%
Градоначалник	423.010.159	348.559.375	82,4%

Совет на општина	893.632.005	825.433.524	92,4%
Месна самоуправа	47.457.800	29.815.063	62,8%
Капитални расходи за месна самоуправа	16.619.223	8.584.070	51,7%
Општинска администрација	7.385.047.096	7.034.971.693	95,3%
Капитални расходи на општината	554.175.521	314.567.283	56,8%
Урбанистичко планирање	349.778.141	93.906.440	26,8%
Уредување на градежно земјиште	120.572.830	76.678.289	63,6%
Уредување на простор во рурални подрачја	14.372.197	8.758.160	60,9%
Капитални расходи за уредување на градежно земјиште	1.116.466.759	916.715.923	82,1%
Капитални расходи за уредување на простор во рурални подрачја	123.874.385	64.054.559	51,7%
Поддршка на локалниот економски развој	398.739.132	287.699.825	72,2%
Поттикнување на развојот на туризмот	76.925.295	35.441.655	46,1%
Изградба на комерцијални објекти	619.905.450	324.674.557	52,4%
Проекти за енергетска ефикасност	153.476.318	74.116.463	48,3%
Одржување на урбана опрема	74.432.000	67.824.814	91,1%
Снабдување со вода	59.422.000	48.674.694	81,9%
Одведување и прочистување на отпадни води	15.958.000	7.513.629	47,1%
Јавно осветлување	1.178.170.522	1.148.473.815	97,5%
Јавна чистота	622.140.700	612.838.052	98,5%
Јавен локален превоз на патници	879.722.123	1.031.386.295	117,2%
Одржување и заштита на локални патишта, улици и регулирање на режим на сообраќајот	766.161.982	598.479.024	78,1%
Одржување и користење на паркови и зеленило	326.727.597	428.812.798	131,2%
Други комунални услуги	292.329.432	236.074.672	80,8%
Одржување на простори за паркирање	19.200.000	22.100.000	115,1%
Изградба на јавно осветлување	512.696.239	290.252.818	56,6%
Изградба и реконструкција на локални патишта и улици	5.906.294.938	4.028.878.464	68,2%
Изградба на простор за паркирање	150.154.247	62.757.194	41,8%

Изградба на сообраќајна сигнализација	45.794.390	21.362.079	46,6%
Изградба на системи за водоснабдување	866.774.799	549.733.488	63,4%
Изградба на системи за одведување и прочистување на отпадни води	855.537.136	535.980.026	62,6%
Изградба на депонии за отпад	41.510.000	21.294.463	51,3%
Капитални расходи за јавна чистота	43.237.478	40.599.115	93,9%
Капитални расходи за други комунални услуги	392.430.658	152.405.092	38,8%
Капитални расходи за паркови и зеленило	296.332.134	379.795.730	128,2%
Капитални расходи за урбана опрема	207.854.626	136.534.194	65,7%
Капитални расходи за јавен превоз	971.500.000	80.000.000	8,2%
Библиотекарство	196.005.582	186.828.403	95,3%
Музичка и сценско-уметничка дејност	369.722.682	241.826.431	65,4%
Музејска и кинотечна дејност	282.551.692	219.074.780	77,5%
Културни манифестации и творештво	343.784.494	304.612.974	88,6%
Капитални расходи во културата	311.684.667	185.631.508	59,6%
Спорт и рекреација	484.864.979	483.528.868	99,7%
Капитални расходи за спорт и рекреација	616.491.391	452.428.478	73,4%
Помош при транзиција и институционална надградба	2.254.655	1.817.627	80,6%
Прекугранична соработка	141.714.057	65.327.427	46,1%
Рурален развој	2.000.000	0	0,0%
Развој на човечки ресурси	2.500.000	2.227.000	89,1%
Регионален развој	30.341.514	47.473.659	156,5%
Основно образование	18.188.194.803	18.062.559.008	99,3%
Средно образование	7.625.826.523	7.032.146.886	92,2%
Капитални расходи за основно образование	949.935.218	416.690.700	43,9%
Капитални расходи за средно образование	242.284.041	78.099.966	32,2%
Заштита на животна средина и природа	250.596.227	146.439.467	58,4%
Капитални расходи за заштита на животна средина и природа	245.457.106	142.514.205	58,1%

Унапредување на здравствената заштита	44.545.318	32.949.629	74,0%
Детски градинки	4.759.775.339	4.179.263.131	87,8%
Домови за стари лица	197.771.567	183.462.815	92,8%
Социјална заштита	81.616.000	65.608.634	80,4%
Капитални расходи за детски градинки	561.140.368	259.352.551	46,2%
Капитални расходи за домови за стари лица	7.316.888	7.215.894	98,6%
Противпожарна заштита	1.117.798.012	1.044.609.432	93,5%
Капитални расходи за противпожарна заштита	93.687.573	57.656.691	61,5%
Заштита и спасување	22.705.852	8.599.306	37,9%
Капитални расходи за заштита и спасување	1.397.000	21.949	1,6%
Родова еднаквост	17.857.000	8.027.006	45,0%
ВКУПНО	64.306.992.781	55.077.054.540	85,6%

4.3. Усогласеност на програмите на ЕЛС со стратешките области на НРС 2024-2044 и ЦОР 2030

Распределбата на 68-те буџетски програми на единиците на локалната самоуправа по стратешки области на НРС 2024-2044 дава јасен увид во структурата на локалните надлежности и приоритети. Доминантна позиција зазема стратешката област „Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија“, која опфаќа 36,8% од вкупниот број програми, односно 25 од вкупно 68. Оваа концентрација е структурно очекувана и произлегува од широкиот спектар на надлежности што единиците на локалната самоуправа ги извршуваат во доменот на урбанистичкото планирање, изградбата и одржувањето на локалната инфраструктура, обезбедувањето комунални услуги и управувањето со јавниот простор.

Втора по застапеност е стратешката област „Демографска ревитализација и социјален и културен развој“ со 19,1% од програмите (13 програми), што ја одразува определбата на единиците на локалната самоуправа за вложување во образованието, предучилишната заштита, социјалните услуги, здравствените програми и културниот живот на заедницата. Следува „Зелена трансформација“ со 17,6% (12 програми), што ја потврдува присутноста на еколошките,

климатските и енергетските прашања во локалните развојни политики. Стратешките области „Одржлива, иновативна и конкурентна економија“ и „Владеење на правото и добро управување“ учествуваат со подеднакво учество од по 10,3% (7 програми секоја), што укажува на умерено, но стабилно присуство на темите поврзани со локалниот економски развој, транспарентноста и институционалниот интегритет.

Најниска застапеност бележи стратешката област „Сигурно, безбедно и отпорно општество“ со 5,9% (4 програми), состојба што делумно може да се објасни со ограничените надлежности на единиците на локалната самоуправа во доменот на безбедноста и одбраната, но истовремено укажува на потреба од поинтензивен ангажман во областа на управувањето со ризици и климатската отпорност на локалните заедници.

Табела 31. Распределба на програмите на ЕЛС по стратешки области на НРС

НРС Стратешка област	Број на програми	% од вкупно
Владеење на правото и добро управување	7	10,3%
Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија	25	36,8%
Одржлива, иновативна и конкурентна економија	7	10,3%
Зелена трансформација	12	17,6%
Демографска ревитализација и социјален и културен развој	13	19,1%
Сигурно, безбедно и отпорно општество	4	5,9%
ВКУПНО	68	100,0%

Извор: Сегментирани програми согласно стратешката област на Националната развојна стратегија

Финансиската анализа за 2025 година ја открива суштинската разлика меѓу структурата по број на програми и структурата по буџетски обем — разлика која е од клучно значење за правилно разбирање на реалните приоритети на локалниот развој. Вкупниот буџет на ЕЛС изнесува 64,3 милијарди денари, при вкупна реализација од 55,07 милијарди денари, односно 85,6% од планираниот износ, со значителни варијации меѓу поодделните стратешки области.

Стратешката област „Демографска ревитализација и социјален и културен развој“, иако со 12 програми, е финансиски доминантна со 44,4% од вкупно реализираните средства, односно 24,5 милијарди денари, и стапка на реализација од 94,4%. Оваа доминација произлегува од значителниот финансиски обем на образовните програми (пред сè основното и средното

образование, чиј вкупен буџет надминува 25 милијарди денари) како и од програмите за предучилишна заштита и социјалните трансфери. Притоа, најголемиот дел од овие средства потекнува од трансфери од централниот буџет, а не од сопствените приходи на ЕЛС, имајќи предвид дека образованието претставува делегирана надлежност финансирана претежно од централно ниво. Ова укажува дека финансиската доминација на оваа стратешка област на локално ниво во голема мера е одраз на централните политики.

Стратешката област „Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија“ учествува со 18,4% од вкупно реализираните средства (10,1 милијарди денари), но бележи пониска стапка на реализација од 70,2%, што е најниска меѓу сите стратешки области. Оваа состојба е карактеристична за капитално-интензивните програми, каде реализацијата е условена од сложените постапки за јавни набавки, временските фактори, техничките предизвици при изведба и административните капацитети на ЕЛС. И покрај тоа, оваа област останува клучна за долгорочната инфраструктурна кохезија и квалитетот на живот.

Стратешката област „Одржлива, иновативна и конкурентна економија“ учествува со 15,5% од реализираните средства (8,6 милијарди денари) и стапка на реализација од 81,9%, што е во согласност со просечната вкупна реализација. И покрај релативно значајната финансиска застапеност, ова учество сè уште не го одразува целосниот потенцијал на ЕЛС за поддршка на локалниот економски развој, иновациите и дигитализацијата. „Владеење на правото и добро управување“ учествува со 13,8% (7,6 милијарди денари) при висока стапка на реализација од 93,8%, што ја потврдува ефикасноста во реализацијата на тековните институционални расходи, особено оние поврзани со функционирањето на администрацијата и локалните органи.

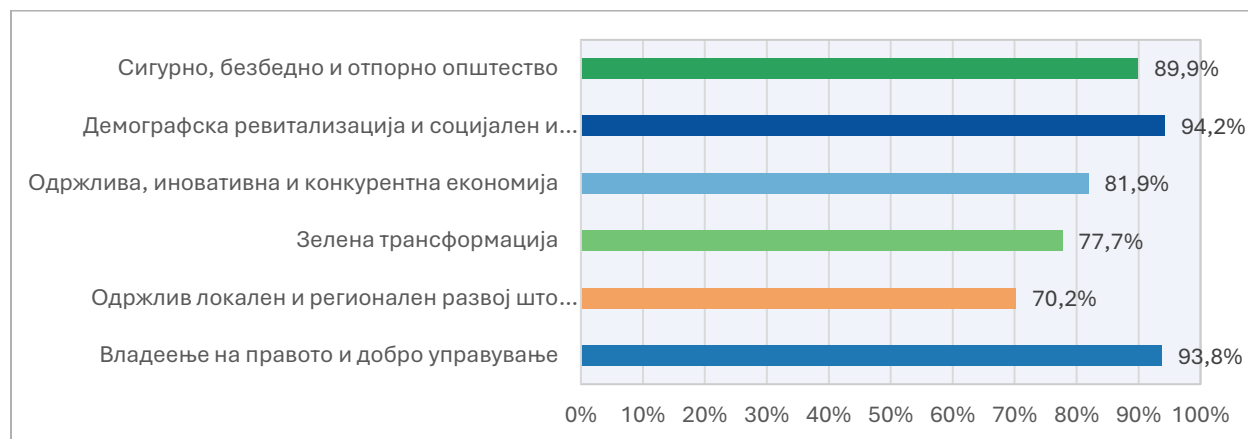
Стратешката област „Зелена трансформација“, иако со 12 програми, учествува со само 5,7% од вкупно реализираните средства (3,1 милијарди денари) и стапка на реализација од 77,7%, што укажува дека еколошките и климатските програми, иако присутни, остануваат финансиски маргинализирани во структурата на локалните буџети. Стратешката област „Сигурно, безбедно и отпорно општество“ учествува со 2,0% (1,1 милијарда денари) при стапка на реализација од 89,9%, притоа покажувајќи солидна апсорпциска способност во рамки на ограничените буџетски алокации.

Табела 32. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС по стратешки области на НРС (во денари)

НРС Стратешка област	Бр. прогр.	Буџет 2025	Реализација 2025	% Реал.	% од вкупно
Владеење на правото и добро управување	7	8.107.050.831	7.600.661.475	93,8%	13,8%
Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија	25	14.405.212.120	10.113.024.423	70,2%	18,4%
Зелена трансформација	12	4.037.988.907	3.137.803.138	77,7%	5,7%
Одржлива, иновативна и конкурентна економија	7	10.546.632.685	8.635.521.195	81,9%	15,7%
Демографска ревитализација и социјален и културен развој	12	25.974.519.801	24.479.156.931	94,2%	44,4%
Сигурно, безбедно и отпорно општество	4	1.235.588.437	1.110.887.378	89,9%	2,0%
ВКУПНО	68	64.306.992.781	55.077.054.540	85,6%	100,00%

Извор: Прелиминарни податоци на Министерството за финансии (март 2026 година).

Графикон 18. Стапка на реализација на буџетираните износи на ЕЛС по стратешка област на НРС во 2025 година

Извор: Прелиминарни податоци на Министерството за финансии (март 2026 година).

Анализата на буџетирањето на единиците на локалната самоуправа во 2025 година открива неколку клучни структурни карактеристики во функција на НРС. Прво, постои значителна диспропорција меѓу бројот на програми и нивниот финансиски обем по стратешки области, при што „Демографската ревитализација и социјалниот и културниот развој“ финансиски доминира поради трансферите за образование, иако не е водечка по број на програми. Второ, стапките на реализација се повисоки кај тековните програми со социјален и институционален карактер, за разлика од капиталните инфраструктурни програми кои бележат значително пониски нивоа на реализација. Трето, стратешките области со клучно значење за долгорочниот одржлив развој, како што се „Зелена трансформација“ и „Сигурно, безбедно и отпорно општество“, остануваат финансиски недоволно поддржани, со учество кое е несразмерно мало во однос на нивната важност во рамките на НРС 2024–2044. Ваквите резултати упатуваат на потребата од дополнителна анализа на структурата на локалното буџетирање во насока на поголема усогласеност со стратешките области на НРС, зајакнување на капацитетите за реализација на капитални проекти и постепено зголемување на сопственото учество на ЕЛС во финансирањето на еколошките и климатските програми.

4.4. Насоченост на програмите кон целите на НРС 2024-2044

Анализата на усогласеноста на буџетските алокации на единиците на локалната самоуправа со 21-та цел во рамките на шесте стратешки области на НРС 2024-2044 укажува на изразена концентрација на финансиските ресурси во неколку доминантни приоритети. Ваквата усогласеност претставува клучен предуслов за обезбедување конзистентност помеѓу локалните политики и националната развојна рамка, како и за ефективно насочување на јавните ресурси кон стратешките цели на долгорочниот развој. Целта на НРС „Општество засновано на знаење, критичко размислување и на вредности“ апсорбира 41,0% од вкупно реализираните средства (22,2 милијарди денари), со стапка на реализација од 96,9%, што е директно поврзано со обемот на програмите за основно и средно образование. Следуваат „Транспарентен, отчетен и ефикасен јавен сектор“ (13,6%; 94,5%), „Капитална инфраструктура во функција на подобар живот“ (13,4%; 73,5%) и „Работна сила – сегашни и идни потреби на пазарот на труд“ (13,1%; 90,4%). Овие четири цели заедно учествуваат со 81,1% од вкупно реализираните средства.

Значително пониско ниво на финансирање бележат целите „Здрава и чиста животна средина“ (5,6%; 78,8%), „Намалени диспаритети во регионите“ (3,2%; 74,1%) и „Функционални и

фискално одржливи општини“ (2,0%; 50,5%). Особено ниска стапка на реализација е евидентна кај „Заедници отпорни на климатски промени“ (37,9%) и „Капитални расходи за детски градинки“ (46,2%), што упатува на структурни ограничувања во имплементацијата. Истовремено, целите поврзани со иновативната економија, меѓународната трговска интеграција, климатската транзиција и социјалната заштита наметнуваат потреба од уште поголеми буџетски алокации на ЕЛС, и покрај нивното значење за долгорочната конкурентност и одржливост.

Табела 33. Буџетирани и реализирани средства на ЕЛС согласно целите на НРС 2025 година (во денари)

НРС Цел	Буџет	Реализација	% Реализација	% од Вкупно
Цел 2: Транспарентен, отчетен и ефикасен јавен сектор	8.104.796.176	7.598.843.848	93,8%	13,8%
Цел 3: Функционални и фискално одржливи општини	2.120.444.431	1.071.782.781	50,5%	1,9%
Цел 1: Намалени диспаритети во регионите и меѓу регионите	2.367.686.075	1.755.623.192	74,1%	3,2%
Цел 2: Капитална инфраструктура во функција на подобар живот	9.917.081.614	7.285.618.450	73,5%	13,2%
Цел 2: Здрава и чиста животна средина	3.825.090.589	3.015.011.981	78,8%	5,5%
Цел 1: Економија заснована на знаење, иновации и дигитализација	964.467.396	716.354.659	74,3%	1,3%
Цел 2: Високоинтегрирана економија во меѓународната трговија и во меѓународните финансии	761.619.507	390.001.984	51,2%	0,7%
Цел 1: Климатски неутрално општество со низок процент на енергетска сиромаштија	212.898.318	122.791.157	57,7%	0,2%
Цел 5: Препознатлив културен идентитет и вредности	1.014.946.148	744.760.917	73,4%	1,4%
Цел 2: Здрави и среќни луѓе	1.145.901.688	968.906.975	84,6%	1,8%
Цел 1: Владеење на правото и доследно применето начело на	2.254.655	1.817.627	80,6%	0,0%

поделба на власта и ефективна парламентарна контрола				
Цел 3: Работна сила што ги задоволува сегашните и идните потреби на пазарот на труд	8.820.545.782	7.529.164.552	85,4%	13,7%
Цел 4: Општество засновано на знаење, критичко размислување и на вредности	22.947.970.142	22.241.822.139	96,9%	40,4%
Цел 3: Инклузивен и ефикасен систем на социјална заштита и социјална сигурност	865.701.823	523.666.900	60,5%	1,0%
Цел 1: Општество што е отпорно на кризи и на катастрофи	1.212.882.585	1.102.288.072	90,9%	2,0%
Цел 2: Заедници отпорни на климатски промени	22.705.852	8.599.306	37,9%	0,02%
ВКУПНО	64.306.992.781	55.077.054.540	85,6%	100,00%

Извор: Прелиминарни податоци на Министерството за финансии (март 2026 година).

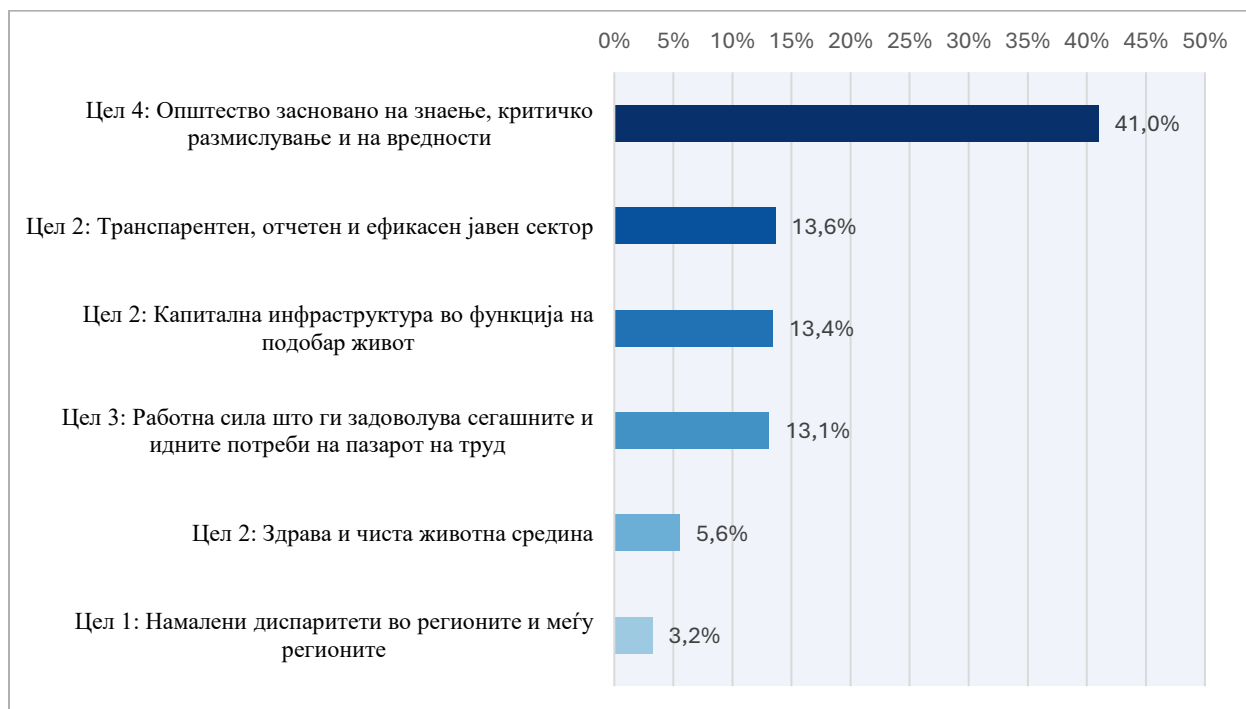
Распределбата на 68-те буџетски програми на единиците на локалната самоуправа според Целите за одржлив развој (ЦОР) ја потврдува насоченоста на локалните политики кон урбаниот и инфраструктурниот развој, социјалните услуги и заштитата на животниот стандард. Најголема застапеност има ЦОР 11: Одржливи градови и заедници, со 54 поврзаности (26,5%), што ги одразува широките надлежности на ЕЛС во доменот на урбанистичкото планирање, комуналните услуги и локалната инфраструктура. Следуваат ЦОР 3: Добро здравје и благосостојба (11,3%), ЦОР 9: Индустрија, иновации и инфраструктура (8,3%) и ЦОР 10: Намалени нееднаквости (7,8%), што укажува на изразен фокус кон социјалниот развој и намалувањето на регионалните диспаритети. Умерена застапеност бележат ЦОР 17: Партнерства за постигнување на целите (6,9%), ЦОР 4: Квалитетно образование (5,9%), ЦОР 8: Достоинствена работа и економски раст (5,4%), ЦОР 16: Мир, правда и силни институции (4,9%) и ЦОР 13: Климатска акција (4,9%). Најниска застапеност имаат ЦОР 2: Нула глад (0,5%), ЦОР 7: Достапна и чиста енергија (1,5%) и ЦОР 1: Нема сиромаштија (2,0%), што е очекувано со оглед на тоа дека овие области во најголема мера се во надлежност на централните институции. Сепак, релативно ограниченото присуство на ЦОР 5: Родова еднаквост (4,4%), ЦОР 13: Климатска акција и ЦОР 15: Живот на копно укажува на потреба од поинтензивна интеграција на родовата и еколошката компонента во локалните развојни програми.

Табела 34. Распределба на програмите на ЕЛС во 2025 година и нивната поврзаност со Целите за одржлив развој (ЦОР 2030)

Цел за одржлив развој (ЦОР)	Вкупно програми	ЦОР 1 (примарна)	ЦОР 2 (секунд.)	ЦОР 3 (терц.)	Вкупно	% од вкупно
ЦОР 1: Нема сиромаштија	4	1	0	0	4	2,0%
ЦОР 2: Нула глад	1	0	1	0	1	0,5%
ЦОР 3: Добро здравје и благосостојба	23	6	3	14	23	11,3%
ЦОР 4: Квалитетно образование	12	10	2	0	12	5,9%
ЦОР 5: Родова еднаквост	9	1	5	3	9	4,4%
ЦОР 6: Чиста вода и санитарни услови	5	4	0	1	5	2,5%
ЦОР 7: Достапна и чиста енергија	3	3	0	0	3	1,5%
ЦОР 8: Достоинствена работа и економски раст	11	5	4	2	11	5,4%
ЦОР 9: Индустрија, иновации и инфраструктура	17	5	7	5	17	8,3%
ЦОР 10: Намалени нееднаквости	16	0	9	7	16	7,8%
ЦОР 11: Одржливи градови и заедници	54	22	20	12	54	26,5%
ЦОР 12: Одговорно производство и потрошувачка	6	0	5	1	6	2,9%
ЦОР 13: Климатска акција	10	2	4	4	10	4,9%
ЦОР 15: Живот на копно	9	0	4	5	9	4,4%
ЦОР 16: Мир, правда и силни институции	10	5	3	2	10	4,9%
ЦОР 17: Партнерства за постигнување на целите	14	1	1	12	14	6,9%
ВКУПНО	204	68	68	68	204	100,0%

Напомена: Секоја програма е поврзана со до три ЦОР (примарна, секундарна и терциерна). Вкупниот број на поврзаности е 204 (68 x 3).

Графикон 19. Распределба на реализираните средства согласно одделните програми и нивната поврзаност со целите на Националната развојна стратегија

Напомена: На графиконот се прикажани НРС цели, кои бележат учество над 2%.

**ВКУПЕН ПРЕГЛЕД НА ПОВРЗАНОСТА
НА БУЏЕТСКИТЕ ПРОГРАМИ СО
НРС 2024-2044**

5

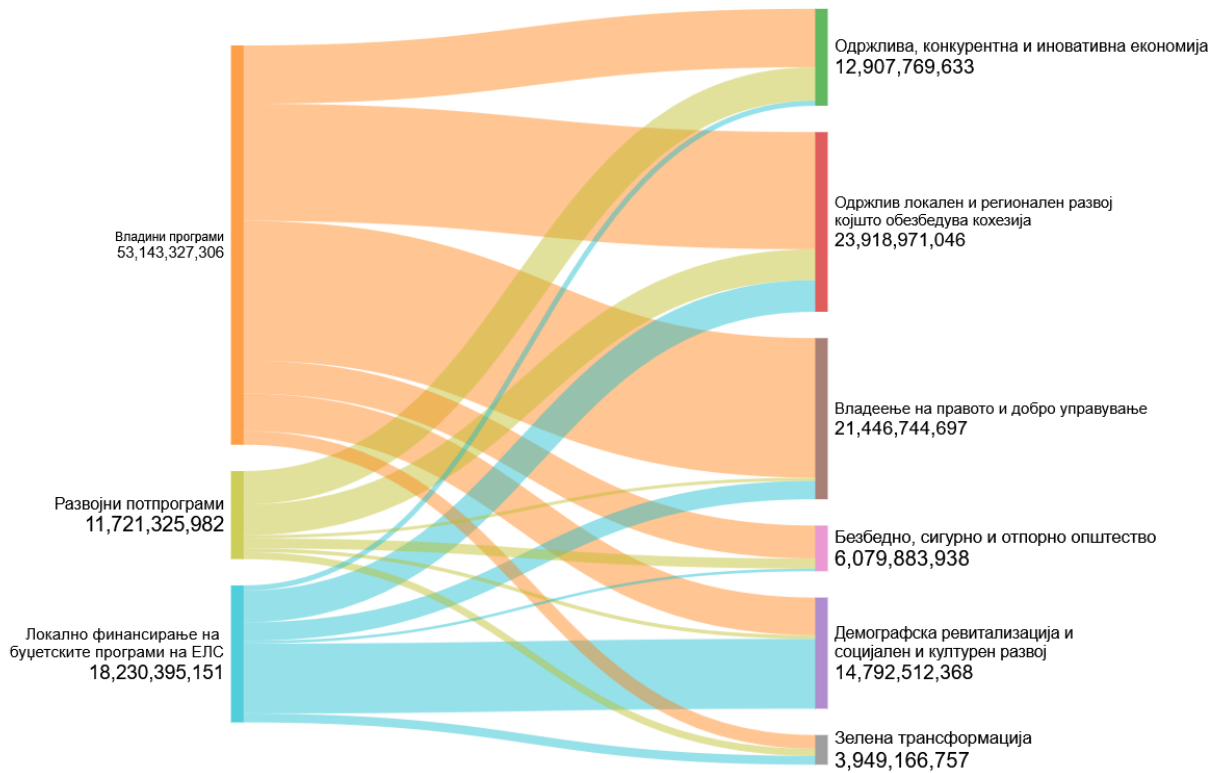
5. ВКУПЕН ПРЕГЛЕД НА ПОВРЗАНОСТА НА БУЏЕТСКИТЕ ПРОГРАМИ СО НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024-2044 ГОДИНА

Буџетските програми на централно и локално ниво претставуваат важна финансиска алатка за реализација на шесте стратешки области утврдени во Националната развојна стратегија 2024-2044 година, преку насочување на голем дел од јавните средства кон системски приоритети како економски раст, квалитет на управувањето, рамномерен регионален развој, социјална кохезија и друго.

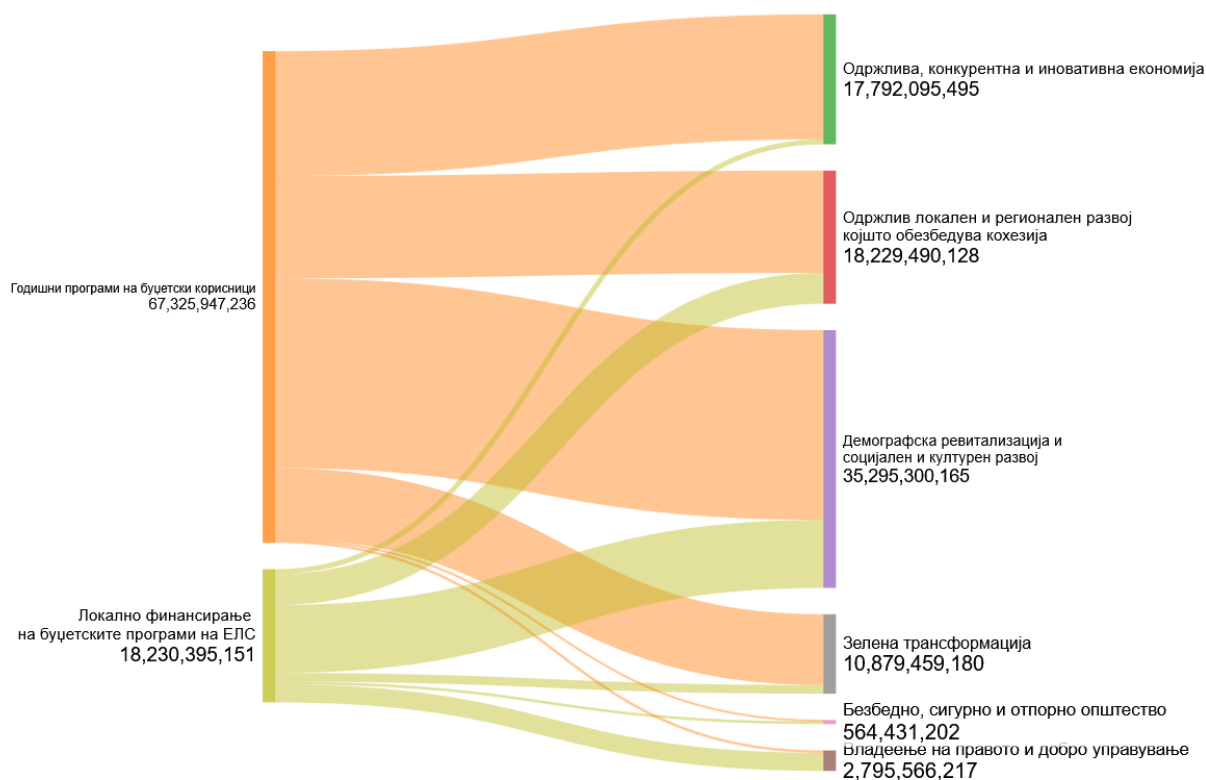
Заради избегнување на двојно прикажување, посебно внимание при агрегирањето на буџетските програми на централно и локално ниво се посветува на изолирање на ефектот на трансферите од централниот буџет (вклучително и програма *А Децентрализација*). Вкупните трошоци на буџетските програми на централно и локално ниво се еквивалентни на 22,0% од вкупните расходи на консолидираниот централен буџет (централен буџет и буџети на фондови) за 2025 година (извор: претходни податоци на Министерството за финансии). Несомнено, целосна и попрецизна слика ќе се добие, доколку се мапираат сите буџетски алокации во рамките на Буџетот на Република Северна Македонија.

Мапирањето на овие програми покажува дека најголемиот финансиски придонес е насочен кон *владеење на правото и добро управување* (18,6 милијарди денари), што сведочи за силниот фокус на институционални реформи и отчетност (Графикон 18). Значајни средства се алоцираат и за *одржлив локален и регионален развој кој што обезбедува кохезија* (15,6 милијарди), со цел намалување на регионалните нееднаквости. Истовремено, буџетските алокации кон *одржлива, иновативна и конкурентна економија* (7,8 милијарди денари) и демографска и социјална ревитализација (5,0 милијарди денари) поддржуваат долгорочен економски потенцијал и човечки капитал. Иако помал, сепак стратешки значаен, дел се насочува кон безбедноста (4,4 милијарди денари) и зелената трансформација (1,8 милијарди денари). Овие буџетски програми ја зајакнуваат отпорноста и го помагаат усогласувањето на економијата со современите еколошки и безбедносни предизвици.

Графикон 20. Преглед на вкупната поврзаност на буџетските програми на централно и локално ниво со стратешките области на НРС 2024-2044

Графикон 21. Преглед на вкупната поврзаност на годишните програми на буџетските корисници и буџетските програми на локално ниво со стратешките области на НРС 2024-2044

Имајќи предвид дека ова претставува прв годишен извештај за следење на спроведувањето на НРС 2024-2044, не е методолошки исправно да се прават споредби со алокации во претходните години, кога Стратегијата не беше донесена. Освен тоа, двата примерока на буџетски расходи не се доволно репрезентативни на целата структура на расходите на Буџетот на Република Северна Македонија.¹³

¹³ Едниот примерок се расходите поврзани со владините програми, развојните потпрограми и локално финансирани буџетски програми на ЕЛС, а вториот примерок се годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав, заедно со локално финансирани буџетски програми на ЕЛС.

ПОВРЗАНОСТ НА ОДДЕЛНИТЕ
ПРОГРАМИ СО ПРОГРАМАТА
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА
НРС 2024-2044

6

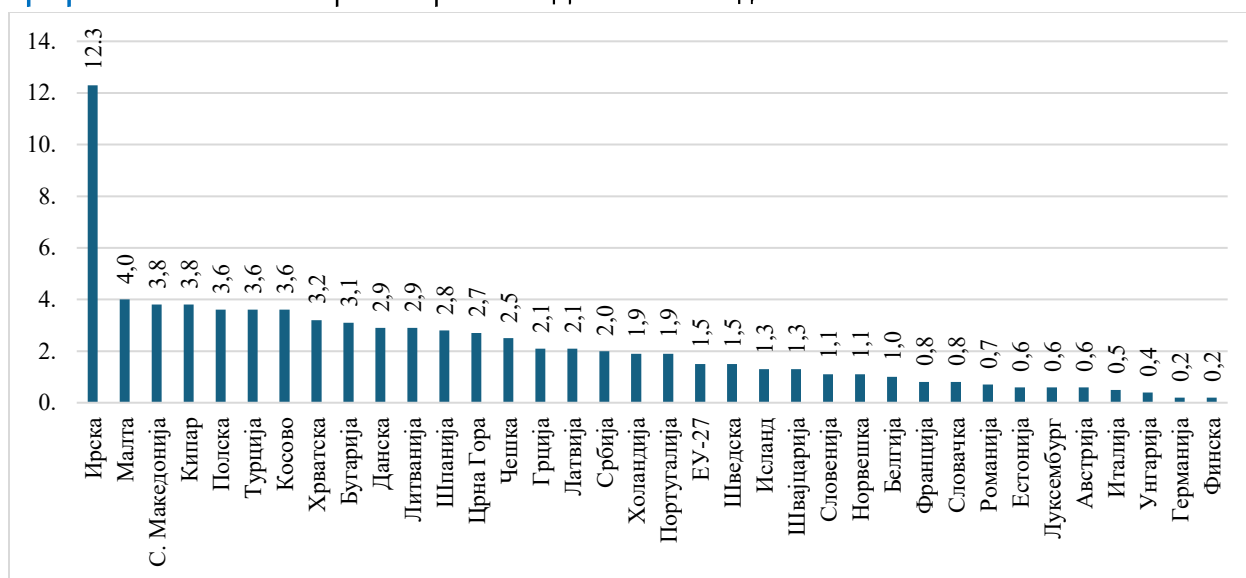
6. ПОВРЗАНОСТ НА ОДДЕЛНИТЕ ПРОГРАМИ СО ПРОГРАМАТА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НРС ЗА ПЕРИОДОТ 2024-2028 ГОДИНА

Со оглед на релативно краткиот период во кој се подготвува првиот извештај и оценка на спроведување на НРС, како и ограничениот број на расположливи податоци на крајот на март 2026 година за основните индикатори поврзани со Програмата за спроведување на НРС за периодот 2024-2028 година и пасошите на поважните индикатори во Стратегијата, ќе бидат елаборирани само оние за кои постојат прелиминарни или финални податоци.

Национални развојни цели

Економски раст. Во исклучително неповолен макроекономски амбиент во Европа и кај главните трговски партнери на Република Северна Македонија, претходните податоци од Државниот завод за статистика укажуваат дека во 2025 година беше остварена стапка на реален пораст на БДП од 3,8% (Графикон 22). Остварената стапка на економски раст не само што е многу блиску до индикативниот таргет од 4% за 2025 година, туку е истовремено, и една од трите најдобри остварувања во Европа. Глобалниот раст, согласно податоците на Меѓународниот Монетарен Фонд, забави од 3,3% во 2024 на 3,2% во 2025 година. Зголемувањата на царинските стапки и неизвесноста околу политиките, особено во контекст на геополитичките тензии и фрагментација на меѓународната трговија, дејствуваа како силен ограничувачки фактор.

Графикон 22. Стапки на реален раст на БДП во 2025 година

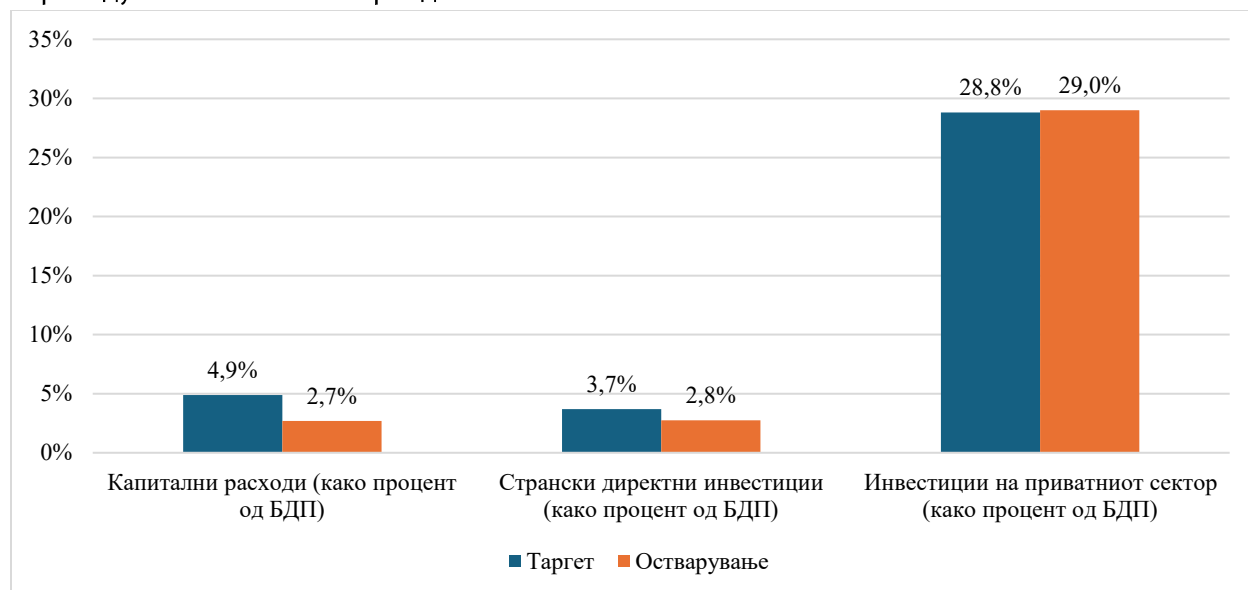

Извор: Eurostat. Gross domestic product (GDP) and main components (output, expenditure and income) (nama_10_gdp). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp [accessed 25 March 2026].

Конкурентна, иновативна и одржлива економија

Инвестиции. Во 2025 година, вкупните директни инвестиции во земјава изнесуваа 467,5 милиони евра, како резултат на нето-приливите кај реинвестираната добивка (295,5 милиони евра) и сопственичкиот капитал (288,1 милион евра), при остварени нето-одливи кај меѓукомпанискиот долг (за 116,1 милион евра). Проценетиот износ од 2,8% од БДП, според претходните квартални податоци на Државниот завод за статистика, укажува дека иако странските инвеститори беа претпазливи, сепак продолжуваат да ја перципираат земјата како поволна инвестициска дестинација. Во таа насока, во соработка со Програмата за развој на Обединетите Нации (УНДП), беше изработена и претставена [Мапа за инвестирање за Националната развојна стратегија и Целите за одржливиот развој \(SDG/NDS Investor Map\)](#). Истата беше лансирана во јуни 2025 година и во неа беа идентификувани 13 области на инвестициски можности и 7 потенцијални области на инвестициски области. Зголемувањето на довербата на економските субјекти, подобрувањето на деловната клима и владините мерки за поттикнување на инвестициите беа значајни фактори за постигнување на проектираниот раст на бруто-инвестициите на приватниот сектор. И покрај неповолниот амбиент, инвестициите на приватниот сектор беа реализирани во износ од 29% од БДП (според претходните податоци за тримесечјата во 2025 година), односно го надминаа индикативниот таргет од 28,8% од БДП (Графикон 23).

Графикон 23. Остварувања и проекции на различни категории на инвестиции во Програмата за спроведување на НРС за периодот 2024-2028

Извор: Прелиминарни податоци на Државниот завод за статистика, Министерството за финансии и Народната банка (март 2026 година).

Значителен придонес врз растот на инвестициите имаше инвестициската активност на домашните претпријатија, имајќи ја предвид високата искористеност и интересот за поволната кредитна линија обезбедена од Владата за инвестиции во нови производни капацитети и зголемување на нивната извозната конкурентност, како и реализацијата на најавените странски директни инвестиции во земјата, преку изградба на нови и проширување на постојните капацитети во технолошко-индустриските зони. Капиталните расходи на консолидираниот буџет (централен буџет и буџети на фондови) забележаа пониско остварување.

Иновациска активност. Република Северна Македонија покажа позитивни перформанси во однос на рамката за иновации, според Европскиот иновациски индекс за 2025 година. Атрактивноста на системите за истражување се зголеми за 19,0%, споредено во однос на 2018 година, со што е достигнат 75,8% од просекот на ЕУ-27 во 2025 година. Земјата има особено добри резултати во учеството на странски докторанди, кој изнесува 179,3% од просекот на ЕУ во 2025 година и е рангирана на деветтото место меѓу земјите од ЕУ и соседните земји. Во целина, забележан е мал пад на иновацискиот индекс за 0,8 процентни поени. Притоа, мора да се укаже дека оценките се објавени во јули 2025 година, односно de facto се однесуваат на 2024 година. Имајќи предвид дека во втората половина на 2025 година, за првпат, беа финансирани 40 научно-истражувачки проекти на државните универзитети и факултети, на научните

институти и на МАНУ со вкупно 374 милиони денари, зголемените расходи за истражување и развој на јавниот сектор ќе се рефлектираат во повисоки вредности на иновацискиот индекс во Европа.

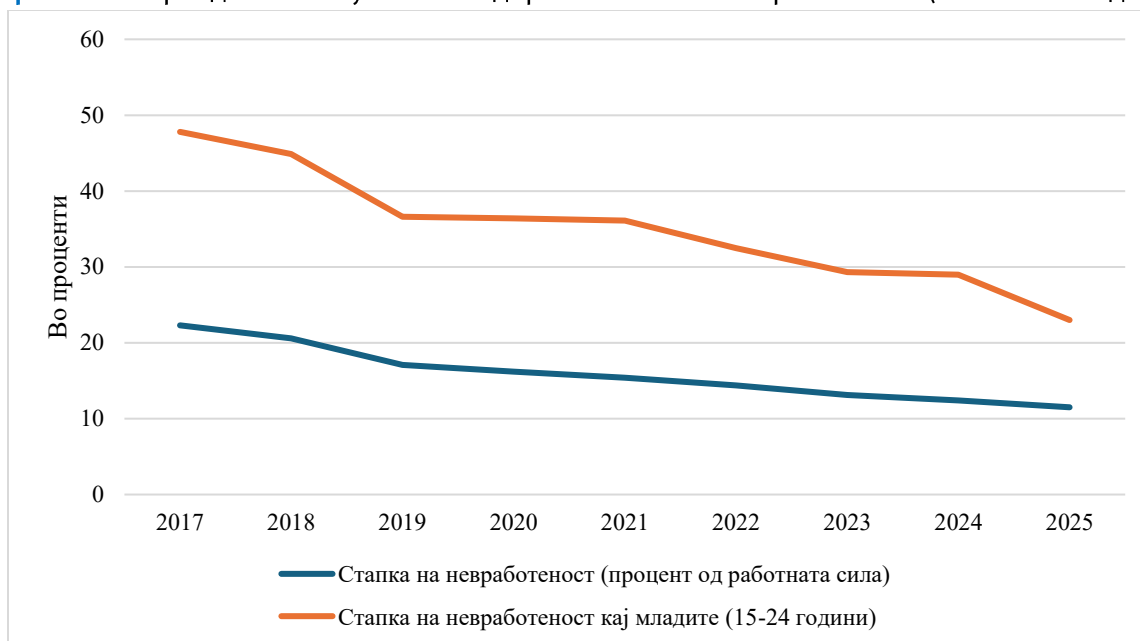
Невработеност. Бројот на невработените лица во 2025 година се намали за 6,6% во споредба со 2024 година. Од вкупниот број на невработените лица, невработени мажи беа 61,4%, а жени 38,6%. Истовремено, бројот на вработени лица забележа зголемување од 1,5% во споредба со 2024 година. Од вкупниот број вработени, 57,6% беа мажи, а 42,4% беа жени, што укажува дека жените сè уште се помалку застапени на пазарот на труд и имаат поограничен пристап до можности за вработување. Како што е наведено во Табелата 9, во Програмата за спроведување на НРС 2024-2028 година беа наведени повеќе индикативни таргети: (1) стапка на невработеност под 10%; (2) учество на неформалната вработеност во вкупната вработеност под 8%; (3) стапката на невработеност на младите (15-29 години) пониска од 30% и (4) стапка на вработеност (15-64 години) над 53%.

Табела 35. Остварувања во 2025 година и индикативни таргети за 2028 година за одбрани индикатори на пазарот на работна сила

Индикатор на пазарот на работна сила	Таргет во 2028 година	Реализација (2025 година)
Стапка на невработеност под 10%	10,0%	11,5%
Учество на неформалната вработеност во вкупната вработеност под 8%	8,0%	13,5%
Стапка на невработеност на младите (15–29 години) пониска од 30%	30,0%	21,0%
Стапка на вработеност (15–64 години) над 53%	53,0%	58,8%

Показателите за пазарот на работна сила во 2025 година укажуваат на солиден напредок и позитивни трендови. Стапката на вработеност го надмина индикативниот таргет за 2028 година и достигна 58,8%, што говори за подобрени можности за вработување, па дури и недостиг на работна сила за одредени квалификации или профили. Иако сè уште висока, стапката на невработеност кај младите е на ниво од 21,0%, што укажува на подобрена интеграција на младите на пазарот на труд. Иако вкупната стапка на невработеност и неформалната вработеност во 2025 година сè уште се повисоки во однос на таргетираните нивоа за 2028 година, постојните резултати создаваат основа за уште подобро таргетирани мерки, кои ќе придонесат кон нивно постепено намалување.

Графикон 24. Тренд на намалување на одбрани стапки на невработеност (2017-2025 година)

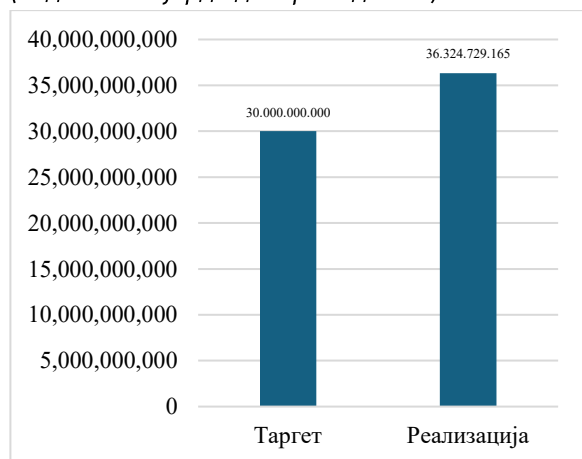
Извор: Државен завод за статистика (март 2026 година).

Одржлив локален и регионален развој којшто обезбедува кохезија

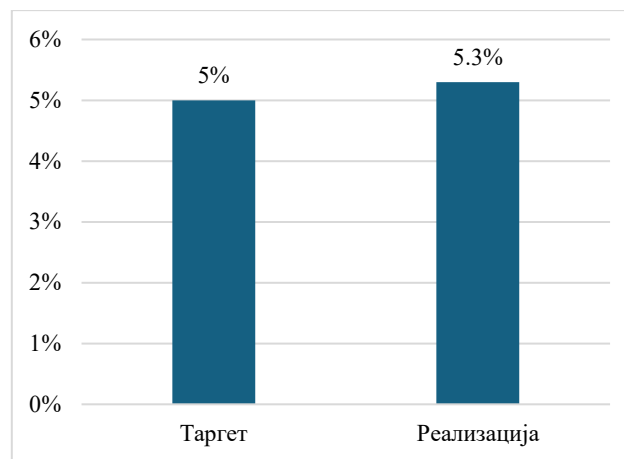
Локални финансии и фискална децентрализација. Буџетските алокации во владината програма *А Децентрализација* бележат силен раст и стабилна реализација, со годишни средства над таргетот од 30 милијарди денари, при што во 2025 година се достигнати 36.324.729.165 денари. Во рамки на Програмата за спроведување на Националната развојна стратегија 2024-2028 година, индикативната цел вкупните приходи на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС) да надминат 5% од БДП може да се оцени како постигната. Имено, реализираните општински приходи се на ниво од 5,3% од проценетиот БДП за 2025 година (извор: прелиминарни податоци на Министерството за финансии, март 2026). Овие остварувања, прикажани и на Графиконот 25, укажуваат на натамошно зајакнување на фискалната децентрализација и подобрени финансиски капацитети на општините.

Графикон 25. Остварувања наспроти проекции во Програмата за спроведување на НРС за периодот 2024-2028

Панел А. Владаина програма за децентрализација
(над 30 милијарди денари годишно)

Панел Б. Вкупни приходи на единиците на локалната самоуправа (над 5% од БДП)

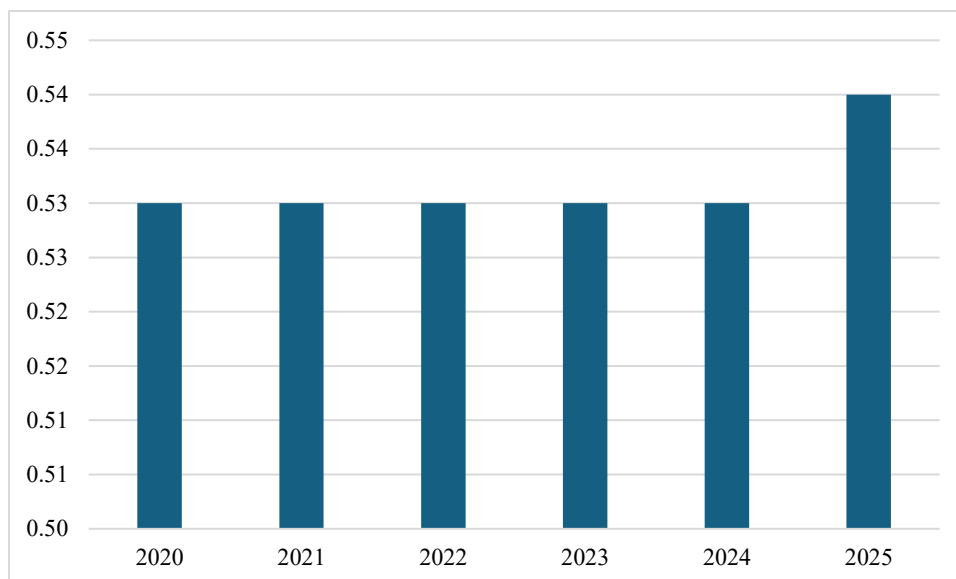

Извор: Прелиминарни податоци на Министерството за финансии (март 2026 година).

Владеене на правото и добро управување

Владеене на правото. Во недостиг на официјални податоци за индикаторите за добро управување на Светската банка за 2025 година, беа користени податоци за 2025 година од World Justice Project (2026). Во 2025 година е забележен одреден напредок во поглед на владеењето на правото, за првпат после пандемијата. Вкупниот резултат се зголеми од 0,534 во 2024 година на 0,541 во 2025 година, што е позитивно поместување и сигнал за постепено зајакнување на правниот систем. Овој раст не се должи на една категорија, односно тој ги отсликува подобрувањата во повеќе клучни сегменти, особено во делот на *ограничување на владините овластувања*, каде резултатот се зголемува од 0,475 на 0,495. Резултатите укажуваат на поефективни механизми на контрола, поголема отчетност и намалување на ризиците од злоупотреба на моќ. Покрај тоа, ваквите трендови упатуваат на континуирани напори за унапредување на институционалната транспарентност, зајакнување на независноста на судството и подобрување на примената на законите во пракса. Иако напредокот е постепен, тој е конзистентен и покажува дека реформските политики даваат резултати (Графикон 26). Ова создава постабилна правна средина, што е клучно за зголемување на довербата кај граѓаните, но и за привлекување инвестиции и економски развој.

Графикон 26. Оценки за степенот на владеење на правото во Република Северна Македонија (2020-2025)

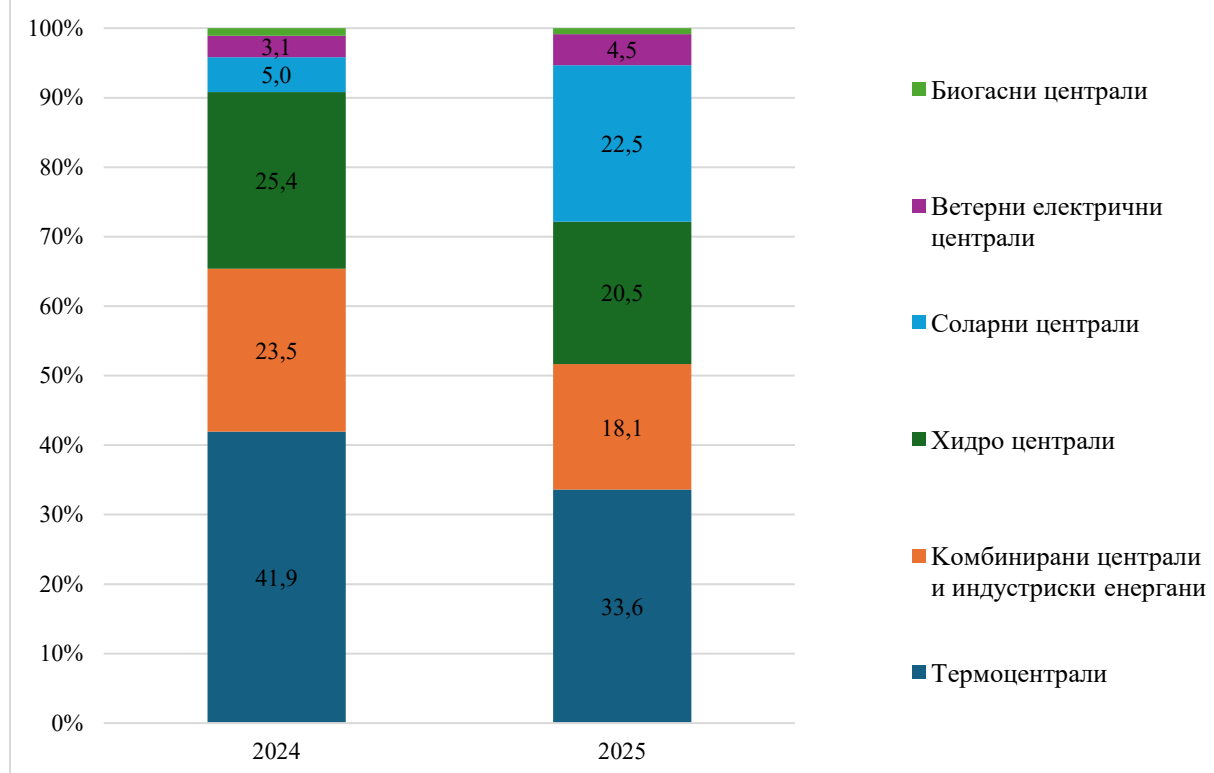

Извор: World Justice Project (2026).

Зелена трансформација

Производство на електрична енергија од обновливи извори. Вкупното нето производство на електрична енергија порасна од 5,36 MWh во 2024 година на 6,16 милиони MWh во 2025 година, што претставува значајно зголемување. Притоа, забележан е посилен пад кај производството на термоцентралите, комбинираниите и хидроцентралите, и во апсолутни вредности и во поглед на учеството, што е позитивен сигнал за декарбонизација и намалена зависност од традиционалните извори. Истовремено, соларните центри забележаа многу силен раст и станаа втор најголем извор со учество од 22,5%, додека ветерните капацитети исто така растат умерено. Биогасните центри остануваат со мал и дополнително намален удел во вкупното производство.

Графикон 27. Структура на нето производството на електрична енергија (во MWh), во проценти

Извор: Државен завод за статистика, март 2026 година.

ПРЕДИЗВИЦИ И РИЗИЦИ
ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА
НРС 2024-2044

7

7. ПРЕДИЗВИЦИ И РИЗИЦИ ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА НРС 2024–2044

Контекст и потреба од управување со ризици. Геополитичките тензии и превирања во 2025 година и особено во првите месеци од 2026 година укажуваат дека имплементацијата на НРС 2024-2044 ќе се одвива во услови на зголемена неизвесност. Поради тоа, потребно е системско, координирано и континуирано управување со ризиците поврзани со: (1) следење и справување со надворешните (првенствено, неповолни) шокови, (2) продолжување на процесот на фискална консолидација; (3) обезбедување натамошна поддршка за реструктурирањето на економијата (раст на продуктивноста, зголемување на конкурентноста и зелена трансформација), како и (4) натамошно зајакнување на институционалните капацитети на централно и локално ниво.

Надворешни ризици и макроекономски канали на пренесување. Ризиците поврзани со геополитичките тензии, недоволната надворешна побарувачка и нарушените синџири на снабдување веќе беа идентификувани во НРС 2024-2044. Овие ризици особено се материјализираа кон крајот на 2025 година и првите месеци од 2026 година. Ценовните шокови, првенствено кај енергенсите, веќе создаваат: (а) силен нагорен притисок врз стапката на инфлација, (б) продлабочување на дефицитот на тековната сметка на билансот на плаќања и (в) намалување на буџетските приходи, поради донесувањето на антикризните мерки. Истовремено, забавувањето на економската активност во Европската Унија и евро зоната може директно да влијае врз извозната активност и индустриското производство. Адекватното ниво на официјални девизни резерви и високата адекватност на капиталот на банкарскиот сектор, во моментот, влеваат доверба дека македонската економија е отпорна на неповолни екстерни шокови.

Структурни слабости и ризици за економската трансформација. НРС 2024-2044 идентификува повеќе структурни слабости како потенцијален ризик за долгорочниот развој. При спроведувањето на Стратегијата, овие слабости може да се рефлектираат преку ограничена способност за трансформација на економијата. Во многу неповолно сценарио, концентрацијата на извозот и зависноста од ограничен број сектори може да го намалат ефектот од позитивните економски трендови. Во услови на надворешен шок, ваквата структура би можела да доведе до побрз пренос на негативните ефекти врз домашната економија.

Дополнително, ризиците поврзани со намалување на производството и продуктивноста може да го намалат потенцијалот за продолжување на стапките на повисок економски раст.

Институционални капацитети и предизвици во имплементацијата. Еден од можните ризици е поврзан со капацитетот на институциите да ја спроведуваат Стратегијата на системски начин. НРС 2024-2044 воспоставува принципи на координација, интеграција и отчетност, но нивната примена во практиката е нерамномерна. Во 2025 година се забележуваат неколку предизвици во спроведувањето на Стратегијата: (1) воспоставување посилни врски меѓу буџетските алокации и индикаторите за успешност; (2) намалување на разликите во институционалните и фискалните капацитети помеѓу планските региони и единиците на локалната самоуправа; и (3) подобра хоризонтална координација помеѓу секторските политики.

Фискални ограничувања и ефикасност на јавните расходи. Во услови на ограничен фискален простор, распределбата на буџетските средства ќе претставува критичен фактор за успешна имплементација. Концентрацијата на расходите во одредени области може да доведе до недоволно финансирање на приоритетни сегменти како зелената трансформација, демографските политики и човечкиот капитал. Овој ризик не се однесува само на обемот на средства, туку и на ефикасноста на јавните расходи. Само со подетално поврзување меѓу финансирањето и резултатите може да се зголеми ефективноста на јавните политики.

Демографски ризици и човечки капитал. Демографските промени, идентификувани како клучен предизвик во НРС, во текот на имплементацијата ќе добиваат дополнителна тежина. Постои ризик намалувањето на работната сила и емиграцијата на млади и квалификувани кадри директно и неповолно да влијаат врз продуктивноста и капацитетот за среднорочен и долгорочен одржлив развој.

Стратешко предвидување и адаптивност на политиките. НРС 2024-2044 се темели на принципите на долгорочно индикативно планирање и предвидување на демографските и социо-економските трендови. Оттука, употребата на стратешко предвидување е извонредно значајна за успешното спроведување на Стратегијата. Недоволното користење на сценарија, анализа на ризици и адаптивно планирање би можеле да создадат ризици, кои доколку се материјализираат, би ги свеле политиките на реакција на настаните, наместо нивно предвидување и пресретнување.

Интеграција на ризиците во системот на политики. Ризиците идентификувани во НРС се однесуваат и на процесот на имплементација. Нивното управување бара посилна интеграција во буџетските и институционалните процеси. Преминот кон резултатски ориентиран систем, заснован на податоци, координација и предвидување, претставува клучен предуслов за

намалување на ризиците и за обезбедување на долгорочна одржливост на развојниот модел. Еден чекор во насока на намалување на овие ризици е мапирање на сите позиции во Буџетот на Република Северна Македонија во контекст на НРС 2024-2044, европските приоритети и Целите за одржливиот развој 2030.

Унапредување на системот за следење и институционална отпорност. Во таа насока, понатамошното унапредување на системот за следење и евалуација претставува исклучително важен инструмент за управување со ризиците. Развојот на интегрирани бази на податоци и дигитални алатки ќе овозможи континуирано следење на реализацијата на програмите, рано идентификување на отстапувањата и навремено прилагодување на политиките. Ваквиот пристап е особено значаен во услови на динамична економска средина, каде што доцнењето во реакцијата може да има значајни фискални импликации и последици за социо-економскиот развој. Зајакнувањето на врските меѓу централното и локалното ниво претставува клучен предуслов за намалување на ризиците поврзани со нерамномерниот регионален и локален развој. Подобрата координација, споделувањето на податоци и стандардизацијата на пристапите во планирањето и известувањето може значително да придонесат за поголема кохерентност и ефективност на политиките.

Човечкиот капитал и дигитализацијата, како хоризонтални приоритети на НРС, се исто така од пресудно значење во контекст на управувањето со ризици. Инвестирањето во вештини, знаење и институционален капацитет ќе ја зголеми способноста на домашната економија и на институциите да ги апсорбираат шоките и да се приспособат на промените. Исто така, диверзификацијата на економската структура, како и проширувањето на извозните пазари и производи, претставуваат долгорочен механизам за зголемување на отпорноста. Оттука, потребен е координиран пристап во дизајнирањето и спроведувањето на политиките втемелени на докази. Искуствата говорат дека е потребно континуирано унапредување на институционалната култура на управување со ризици. Овој предизвик налага вградување на анализата на ризици во сите фази на креирање и спроведување на јавните политики, јасно дефинирање на одговорностите и редовно ажурирање на сценаријата за можни шокови. Со ваков пристап, управувањето со ризиците ќе се трансформира од формален процес во активна алатка за поддршка на стратешкото одлучување и за обезбедување на одржлив развој.

Ризици поврзани со имплементацијата на мерките и политиките на локално ниво. Анализата на буџетските програми на ЕЛС во 2025 година открива специфична категорија на ризици поврзани со реализацијата на НРС на локалното ниво. Асиметријата во административните и фискалните капацитети помеѓу општини, особено изразена кај помалите

и финансиски послаби единици на локалната самоуправа, создава ризик стратешките приоритети да остануваат нереализирани токму таму каде развојната потреба е најизразена. Ниската реализација во области со силна врска со НРС целите, како рурален развој и зелена трансформација, го потврдува наодот дека формалната усогласеност на програмите не гарантира соодветна реализација во практиката. Без систематска поддршка за надминување на институционалните јазови меѓу ЕЛС и без поцврсти врски меѓу буџетските алокации и индикаторите за резултати, постои ризик имплементацијата на НРС да остане нерамномерна во просторна смисла.

Управувањето со ризиците како интегрален дел на имплементацијата. Идентификуваните ризици, надворешни, структурни, институционални, фискални, демографски и локални, не треба да бидат анализирани како изолирани категории туку меѓусебно поврзани предизвици, чиешто истовремено материјализирање може значително да го забави или отежне спроведувањето на Стратегијата. НРС 2024-2044 е дизајнирана со вградена флексибилност и адаптивност, но нивното ефективно користење претпоставува јасни механизми за рано препознавање на отстапувањата, редовна евалуација и навремено прилагодување на политиките. Оттука, управувањето со ризиците не смее да се третира како одделна функција туку мора да биде интегрирано во сите фази на планирање, буџетирање и реализација, како на централно така и на локално ниво, со цел трансформација на Стратегијата од документ во жив механизам за одржлив развој.

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

8

8. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Заклучоците во овој извештај се темелат на сеопфатна анализа на усогласеноста помеѓу буџетските програми на централно и локално ниво, од една страна, и стратешките области, цели и приоритети на Националната развојна стратегија 2024-2044, со акцент на нивната финансиска структура, стратешка насоченост и резултатска ориентација. Анализата опфаќа податоци за реализацијата на буџетот во 2025 година на централно и локално ниво, како и нивната поврзаност со целите на НРС 2024-2044, Целите за одржлив развој 2030 и европските приоритети (преку поврзување со преговарачките поглавја и кластери во процесот на пристапување кон ЕУ). Во овој контекст, заклучоците идентификуваат клучни трендови, структурни нерамнотежи и слабости, кои имаат директно влијание врз ефективноста на јавните политики и долгорочната развојна траекторија на македонската економија.

Анализата на вкупната распределба на средствата јасно покажува **концентрација во неколку клучни стратешки области**. Најголем дел од ресурсите се насочени кон *одржлив локален и регионален развој, којшто обезбедува кохезија* (23,9 милијарди денари) и *владеење на правото и добро управување* (21,4 милијарди денари), додека буџетската поддршка за *одржлива, конкурентна и иновативна економија* учествува со 12,9 милијарди денари. Демографската ревитализација и социјалниот и културниот развој се поддржани со 14,8 милијарди денари. Поддршката за безбедно и отпорно општество има ограничено учество од 6,1 милијарди денари, а зелената трансформација е финансирана со 3,9 милијарди денари. Буџетската распределба покажува силен фокус кон рамномерен регионален и локален развој, институции и инфраструктура. Во идните алокации е потребна поголема финансиска поддршка на зелената трансформација и долгорочната демографска одржливост.

8.1. Централно ниво

Опфат на анализата. Анализата на буџетските расходи на централно ниво се темели на детално мапирање на владините програми, другите развојни потпрограми и годишните програми на органите на државната управа и органите во нивен состав.

За реализација на владините програми во 2025 година беа издвоени 53,1 милијарди денари, што претставува 14,1% од вкупните буџетски расходи. Дополнителни 11,7 милијарди денари или 3,1% од расходите беа наменети за другите развојни потпрограми, додека

годишните програми на органите на државната управа и нивните составни тела имаа обезбедено финансирање во износ од 67,3 милијарди денари, односно 17,8% од буџетот.

Вкрстените анализи покажуваат дека буџетските издвојувања за 2025 година се силно корелирани со стратешките области, цели и приоритети во Националната развојна стратегија 2024-2044, Програмата за спроведување на НРС 2024-2028, како и со Целите за одржливиот развој (Агенда 2030).

Ограничувања на анализата. Едно од ограничувањата на методолошката рамка е парцијалната покриеност на вкупните буџетски расходи на општата државна власт (анг. „general government“). Постојат значајни иницијативи кои се финансираат надвор од наведените програми, а кои сепак имаат силен развоен импулс и значајни социо-економски импликации. Иако владините, развојните и годишните програми претставуваат само дел од вкупните буџетски расходи и општиот фискален придонес, тие во себе инкорпорираат клучни елементи од основното јадро на политики, насочени кон остварување на стратешките цели и приоритети во рамки на шесте стратешки области на НРС 2024-2044. Исто така, анализата укажува дека програмите се насочени кон широк спектар на стратешки цели и приоритети дефинирани со НРС 2024-2044.

Силна социјална компонента. Најголем дел од средствата се насочени кон создавање инклузивен и ефикасен систем на социјална заштита, со што се демонстрира посветеност дека ранливите категории граѓани и обезбедувањето социјална сигурност остануваат врвен приоритет. Над 17 милијарди денари се предвидени за оваа цел, што ја нагласува определбата да се ублажи сиромаштијата и да се создаде праведно општество. Сепак, **долгорочното решение треба да се бара во создавање нови работни места и зголемување на вработливоста, како попосакувана цел на социјалната политика.**

Истовремено, се забележува значајно зголемување на средствата за **здрава и чиста животна средина**, во 2026 година, што укажува на тоа дека зелената агенда и климатските прашања стануваат сè попрепознатлив дел од пошироката стратегија за долгорочна одржливост. Овој фокус, иако сè уште делумно ограничен на конкретни проекти поврзани со управување со отпад, водоснабдување или инфраструктурни вложувања, претставува основа за натамошна интеграција на климатските политики во сите други сектори. Ваквата насоченост е во согласност и со европските приоритети и со глобалната Агенда 2030 на Обединетите Нации.

Силен фокус е ставен и на **економијата заснована на знаење, иновации и дигитализација**, имајќи предвид дека конкурентноста и долгорочната одржливост се условени од вложувања во истражување, дигитална трансформација и човечки капитал. Потребно/неопходно е **овие**

издвојувања подобро да се поврзат со приватниот сектор, да се стимулираат јавно-приватните партнерства и да се поддржи претприемништвото и стартап екосистемот.

Владините инвестиции, територијалната кохезија и рамномерниот регионален развој добиваат забележителна финансиска поддршка. Прекумерната концентрација на население и економска моќ во урбаните центри е предизвик кој бара конзистентни и синхронизирани политики на долг рок. Поддршката за општините и локалната самоуправа останува извонредно важна за создавање еднакви можности за развој и зајакнување на довербата на граѓаните во институциите.

Во здравствениот сектор се забележува посветеност на модернизација на инфраструктурата, обезбедување пристапност и подобрување на превентивната грижа. Вложувањата во детската и репродуктивната здравствена заштита, во програмите за ментално здравје и во контролата на заразни болести ја нагласуваат ориентацијата кон изградба на отпорно и инклузивно општество.

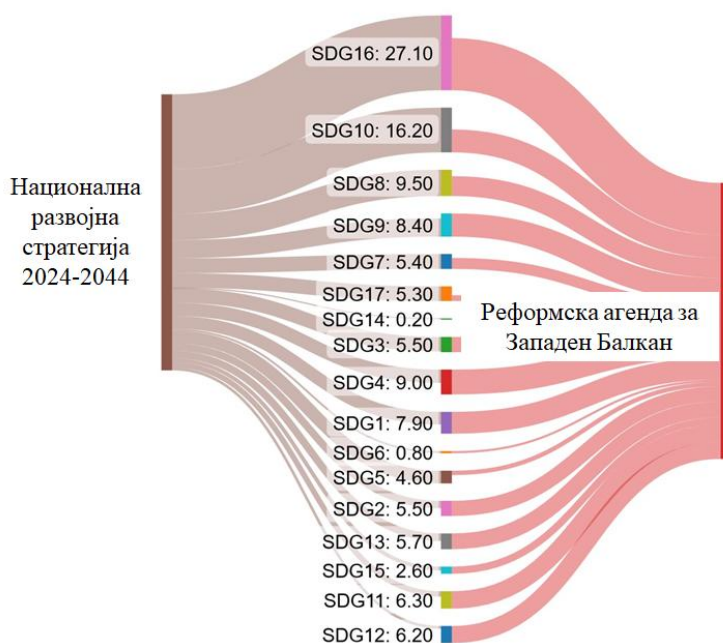
Анализата на буџетските програми на централно ниво за 2025 година покажува **високо ниво на стратешка усогласеност со Националната развојна стратегија 2024-2044**. Владините програми беа реализирани во износ од 53,1 милијарди денари (14,1% од вкупните буџетски расходи), развојните потпрограми достигнаа околу 11,7 милијарди денари (3,1%), а годишните програми на институциите беа планирани на 67,3 милијарди денари (17,8%). Најголем дел од средствата се насочени кон: владеење на правото и добро управување (околу 35%) и одржлив локален и регионален развој (околу 32%). Истовремено, поддршката за економската трансформација е силно застапена. Во иднина се препорачува поголема распределба кон зелената трансформација, безбедноста и отпорноста, како и демографските политики. Развојните потпрограми дополнително ја потврдуваат оваа структура, со оглед дека дури 72,9% од средствата се концентрирани во одржлива, конкурентна и иновативна економија и одржлив локален и регионален развој, што ја зајакнува инфраструктурната и инвестициската компонента. Од аспект на ЕУ интеграцијата, буџетската структура е јасно усогласена со Кластер 5 (кохезија и регионална политика), Кластер 1 (владеење на правото), што укажува на силна институционална и територијална ориентација.

Македонската економија се соочува со сложен предизвик да го одржи економскиот раст, да ја продолжи да ја намалува стапката на сиромаштијата, во услови на ограничен фискален простор, стареење на населението и огромни геополитички ризици. Во таков контекст, потребно е подобро таргетирање и поголема ефективност на социјалната заштита. Средствата наменети за социјални трансфери мора да бидат насочени кон најранливите категории преку поефикасни механизми за верификација и модерна дигитална база на податоци. Од суштинско значење е да

се следи не само нивото на финансиските издвојувања, туку и нивното реално влијание врз сиромаштијата и нееднаквоста.

Втората препорака се однесува на [интеграцијата на зелената агенда во сите сектори](#). Животната средина не смее да остане маргинализирана како техничка компонента ограничена на управување со отпад или водоснабдување, туку треба да биде составен дел од транспортните, енергетските и земјоделските политики. Доследното следење на индикаторите за климатска акција и редовниот мониторинг треба да обезбедат подобро усогласување со европските приоритети и ќе ја отворат земјата за нови инвестиции и зелени фондови. Притоа, Реформската агенда за Западен Балкан 2024-2027 со фокус на Република Северна Македонија и НРС 2024-2044 се целосно усогласени и компатибилни.

Графикон 28. Усогласеност меѓу НРС 2024-2044 и Реформската агенда за Западен Балкан 2024-2027

Третата препорака се однесува на реално промовирање на [порамномерен и одржлив локален и регионален развој и зајакнување на територијалната кохезија](#). Иако се најавени крупни инвестиции во инфраструктурата, особено во контекст на стратешкото партнерство со Велика Британија, тие сè уште се концентрирани во Скопје и неколку големи градови, што ги продлабочува регионалните диспаритети. Потребно е воспоставување јасни критериуми за

распределба на средствата, со посебен акцент на руралните средини, како и воспоставување систем на фискални трансфери засновани на перформанси и транспарентност, кој ќе ја зголеми одговорноста и капацитетот на општините.

Посебно внимание треба да се посвети на [поврзувањето на образованието и науката со стопанството](#). Вложувањата во истражување и развој ќе имаат далеку поголем ефект ако се поттикнуваат преку јавно-приватни партнерства, поддршка за стартапи и интеграција на универзитетите со индустриските центри. Имплементацијата на Стратегијата за паметна специјализација има потенцијал да овозможи знаењето да се насочи кон области со најголем извозен и конкурентен потенцијал.

Во [здравствениот сектор \(особено јавното здравство\)](#), потребно е вложување во инфраструктурата во руралните области, подобрување на системот за ментално здравје и поголема грижа за хроничните заболувања. Координацијата меѓу јавниот и приватниот сектор мора да се зајакне за да се обезбедат поквалитетни и подостапни услуги за сите граѓани.

[Институционалната отчетност и граѓанското учество](#) се суштински предуслов за успех на сите овие реформи. Треба да се воспостават јасни механизми за мониторинг и редовно јавно објавување на резултатите од програмите. Истовремено, вклучувањето на граѓанските организации во процесот на креирање и евалуација на политиките ќе го зголеми легитимитетот на Стратегијата и ќе придонесе за развој на поодржливи и инклузивни политики.

8.2. Локално ниво

8.2.1. Заклучни согледувања

Анализата на распределбата на буџетските средства по плански региони за 2025 година покажува конзистентност и усогласеност со стратешките области на Националната развојна стратегија (НРС) и Целите за одржлив развој (ЦОР).

Распределбата на 68-те буџетски програми на единиците на локалната самоуправа според Целите за одржлив развој (ЦОР) ја потврдува насоченоста на локалните политики кон урбаниот и инфраструктурниот развој, социјалните услуги и заштитата на животниот стандард. Најголема застапеност има ЦОР 11: Одржливи градови и заедници, со 54 поврзаности (26,5%), што ги одразува широките надлежности на ЕЛС во доменот на урбанистичкото планирање, комуналните услуги и локалната инфраструктура. Следуваат ЦОР 3: Добро здравје и благосостојба (11,3%), ЦОР 9: Индустрија, иновации и инфраструктура (8,3%) и ЦОР 10:

Намалени нееднаквости (7,8%), што укажува на изразен фокус кон социјалниот развој и намалувањето на регионалните диспаритети.

Умерена застапеност бележат ЦОР 17: Партнерства за постигнување на целите (6,9%), ЦОР 4: Квалитетно образование (5,9%), ЦОР 8: Достоинствена работа и економски раст (5,4%), ЦОР 16: Мир, правда и силни институции (4,9%) и ЦОР 13: Климатска акција (4,9%). Најниска застапеност имаат ЦОР 2: Нула глад (0,5%), ЦОР 7: Достапна и чиста енергија (1,5%) и ЦОР 1: Нема сиромаштија (2,0%), што е очекувано со оглед на тоа дека овие области во најголема мера се во надлежност на централните институции. Сепак, релативно ограниченото присуство на ЦОР 5: Родова еднаквост (4,4%), ЦОР 13: Климатска акција и ЦОР 15: Живот на копно укажува на потреба од поинтензивна интеграција на родовата и еколошката компонента во локалните развојни програми.

Покрај јасната ориентација кон одредени приоритети, анализата открива *потреба за порамномерна застапеност на сите Цели за одржлив развој*, со цел да се обезбеди холистички и рамномерен пристап кон одржливиот развој на локално ниво. Усогласувањето на локалните политики со целосниот спектар на ЦОР останува клучен чекор за градење инклузивни, отпорни и праведни заедници.

Табела 36. Распределба на програмите на ЕЛС согласно износот на буџетирани и реализирани средства во 2025 година и нивната поврзаност со Целите за одржлив развој

Цели за одржлив развој	Број	Застапеност %
ЦОР 11: Одржливи градови и заедници	54	26,5%
ЦОР 3: Добро здравје и благосостојба	23	11,3%
ЦОР 9: Индустрија, иновации и инфраструктура	17	8,3%
ЦОР 10: Намалени нееднаквости	16	7,8%
ЦОР 17: Партнерства за постигнување на целите	14	6,9%
ЦОР 4: Квалитетно образование	12	5,9%
ЦОР 8: Достоинствена работа и економски раст	11	5,4%
ЦОР 16: Мир, правда и силни институции	10	4,9%
ЦОР 13: Климатска акција	10	4,9%
ЦОР 15: Живот на копно	9	4,4%

Цели за одржлив развој	Број	Застапеност %
ЦОР 5: Родова еднаквост	9	4,4%
ЦОР 12: Одговорно производство и потрошувачка	6	2,9%
ЦОР 6: Чиста вода и санитарни услови	5	2,5%
ЦОР 1: Нема сиромаштија	4	2,0%
ЦОР 7: Достапна и чиста енергија	3	1,5%
ЦОР 2: Отсуство на глад	1	0,5%

Легенда: Сино = највисока застапеност | Зелено = силна поддршка | Виолетово = умерена | Портокалово = потребно зајакнување

Во рамките на усогласеноста со стратешките области и цели на Националната развојна стратегија, главниот фокус е ставен на програмите во рамки на „Демографска ревитализација и социјален и културен развој“, особено на образованието, социјалната заштита и културата. Овие интервенции се широко застапени во сите региони, што го потврдува приоритетот на човечкиот капитал како основа за долгорочен развој. Паралелно, значајни се и инвестициите во „Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија“, преку кои се поддржуваат инфраструктурни проекти, урбанизам и јавни услуги. И покрај одредени оперативни предизвици, оваа област останува клучна за територијална рамнотежа и подобрување на квалитетот на живеење.

Програмите во рамките на областа „Зелена трансформација“ се присутни во сите региони, иако со умерен буџетски обем. Тие опфаќаат еколошка заштита, климатска отпорност и енергетска ефикасност, со што играат важна поддржувачка улога во транзицијата кон одржливо општество. Дополнително, областите како што се „Владеење на правото и добро управување“ и „Одржлива, иновативна и конкурентна економија“ се застапени со помал интензитет, но остануваат значајни за јакнење на институциите и поттикнување локални економски иницијативи. Најмал удел има „Сигурно, безбедно и отпорно општество“, што укажува на потреба од зајакнување на отпорноста на заедниците, особено во контекст на климатски ризици.

Во 2025 година, буџетската структура на единиците на локалната самоуправа ја потврдува водечката позиција на програмите од стратешката област „Демографска ревитализација и социјален и културен развој“, кои опфаќаат дури 44,4% од вкупниот буџет.

Овој податок ја нагласува доминантната улога на инвестициите во образование, предучилишна грижа, култура и социјална заштита, како носители на одржлив и инклузивен развој. Понатаму, значителен дел од буџетските расходи се наменети за програми од областа „Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија“, со 18,4% од средствата. Вложувањата во инфраструктура, урбанизам и комунални услуги го одразуваат континуираниот приоритет на општините да создадат поквалитетни и поврзани заедници. Програмите поврзани со „Владеење на правото и добро управување“, кои добиваат 13,8% од буџетот, укажуваат на засилен интерес за јакнење на институционалната стабилност, транспарентноста и отчетноста на локално ниво, што е важен предуслов за функционална демократија и одговорно управување. Сепак, буџетската поддршка за областа „Зелена трансформација“ (5,7%), останува ограничена. Ова укажува на потреба за поинтензивна интеграција на политиките за животна средина, климатска отпорност и иновации во локалните развојни рамки, особено во светло на глобалните еколошки предизвици. Најмал удел има „Сигурно, безбедно и отпорно општество“, со само 2% од буџетот, и покрај тоа што оваа област опфаќа критични интервенции поврзани со заштита од природни катастрофи и кризни ситуации. Ограничената застапеност укажува на потребата за посилен фокус на отпорноста на локалните заедници, како дел од широка стратегија за превенција и адаптација.

Табела 37. Распределба на буџетските средства според НРС за 2025 година

НРС Стратешка Област	Бр.	Буџет 2025	Реализација 2025	% Реал.	% вкупно
Демографска ревитализација и социјален и културен развој	12	25.974.519.801	24.479.156.931	94,2%	44,4%
Одржлив локален и регионален развој што обезбедува кохезија	26	14.405.212.120	10.113.024.423	70,2%	18,4%
Одржлива, иновативна и конкурентна економија	7	10.546.632.685	8.635.521.195	81,9%	15,7%
Владеење на правото и добро управување	7	8.107.050.831	7.600.661.475	93,8%	13,8%
Зелена трансформација	12	4.037.988.907	3.137.803.138	77,7%	5,7%

НРС Стратешка Област	Бр.	Буџет 2025	Реализација 2025	% Реал.	% вкупно
Сигурно, безбедно и отпорно општество	4	1.235.588.437	1.110.887.378	89,9%	2,0%
ВКУПНО	68	64.306.992.781	55.077.054.540	85,6%	100,00%

8.2.2. Препораки за подобрување на усогласеноста на програмите со НРС

Овој пакет препораки претставуваат генерални насоки за општините во насока на усогласување на своите програми со НРС (клучните области и цели) и ЦОР, заснован на анализа на реализацијата на буџетските програми во 2024 и планирањата за 2025 година. Улогата е насоките да бидат едноставни јасни и да послужат како основа за развој на конкретни мерки/политики/проекти (со акцент на постепено засилување на областите со понизок удел и нивно континуирано подобрување) кои ќе овозможат остварување на целите на НРС.

- **Добро планирање и зајакнати капацитети за подготовка на проекти.** Создавање на формален „pipeline“ за капитални проекти на локално ниво. Ова ќе го намали „јазот“ меѓу планирање и реализација и ќе овозможува порамномерно трошење во текот на годината. Ваквиот пристап е особено значаен, бидејќи анализата е базирана на интегрирани завршни сметки и програмски податоци токму за да се следи конзистентноста со НРС на сите нивоа (централно и локално).
- **Пофункционален баланс на општинските расходи и инвестиции.** Образованието легитимно доминира во структурата, меѓутоа е потребно рационализирање на административните расходи и пренасочување кон клучните локални услуги. Анализата јасно бележи висока концентрација во образованието (вклучително и основно образование како доминантна категорија), администрацијата и комунална инфраструктура. Поврзано со децентрализирана надлежност, треба фокус на локалниот економски развој, квалитетно планирање на инвестициски проекти, заеднички регионални иницијативи, конкретни мерки на локално ниво зависно од потенцијалите и промоција.

-
- **Повеќегодишно капитално буџетирање (3–5 години), што веќе преставува обврска и согласно новиот Закон за буџети.** Потребни се среднорочни рамки на планирање за патишта, осветлување, јавен превоз, вода/канализација, со јасни приоритети и фази на реализација. Ова е клучно бидејќи извештајот цели кон интегрирано следење на реализацијата и подобра конзистентност со НРС — среднорочното планирање го намалува јазот меѓу планирано и реализирано и годишната варијација на приоритетите.
 - **Меѓу-општинска соработка и координација, предуслов за ефикасност и економии од обем.** За услуги со високи фиксни трошоци (отпад, вода, регионални депонии, јавен превоз) потребно е да се размислува согласно капацитетите на општините во контекст на меѓусебна соработка и заедничка набавка/реализација. Ова ја зголемува реализацијата и квалитетот на услугите и се поклопува во пошироките барања за координација и отчетност на НРС. Паралелно, потребно е да се истакне трендот на дигитализација и да се инвестира во обезбедување услуги од далечина, преку дигитални платформи и е-услуги или воспоставување контакт-регионални точки за услуги, со цел граѓаните во помалите и оддалечени општини да имаат рамноправен пристап до јавните услуги без потреба физички да пристигнуваат до општинскиот центар.
 - **Поголем фокус кон зелени и отпорни инвестиции, со акцент на иновации и циркуларна економија на локално ниво.** Потребно е да се планира поголем удел за животна средина, отпад, води и климатски промени, со вклучување на енергетската ефикасност како задолжителен критериум во сите капитални проекти на ЕЛС. Во моментот „Здрава и чиста животна средина“ има релативно скроман удел во буџетската структура на ЕЛС, што укажува на значителен простор за засилување на зелената агенда. Во таа насока, потребно е активно поттикнување на циркуларната економија на локално ниво — преку воведување на системи за селектирање и рециклирање на отпад, поддршка на локални иновации во управувањето со ресурсите и стимулирање на бизнис-моделите засновани на принципите на циркуларност. Дополнително, зелените инвестиции треба да бидат непосредно поврзани со диверзификацијата на локалните економски активности, комбинирање на земјоделството со агро-туризмот, еко-туризмот, преработката на земјоделски производи и развојот на локални синџири на вредности. Притоа, особено важно е да се стави фокус на руралните и планинските средини и локациите со природен потенцијал, шуми, реки, планински масиви и заштитени подрачја

кои претставуваат компаративна предност за одреден број општини и основа за одржлив локален развој со долгорочна перспектива.

- **Локална безбедност и отпорност.** Потребно е да се подготват повеќегодишни планови за опрема, обуки и одржување во противпожарна заштита, заштита и спасување и управување со ризици. Делот „Општество отпорно на кризи и катастрофи“ е меѓу пониско поддржаните цели — систематизацијата и постепено зголемување на расходите и инвестициите ќе ја зголеми реалната подготвеност на општините во оваа област.
- **Рамноправност и инклузивност.** Силна потреба да се вклучат родови и социјални индикатори во дизајнот на програмите (учество/бенефити, пристап), бидејќи целите поврзани со социјална сигурност, здравје и инклузија имаат релативно низок удел и треба директно да се „зајакнат“ преку таргетирани мерки.
- **Зајакнување на економските и дигиталните аспекти во локалните програми.** Анализата покажува дека уделот на програмите за локален економски развој, иновации и дигитализација во буџетската структура на ЕЛС останува значително понизок во споредба со доминантните категории: образование, инфраструктура и социјална заштита, кои апсорбираат најголем дел од буџетите. Потребно е постепено зголемување на средствата наменети за локален економски развој и дигитална трансформација, со истовремено инвестирање во изградба на локалните капацитети: развој на зелени и дигитални вештини на вработените во општинските администрации, поддршка на локалните претприемачи за примена на иновативни решенија и создавање услови за привлекување и задржување на квалификувана работна сила во локалните заедници. Ова е директно поврзано со стратешката цел за развој на конкурентна и иновативна економија и претставува предуслов за долгорочна одржливост на локалниот развој, бидејќи капиталните инвестиции без соодветен човечки капитал и институционален капацитет не можат да создадат трајни развојни ефекти.
- **Регионална кохезија со прецизно таргетирање на проекти со регионално влијание.** Посебен фокус на проекти што директно намалуваат територијални диспаритети (рурална инфраструктура, пристап до услуги), бидејќи уделот на целите за кохезија е скромен и бара намерни интервенции.

-
- **Потребно е функционален систем за силно тагирање по НРС-цели и ЦОР.** Сите програми на ЕЛС е потребно да имаат задолжително тагирање кон НРС-цел; во моментот најголемите четири цели (човечки капитал/образование, капитална инфраструктура, транспарентност/јавен сектор, работна сила) зафаќаат >3/4 од буџетот - особено е важно да се следат годишните движења со цел континуирано подобрување на портфолиото на проектите/инвестициите на ЕЛС за поголема рамнотежа и локална благосостојба.
 - **Преориентирање на социјалните трансфери кон активни политики на пазарот на трудот.** Анализата покажува дека социјалните трансфери имаат ограничен ефект врз намалувањето на сиромаштијата и не го адресираат нејзиниот структурен корен, а тоа е перзистентно ниската стапка на вработеност и недоволната стапка на партиципација на пазарот на труд. Оттука, неопходно е постепено пренасочување на дел од средствата кон активни мерки на пазарот на трудот, пред се во програми за преквалификација и стручна обука усогласени со потребите на пазарот на труд, поддршка за вработување на долгорочно невработени лица и субвенции за работодавци кои вработуваат лица од ранливи категории. Ваквиот пристап е директно усогласен со стратешката цел „Работна сила која ги задоволува сегашните и идните потреби на пазарот на трудот“ и со ЦОР 8, чија застапеност во програмите на ЕЛС изнесува само 5,4%.
 - **Подобрување на реализацијата на капиталните проекти во областите со ниска искористеност на буџетските средства.** Програмите за рурален развој и капиталните инвестиции во детски градинки бележат исклучително ниска реализација, поврзана со комплексноста на постапките за јавни набавки и ограничените административни капацитети на ЕЛС. Потребна е специјализирана техничка поддршка за општини кои се соочуваат со тешкотии во имплементацијата, конкретно во фазите на подготовка на проектна документација и спроведување на набавки, паралелно со систематска обука за управување со капитални проекти.
 - **Намалување на неформалната вработеност преку локални програми за формализација.** Учеството на неформалната вработеност сè уште е значително над таргетираното ниво за 2028 година. Потребно е ресорните министерства но и ЕЛС да воспостават програми за поттикнување на формализација на трудот, особено преку поедноставувањето на постапките за регистрација на микро-претпријатија, даночни

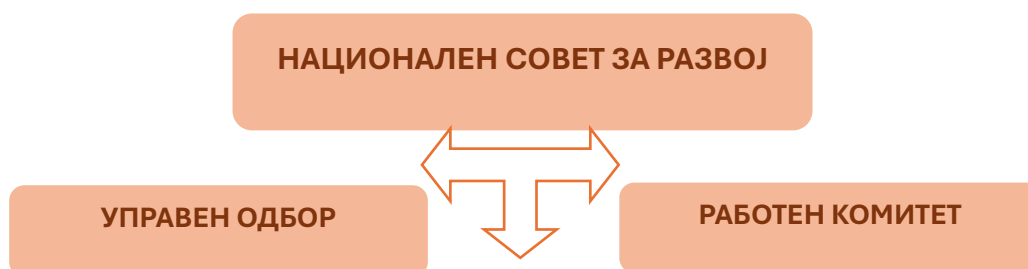
олеснувања за нови вработувања и активна соработка со инспекциските служби. Ова директно придонесува кон зголемување на приходите во централниот буџет но и кон подобрување на работничките права.

- **Интегрирање на климатската транзиција во сите локални програми, не само во еколошките.** Анализата покажува дека целите поврзани со климатската транзиција остануваат маргинално застапени во финансиска смисла на локално ниво, и покрај нивното значење во воспоставувањето на долгорочна конкурентност и одржливост. Потребно е зелената компонента, односно зголемената енергетска ефикасност, обновливите извори на енергија, како и управувањето со отпад, да стане задолжителен критериум при одобрување на капитални проекти, наместо да функционира само во рамки на посебни еколошки програми.

ПРИЛОГ 1.

УПРАВУВАЧКА СТРУКТУРА НА НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024 – 2044

Согласно член 9 од Законот за Националната развојна стратегија¹⁴, управувачката структура за планирање на спроведувањето на Националната развојна стратегија 2024-2044 и Програмата за нејзино спроведување 2024-2028 го врши Националниот совет за развој и помошните тела: Управен одбор и Работен комитет.

Графички приказ на управувачката структура на НРС

Стручната, административно-техничка поддршка на работата на Советот и на помошните тела ја обезбедува Генералниот секретаријат на Владата преку Одделението за следење на Националната развојна стратегија. Воспоставена е мрежа на контакт лица за Националната развојна стратегија со претставници од министерствата и други органи на државната управа. Повеќе информации во однос на активностите на Националниот совет за развој и помошните тела достапни се на дигиталната платформа <https://www.nrs.mk/>.

НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ ЗА РАЗВОЈ

Национален совет за развој (во натамошниот текст: Советот) е постојано советодавно тело на Владата. Советот одржува седници најмалку два пати во текот на годината.

¹⁴ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.30/24 и 235/24

Четврта седница на Националниот совет за развој, 23.12.2025 година

Членовите на Советот се именуваат и се разрешуваат од Владата. Со Советот претседава претседателот на Владата или еден од неговите заменици определен од негова страна.

Надлежности на Советот се:

- ја организира подготовката на Стратегијата и на Програмата, го разгледува нацрт-текстот и го доставува предлог-текстот до Владата;
- дава мислења и препораки за планирањето, спроведувањето и следењето на спроведувањето на Стратегијата, утврдувањето и примената на средствата и начините за финансирањето на Стратегијата;
- дава мислења и препораки за визијата и клучните развојни насоки и стратешки цели и приоритети на Република Северна Македонија;
- разгледува прашања од областа на политиките за стратешки развој;
- развива соработка со релевантни институции во земјата и странство по однос на прашања од стратешки развој;
- разгледува конкретни прашања и проблеми поврзани со стратешкиот развој;
- дава предлози поврзани со содржината, методологијата и динамиката на подготовка на Стратегијата;
- предлага финансиска рамка до Министерството за финансии за спроведување на Стратегијата;
- дава предлози до Владата за ажурирање на Стратегијата;
- разгледува и други прашања од значење за стратешкиот развој на државата.

Начинот на работата на Советот и помошните тела е уреден со ДЕЛОВНИК за работа на Националниот совет за развој (02-3705/1 од 27.03.2024 година и 34-27/1 од 30.12.2025 година). Од страна на Владата (4-та седница одржана на 13.02.2024 година) донесена е ОДЛУКА за формирање на Национален совет за развој¹⁵ и РЕШЕНИЕ за именување на членови на Советот (6-та седница одржана на 20.02.2024 година)¹⁶.

Членови на Советот се претседателот на Владата и претседател на Советот, замениците на претседателот на Владата, генералниот секретар на Владата, претставници од Кабинетот на Претседателот, од Кабинетот на претседателот на Собранието, координатори на политички партии во Собранието, министерот за финансии, министерот за економија и труд, министерот за одбрана, министерот за дигитална трансформација, МАНУ, ЗЕЛС, претставници од стопанските комори, синдикати, градоначалници односно претседатели на советите за развој на планските региони, претставници од универзитетите, претставници од Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество и од Националниот младински совет.

¹⁵ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 41/24

¹⁶ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 43/24

Донесени се Одлука за изменување на Одлуката за формирање на Националниот совет за развој¹⁷ и Решение за изменување на Решението за именување на членови на Националниот совет за развој (15-та седница на Владата одржана на 27.08.2024 година).¹⁸

Седници на Националниот совет за развој

ПРВА конститутивна седница 21 февруари 2024 година	▪ Конституирање на Националниот совет за развој и помошните тела ▪ Презентација и утврдување на Деловникот за работа на Националниот совет за развој и помошните тела ▪ Презентација на процесот на подготовка на Националната развојна стратегија и Програмата за спроведување ▪ Утврдување на текстот на нацртот на Националната развојна стратегија 2024-2044 и Програмата за спроведување за периодот 2024-2028 година ▪ Заклучок за објавување на Јавен повик за пријавување на заинтересирани за учество во Работниот комитет
ВТОРА седница 23 септември 2024 година	▪ Презентација на управувачката структура на НРС ▪ Утврдување на текстот на нацртот на Националната развојна стратегија 2024-2044 и Програмата за спроведување за периодот 2024-2028 година ▪ Доставени до Владата и понатаму доставени на разгледување и донесување во Собранието
ТРЕТА седница 10 март 2025 година	▪ Презентација на реализираните активности ▪ Презентација на мерки од одржана прва серија состаноци на Работниот комитет (56) ▪ Заклучоци за следните активности, вклучително во однос на предложените мерки за постапување
ЧЕТВРТА седница 23 декември 2025 година	▪ Изменување и дополнување на Деловникот за работа на Националниот совет за развој ▪ Презентација на напредок на спроведувањето на мерките од Третата седница на Националниот совет за развој ▪ Презентација на мерки од одржана втора серија состаноци на Работниот комитет (34) ▪ Заклучоци за следните активности, вклучително во однос на предложените мерки за постапување, како и обврската на Владата да достави Годишен извештај за спроведување на Националната развојна стратегија за 2025 година до Собранието

¹⁷ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 180/24

¹⁸ На 137-та седница на Владата одржана на 16.12.2025 година донесена е Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за формирање на Националниот совет за развој и согласно тоа изменувањето и дополнувањето на Решението за именување на членови на Националниот совет за развој¹⁸.

УПРАВЕН ОДБОР

Управниот одбор е помошно тело на Советот, кое обезбедува стратешка и партнерска соработка на Советот со меѓународната заедница, меѓународните финансиски институции и со донаторите.

Членови се претседателот на Владата или заменик на претседателот, предложен од негова страна, министерот за финансии и генералниот секретар на Владата.

Управниот одбор одржува состанок најмалку еднаш годишно. Управниот одбор го сочинуваат постојаните членови, а по потреба и надворешни членови и меѓународни експерти кои се избираат од редот на билатерални донатори, од редот на меѓународни финансиски институции и домашни експерти.

На 5.2.2025 година се одржа првиот состанок на Управниот одбор, во проширен состав со присуство на стратешките партнери, амбасадорите и постојаните претставници на меѓународните организации.

Беше истакната улогата на Министерството за европски прашања како координатор на странската помош и заедничките заложби и напори за координирано дејствување.

Темелни определби произлезени од состанокот:

- Националната развојна стратегија претставува највисок стратешки плански документ, кој ќе ја раководи националната стратешка рамка во однос на планирањето, стратешко и секторско, усогласени со буџетското планирање.
- Подготовка на рамка за координација на донаторската помош со што ќе се обезбеди кохерентно спроведување на политиките, политичка кохезија и ќе се демонстрира водство и национална сопственост кон процесите, па така и инвестициите ќе бидат порелевантни и одржливи на долг рок.
- Унапредување на Централната база на податоци за странска помош со обезбедување на напредни функции за системски преглед и координација на помошта.

РАБОТЕН КОМИТЕТ

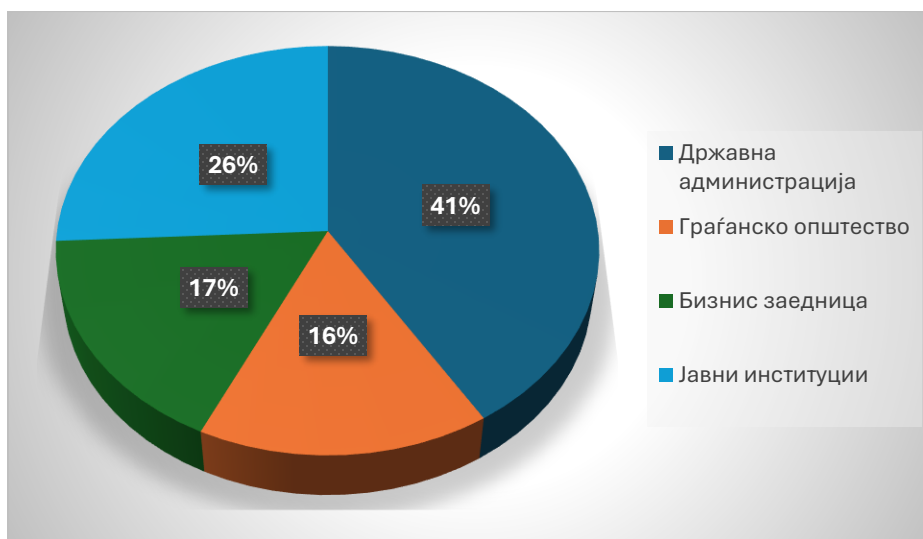
Работниот комитет е помошно тело на Советот кое обезбедува експертска и техничка поддршка на Советот. Подготвени се Правила за работа на Работниот комитет за планирање на функционирањето и работата.

Врз основа на член 14 од Законот за Националната развојна стратегија и член 27, став 2 од Деловникот за работа на Националниот совет за развој за потребите за формирање и работа на Работниот комитет на 29.03.2024 година се објави Јавен повик за пријавување на сите заинтересирани лица за создавање на регистар/база на надворешни експерти како членови на Работниот комитет.

Работниот комитет се организира и работи во четири групи, по моделот на четирикратен хеликс:

- Државна администрација,
- Граѓанско општество,
- Бизнис заедница,
- Јавни институции.

Заклучно со првата половина на март 2026 година на Јавниот повик за членови на Работен комитет пријавени се 489 лица. Процентуалното учество според групите е:

Интересот за учество се зголемува во континуитет или вкупно за 67% во однос на март 2025 година и поединечно во рамки на групите, со тоа што за два пати е зголемено присуството на претставници од бизнисот и од јавните институции.

Од вкупниот број членови, 54% се жени, додека 46% се мажи. Притоа поголемо е учеството на жените во групата на државна администрација и граѓанско општество, додека учеството на мажите е незначително поголемо од бизнис заедницата. Учеството на жените и мажите во јавните институции е скоро еднакво.

На 4 октомври 2024 година се одржа првиот иницијален состанок на Работниот комитет со повеќе од 200 учесници.

Во периодот од октомври 2024 година до првата половина на март 2026 година организирани се две серии на состаноци на Работниот комитет.

Вкупно реализирани се 11 Работни комитети со вкупен број произлезени 90 мерки (56 и 34). Активно учество земаа вкупно 1161 лице, од кои 599 жени и 562 мажи, што покажува силна родова рамнотежа и инклузивност на процесот. Процентуалното учество според групите од „четирикратниот хеликс“ е следно:

Државна администрација	395	34,01%
Јавни институции	415	35,75%
Граѓанско општество	169	14,56%
Бизнис заедница	182	15,68%

Учеството на претставници од државната администрација и јавните институции е скоро еднакво, додека учеството на претставници од граѓанското општество и бизнис заедницата е помало и приближно исто помеѓу овие два сектори. За мал процент учеството на претставници од бизнис заедницата е поголемо во однос на учеството на претставници од граѓанското општество.

Интензивни состаноци на Работниот комитет на различни теми се организираат со цел забрзување на спроведувањето на НРС согласно тековните секторски политики на ресорните министерства, стратешките определби, како и другите стратешки плански документи.

Се организираат по еден односно два централни настани на Работниот комитет на одредена тема и последователно серија на состаноци во рамки на подгрупите од присутните членови. Секој од состаноците во рамки на Работниот комитет се водени од страна на модератор – соодветен за темата. Присутните работат во работни групи со определување на Координатор на групата (од присутните членови). Одделението за следење на НРС по одржување на секој од Работните комитети ги проследува материјалите до Координаторите и членовите на групите, со цел да се продолжи со понатамошна работа и дефинирање на приоритетите/мерките до нивно финализирање како предлози на политики во соодветен образец.

ПРВА СЕРИЈА СОСТАНОЦИ НА РАБОТНИОТ КОМИТЕТ

ОКТОМВРИ 2024 – МАРТ 2025

ТЕМА	ДАТУМ	БРОЈ НА УЧЕСНИЦИ	БРОЈ НА МЕРКИ	% НА РЕАЛИЗАЦИЈА (Статус заклучно со март 2026 година)
1. ИНТЕГРАЦИЈА НА БЕГАЛЦИ И СТРАНЦИ	09.10.2024 17.10.2024 14.11.2024	84 66 64	10	30%
2. ВЛАДЕЕЊЕ НА ПРАВО	23.12.2024	44	16	75%
3. ЕНЕРГЕТИКА	08.11.2024	75	7	57%
4. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА	15.11.2024	129	3	100%
5. ПАТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ЖЕЛЕЗНИЦИ	05.12.2024	93	5	60%
6. БЕЗБЕДНОСТ НА СООБРАЌАЈ	13.02.2025	49	3	67%
		604	44	61%

Од првата серија состаноци на Работниот комитет разработени се 56 мерки, додека преку Информацијата за одржаната Трета седница на Националниот совет за развој произлезени се 44 заклучоци за 16 министерства и други органи на државната управа со цел реализација и следење на спроведувањето на мерките.

Статусот на реализација покажува висока успешност на спроведување на мерките, односно сите се започнати со реализација, дел се завршени а дел се тековни. Следењето на реализацијата на мерките го спроведува Генералниот секретаријат преку Одделението за следење на Националната развојна стратегија во тесна соработка со министерствата и другите органи на државната управа, со оглед на фактот дека некои предвидуваат капитални инвестиции за кои е потребно време за реализација и следење.

Останатите 13 предложени мерки се спроведуваат со Договорот за финансирање меѓу Програмата за развој на Обединетите Нации (УНДП) и Владата на Република Северна Македонија во рамки на соработката при имплементација на Програмата за поддршка на спроведување на Националната развојна стратегија.

ВТОРА СЕРИЈА СОСТАНОЦИ НА РАБОТНИОТ КОМИТЕТ

СЕПТЕМВРИ 2025 – ДЕКЕМВРИ 2025

ТЕМА	ДАТУМ	БРОЈ НА УЧЕСНИЦИ	БРОЈ НА МЕРКИ
7. УПРАВУВАЊЕ СО ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ	29.09.2025	122	5
8. ЛОКАЛЕН И РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ ШТО ОБЕЗБЕДУВА КОХЕЗИЈА	22.10.2025	102	7
9. ОДРЖЛИВА, КОНКУРЕНТНА И ИНОВАТИВНА ЕКОНОМИЈА	21.11.2025	112	8
10. ВНАТРЕШНА БЕЗБЕДНОСНА ПОЛИТИКА	24.11.2025	111	8
11. НАДВОРЕШНА ПОЛИТИКА И НАДВОРЕШНА ТРГОВИЈА	03.12.2025	110	6
		557	34

НРС/ЦОР Мапа за инвестирање (NDS/SDG Investor Map)

Во насока на унапредување на надворешните односи и привлекување инвестиции, изработена е и објавена НРС/ЦОР Мапа за инвестирање (NDS/SDG Investor Map) – дигитална алатка која ги идентификува можностите за инвестиции усогласени со Националната развојна стратегија 2024-2044 и Целите за одржлив развој.

Достапна е на:

- <https://sdgprivatefinance.undp.org/leveraging-capital/sdg-investor-platform/country/republic-north-macedonia>,
- <https://nrs.mk/> и
- интернет страниците на министерствата.

Мапата има за цел да создаде динамична платформа што привлекува инвестиции, а воедно промовира одржливи и општествено одговорни бизнис иницијативи. Ова е алатка за мобилизирање на приватниот сектор и информирање донесување одлуки.

Мапата за инвестирање претставува прецизен патоказ кој ги поврзува националните приоритети со потребите на бизнисот. Ги скенира сите 8 плански региони и идентификува 13 подрачја со инвестициски можности (Investment Opportunity Areas – IOAs) со огромен потенцијал за профитабилни и одржливи инвестиции.

Во рамките на оваа активност подготвена е брошура „Мапа за инвестирање во Република Северна Македонија“, со цел промоција на државата како водечки регионален центар за раст и атрактивна инвестициска дестинација.

Интерпартиска парламентарна група (ИППГ) за следење на напредокот на НРС

На 16 мај 2025 година се формираше Интерпартиска парламентарна група (ИППГ) за следење на напредокот на Националната развојна стратегија 2024-2044 во Собранието на Република Северна Македонија.

Истата има за цел да обезбеди континуиран политички надзор, меѓупартиски дијалог и институционална поддршка на процесот на креирање, спроведување и следење на Националната развојна стратегија.

На 10 октомври 2025 година во Собранието се одржа Втората седница на ИППГ посветена на прелиминарниот Преглед на мапирани буџетски програми во контекст на НРС.

Прелиминарниот Преглед на мапирани буџетски програми во контекст на Националната развојна стратегија е со опфат на 102 приоритети и 21 цел во шест стратешки области, или вкупно 11 индикатори за трите национални развојни цели и вкупно 41 индикатор за стратешките области, преку анализа на 94 годишни програми на 20 институции и 67 програми на локалната власт. Со ова се воспоставува основа за транспарентност, отчетност и подобро усогласување на буџетските средства со националните приоритети.

Активности на Генералниот секретаријат и Одделението за следење на НРС

Стручната и административно-техничка поддршка на работата на Советот и помошните тела ја обезбедува оперативна структура во Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија претставувана од Одделението за следење на Националната развојна стратегија. Одделение за следење на НРС е формирано март 2025 година во рамки на Секторот за стратегија, планирање, следење и Национална развојна стратегија.

Позначајни спроведени активности во 2025 година:

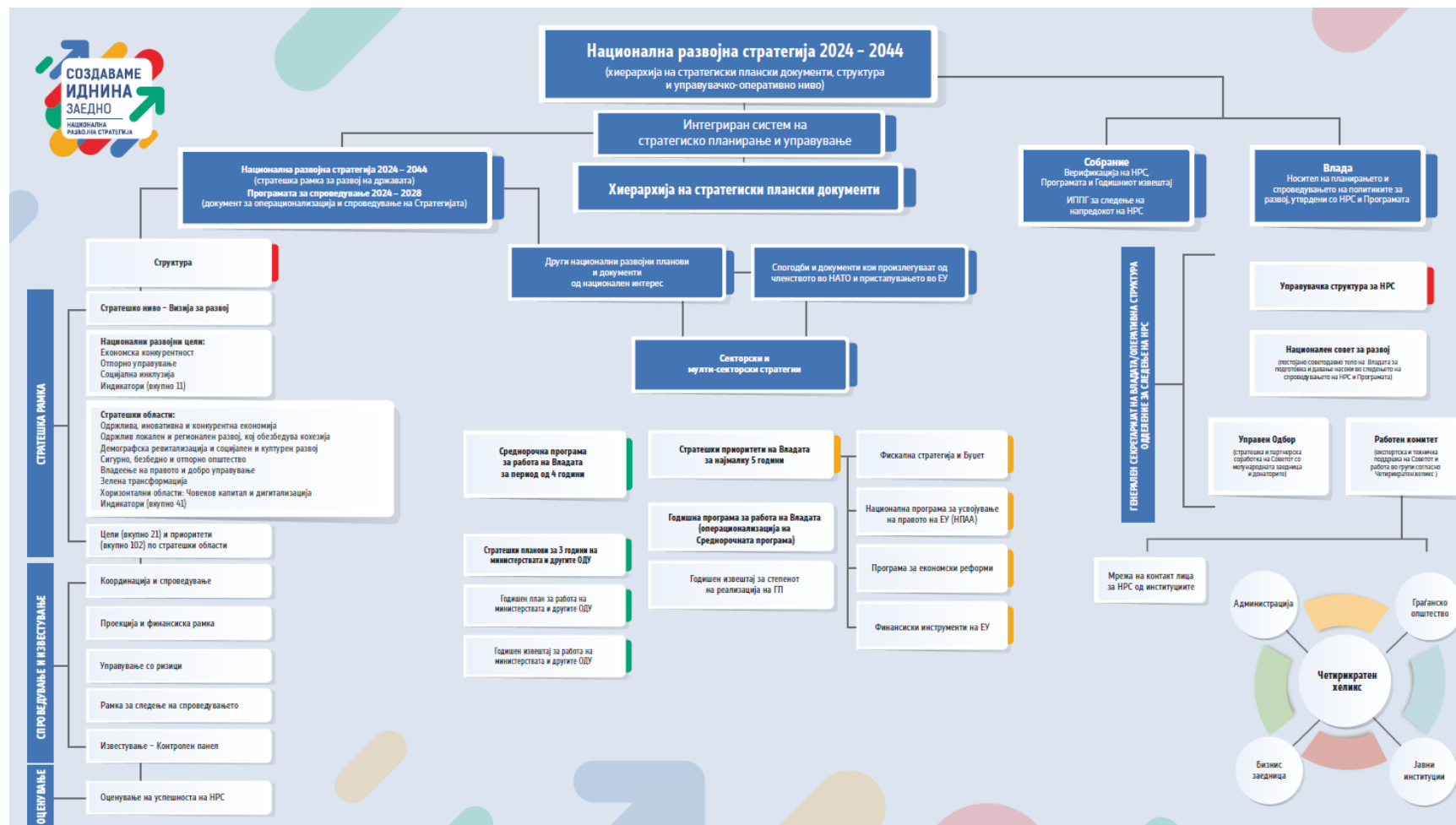
- Стручна-административна и техничка поддршка за **воспоставување и работа на Националниот совет за развој и неговите помошни тела Управниот одбор и Работниот комитет** (две седници на Советот, една седница на Управниот одбор, 5 состаноци на Работниот комитет и повеќе последователни состаноци на подгрупите).
- **Редовно информирање на членовите на Владата** за активности за следење на спроведувањето на Националната развојна стратегија, донесување на одлуката за формирање и решението за именување на членови на Националниот совет за развој.
- **Постојана комуникација и координација со мрежата на контакт лица за НРС** од министерствата и други органи на државната управа.
- Обезбедување мислење за **усогласеност на стратегиските плански документи и Националната развојна стратегија 2024-2044** при нивната подготовка, согласно Методологијата за начинот на подготвување, спроведување, следење, известување и оценување на секторските стратегии и Упатството за структурата, содржината и начинот на подготвување, спроведување, следење, известување и оценување на секторските и мултисекторските стратегии¹⁹.
- Во периодот од 24 – 28 март 2025 година реализирана е обука со претставници од Македонската академија на науките и уметностите за користење на **Моделот на меѓународни иднини (International Futures Model)** на Универзитетот во Денвер (САД), а со цел следење и анализа на проекции со продуцирање на конкретни податоци и извештаи во прилог на следењето на спроведувањето на НРС.
- Воспоставена е **соработка со Државниот завод за ревизија** во насока на планирање и спроведување на ревизии на успешност поврзани со НРС и ЦОР (одржана тркалезна маса на 16.05.2025 година).
- **Реализирани се студиски посети** во Италија (ноември 2024 година), Естонија (мај 2025 година) и Словенија (24 – 28 ноември 2025 година) со цел размена на информации, искуства и добри практики.
- На 11 декември 2025 година реализирана е заедничка активност со **Стопанската комора** во насока на доближување на целите и приоритетите од Националната развојна стратегија до бизнис заедницата, предизвиците и можностите кои ги нуди процесот на спроведување на НРС од аспект на придобивки за економскиот сектор.
- Во текот на 2025 година, во соработка со Програмата за развој на Обединетите Нации (УНДП), реализирани се интензивни активности за **воспоставување на функционален и интегриран систем за следење, известување и евалуација на Националната развојна стратегија 2024-2044** кој што има за цел да обезбеди навремено, квалитетно и конзистентно следење на напредокот во спроведувањето на националните развојни цели, како и целите и приоритетите од стратешките области.

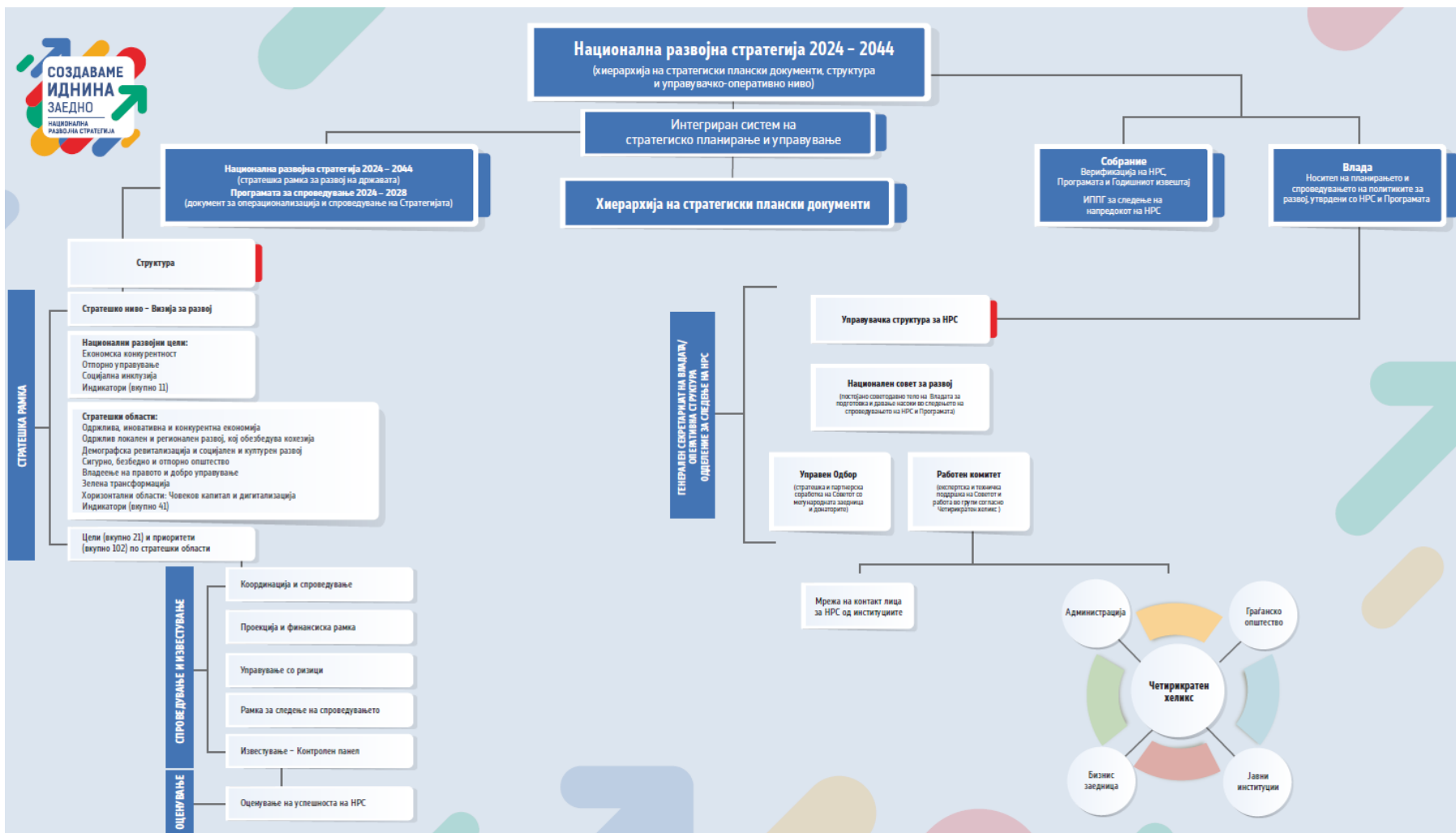
¹⁹ „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.122/22

- Подготвени се **Основни алатки за следење на спроведувањето на Националната развојна стратегија 2024-2044**, коишто беа претставени и консултирани со клучни засегнати чинители на две работилници одржани на 7 и на 18 ноември 2024 година.
- Подготвени се **пасоши на индикатори** согласно националните развојни цели и стратешките области од Националната развојна стратегија, коишто се претставени преку Контролниот панел на дигиталната платформа на <https://nrs.mk/>. За претставници на Генералниот секретаријат и Одделението за следење на НРС во Генералниот секретаријат беа организирани обуки за предвидената методологија за следење на индикаторите, како и за управување со дигиталната алатка за претставување на индикаторите на Контролниот панел.
- Од страна на Одделението за следење на НРС беа собрани податоци за програмите и потпрограмите на буџетските корисници со планирани средства за 2025 година на ниво на програми и мерки, вклучително буџетски, владини и развојни програми. Овој преглед на податоци ги опфати и општините односно единиците на локалната самоуправа.
- Преку Одделението за следење на НРС беа направени серија консултации преку електронска комуникација како и спроведени интензивни состаноци со министерствата и другите органи на државната управа со експертска поддршка во однос на податоците коишто беа потребни за подготовка на деталниот прелиминарен преглед. Овој прелиминарен **Преглед за поврзаност на програмите и потпрограмите на буџетските корисници со Националната развојна стратегија 2024-2044** обезбедува детална финансиска рамка што придонесува кон спроведување на НРС.
- Прегледот на мапирани буџетски програми има опфат на 102 приоритети и 21 цел во шест стратешки области, или вкупно 11 индикатори за трите национални развојни цели и вкупно 41 индикатор за стратешките области, преку анализа на 94 годишни програми на 20 институции и 67 програми на локалната власт.
- Организирани се обуки (13 -17 октомври, 10-14 ноември и 9-12 декември 2025 година) за претставници од Генералниот секретаријат, како и Министерството за финансии, Државниот завод за статистика и Државниот завод за ревизија со цел да се зајакнат **знаењата и вештините во областите на координација, управување со процеси, меѓусекторска соработка и следење на имплементацијата на стратешките документи** во рамки на Националната развојна стратегија, преку сесии насочени кон ефективна комуникација, преговарање и управување со процеси на соработка.
- Организирана тридневна обука (декември 2025 година) за Одделението за следење на Националната развојна стратегија во Генералниот секретаријат за **користење на дигитални алатки**.
- Генералниот секретаријат и Одделението за следење на НРС обезбедува постојано ажурирање на содржините на дигиталната платформа и нејзино унапредување - <https://nrs.mk/>.

ПРИЛОГ 2.

ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ НА НРС 2024-2044 ВО КОНТЕКСТ НА СТРАТЕШКАТА РАМКА

ПРИЛОГ 3.

ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕГИСКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ КАТЕГОРИЗИРАНИ ПО СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ ОД НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024-2044 СОГЛАСНО РЕГИСТАРОТ НА СТРАТЕГИСКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ²⁰

СТРАТЕГИСКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ				
	ИНСТИТУЦИЈА		НАЗИВ НА ДОКУМЕНТОТ	СТРАТЕШКА ОБЛАСТ ОД НРС
1	Агенција за храна и ветеринарство	1	Стратегија за безбедност на храната во Република Северна Македонија за период 2021-2025	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
2	Генерален секретаријат на Владата на Република Северна Македонија	2	Стратегија на Владата за соработка со и развој на граѓанското општество, со Акциски план 2025-2028	Владеење на правото и добро управување
3	Државна комисија за спречување на корупцијата	3	Национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021-2025	Владеење на правото и добро управување
4	Кабинет министер без ресор заменик на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, задолжен за политики на добро владеење	4	Стратегија за транспарентност на Владата на Република Северна Македонија (2023-2026)	Владеење на правото и добро управување
5	Канцеларија на претседателот на Владата на Република Северна Македонија	5	Национална стратегија за развој на интеркултурализмот и општествената кохезија со Акциски план 2024-2026	Владеење на правото и добро управување
		6	Национална стратегија за безбедност на Република Северна Македонија 2024-2029	Сигурно, безбедно и отпорно општество
6	Комисија за односи со верските заедници и религиозни групи	7	Стратегија за развој на верскиот туризам и поддршка на активните манастири 2022-2026	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
7	Министерство за внатрешни работи	8	Национална стратегија за контрола на мало и лесно оружје и Национален акциски план 2022-2024	Сигурно, безбедно и отпорно општество

²⁰ <https://nrs.mk/lista-na-strategii.nspix>

		9	Национална стратегија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција во Република Северна Македонија 2021-2025	Владеење на правото и добро управување
		10	Стратегија за јакнење на капацитетите за водење финансиски истраги и конфискација на имот за периодот 2025-2028 година, со Акциски план 2025-2026	Владеење на правото и добро управување
		11	Стратегија за натамошен развој на капацитетите на криминалистичка техника на регионално и локално ниво 2020-2025	Сигурно, безбедно и отпорно општество
		12	Стратегија за вклучување и комуникација со заедницата 2024-2026	Сигурно, безбедно и отпорно општество
8	Министерство за дигитална трансформација	13	Стратегија за сајбербезбедност 2025-2028	Сигурно, безбедно и отпорно општество
		14	Национален оперативен бродбенд план 2019-2029	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		15	Стратегија за развој на ИКТ СМАРТМК 2030, со текст на Стратегија и Акциски план 2025-2027	Зелена трансформација
9	Министерство за економија и труд	16	Стратегија за мали и средни претпријатија 2025-2030 на Република Северна Македонија	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		17	Стратегија за промоција на извозот на Република Северна Македонија 2024-2027, со Акциски план 2024-2025	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		18	Индустриска стратегија на Република Македонија 2018-2027, со Акциски план	Зелена трансформација
10		19	Стратегија за развој на енергетиката во Република	Зелена трансформација

	Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини		Северна Македонија до 2040 година	
		20	Национален план за енергија и клима 2022-2030	Зелена трансформација
11	Министерство за животна средина и просторно планирање	21	Национална стратегија за заштита на природата 2017-2027	Зелена трансформација
		22	Долгорочна стратегија за климатска акција (2021-2050), со Акциски план	Зелена трансформација
12	Министерство за здравство	23	Национална стратегија за превенција на орални заболувања кај деца од 0-14 години на Република Македонија за периодот 2018-2028 година	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		24	Стратегија за здравство на Република Северна Македонија 2021-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		25	Национална стратегија за дијабетес во Република Северна Македонија 2020-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		26	Национална стратегија за унапредување на менталното здравје во Република Македонија 2018-2025, со Акциски план (2018-2025)	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		27	Национален план за безбедност на пациенти 2024-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		28	Национален акционен план за здравствена безбедност во Република Северна Македонија 2024-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		29	Мастер план за унапредување на перинаталната грижа преку регионализација на здравствените установи - Акциски план (2024-2025) за имплементација на мерките	Одржлива, иновативна и конкурентна економија

		30	Национален акциски план за ментално здравје и психосоцијална добросостојба на децата и адолесцентите во Република Северна Македонија 2024-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		31	Стратегија на Светската здравствена организација за соработка со Република Северна Македонија (2026-2030)	Демографска ревитализација, социјален и културен развој
13	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	32	Стратегија за изменување и дополнување на Стратегијата за одржлив развој на шумарството во Република Северна Македонија, со Акциски план 2024-2026	Зелена трансформација
		33	Стратегија за производство на тутун за периодот 2021-2027 со Акциски план	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		34	Национална стратегија за развој на лозарството и винарството за периодот 2023-2033 година	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		35	Национална стратегија за земјоделството и руралниот развој за периодот 2021-2027	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		36	Стратегија за консолидација на земјоделско земјиште 2025-2035	Одржлив локален и регионален развој кој обезбедува кохезија
14	Министерство за локална самоуправа	37	Стратегија за регионален развој на Република Северна Македонија 2021-2031	Одржлив локален и регионален развој кој обезбедува кохезија
		38	Програма за одржлив локален развој и децентрализација, 2021-2026	Одржлив локален и регионален развој кој обезбедува кохезија
16	Министерство за образование и наука	39	Стратегија за паметна специјализација на Република Северна Македонија 2024-2027	Одржлива, иновативна и конкурентна економија

		40	Стратегија за образованието за 2018-2025 година и Акциски план	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
17	Министерство за одбрана	41	Стратегија за градење отпорност и справување со хибридни закани 2021-2025	Сигурно, безбедно и отпорно општество
		42	Долгорочен план за развој на одбранбените способности 2019-2028	Сигурно, безбедно и отпорно општество
18	Министерство за правда	43	Развојна секторска стратегија за правосудство (2024-2028)	Владеење на правото и добро управување
		44	Стратегија за развој на пробациската служба во Република Северна Македонија 2021-2025	Владеење на правото и добро управување
		45	Стратегија за информатичко-комуникациска технологија во правосудството за 2019-2024 година (Ревидирана стратегија)	Владеење на правото и добро управување
		46	Национална стратегија за развој на пенитенцијарниот систем во Република Северна Македонија 2021-2025	Владеење на правото и добро управување
19	Министерство за социјална политика, демографија и млади	47	Национална стратегија за ментално здравје за млади 2024-2026	Демографска ревитализација, социјален и културен развој
		48	Национална стратегија за правата на лицата со попреченост 2023-2030, со Акциски план 2023-2026	Владеење на правото и добро управување
		49	Национална стратегија за млади 2023-2027	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		50	Стратегија за промовирање и развој на волонтерството 2021-2025	Владеење на правото и добро управување
		51	Национална стратегија за развој на социјалните претпријатија во Република Северна Македонија 2021-2024	Владеење на правото и добро управување

		52	Национална стратегија за еднаквост и недискриминација 2022-2026	Владеење на правото и добро управување
		53	Национална стратегија за деинституционализација во Република Македонија 2018-2027 Тимјаник	Владеење на правото и добро управување
		54	Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030	Владеење на правото и добро управување
		55	Стратегија за родова еднаквост 2022-2027	Владеење на правото и добро управување
		56	Стратегија за превенција и заштита на деца од сите форми на насилство 2020-2025, со Акциски план 2020-2022	Владеење на правото и добро управување
20	Министерство за транспорт	57	Национална стратегија за Интелигентни транспортни системи (ИТС) на Република Северна Македонија 2023-2032	Зелена трансформација
		58	Национална транспортна стратегија 2018-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		59	Национална програма за развој на железничката инфраструктура 2025-2029	Зелена трансформација
21	Министерство за труд и социјална политика	60	Стратегија за човечки капитал на Република Северна Македонија 2024-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		61	Стратегија за безбедност и здравје при работа 2021-2025	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
22	Министерство за финансии	62	Фискална стратегија на Република Северна Македонија 2026-2030	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		63	Стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2026-2028 (со изгледи до 2030 година)	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		64	Стратегија за унапредување на системот на јавните набавки во	Владеење на правото и добро управување

			Република Северна Македонија за периодот 2022-2026 година	
		65	Национална стратегија за борба против измами и заштита на финансиските интереси на Европската Унија во Република Северна Македонија 2022-2025 година	Владеење на правото и добро управување
		66	Стратегија за формализирање на неформалната економија во Република Северна Македонија 2023-2027	Владеење на правото и добро управување
		67	Стратегија за развој на финансиските пазари со посебен фокус на пазарот на капитал 2022-2024	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
		68	Стратегија за реформа на даночниот систем 2021-2025	Одржлива, иновативна и конкурентна економија
23	Министерство за јавна администрација	69	Национален акциски план за партнерство за отворена власт 2024-2026 година	Владеење на правото и добро управување
		70	Стратегија за реформа на јавната администрација 2023-2030 со Акциски план 2023-2026	Владеење на правото и добро управување
24	Национален комитет за спречување на насилан екстремизам и борба против тероризам	71	Национална стратегија за борба против тероризмот 2023-2027	Сигурно, безбедно и отпорно општество
		72	Национална стратегија за спречување на насилан екстремизам 2023-2027	Сигурно, безбедно и отпорно општество
25	Национален координативен центар за гранично управување	73	Национална стратегија за интегрирано гранично управување 2021-2025	Одржлив локален и регионален развој кој обезбедува кохезија
26	Управа за финансиско разузнавање	74	Национална стратегија за борба против перење пари и финансирање на тероризам 2021-2024	Владеење на правото и добро управување
ВКУПНО:		74		

СТРАТЕШКИ ОБЛАСТИ ОД НРС			
	НАЗИВ НА СТРАТЕШКА ОБЛАСТ	БР. НА ДОКУМЕНТИ	%
1	ОДРЖЛИВА, ИНОВАТИВНА И КОНКУРЕНТНА ЕКОНОМИЈА	26	35%
2	ОДРЖЛИВ ЛОКАЛЕН И РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ ШТО ОБЕЗБЕДУВА КОХЕЗИЈА	4	5%
3	ДЕМОГРАФСКА РЕВИТАЛИЗАЦИЈА И СОЦИЈАЛЕН И КУЛТУРЕН РАЗВОЈ	2	3%
4	ВЛАДЕЕЊЕ НА ПРАВОТО И ДОБРО УПРАВУВАЊЕ	24	32%
5	СИГУРНО, БЕЗБЕДНО И ОТПОРНО ОПШТЕСТВО	9	12%
6	ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦИЈА	9	12%

Благодарност и придонес во подготовката на Извештајот

Првиот Годишен извештај за 2025 година за спроведување на Националната развојна стратегија 2024–2044 е резултат на заеднички институционален и експертски ангажман, координиран од Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија, преку Одделението за следење на Националната развојна стратегија.

Посебна благодарност изразуваме до проф. д-р Александар Стојков и проф. д-р Борче Треновски, за нивниот стручен и аналитички придонес, особено во делот на обработката и толкувањето на податоците, анализата на поврзаноста на буџетските програми со целите и приоритетите на Националната развојна стратегија, како и во формулирањето на наодите, заклучоците и препораките.

Искрена благодарност упатуваме до Министерството за финансии за обезбедувањето на потребните буџетски и финансиски податоци, како и за стручната соработка и поддршка во процесот на нивно усогласување, проверка и анализа.

Благодарност упатуваме и до органите на државната управа и органите во нивен состав, единиците на локалната самоуправа и другите надлежни институции кои учествуваа во процесот на прибирање и доставување податоци и информации потребни за подготовката на Извештајот.

Нивната посветеност и професионален придонес се од особено значење не само за подготовката на овој прв Годишен извештај, туку и за воспоставувањето функционален, транспарентен и одржлив систем за следење, известување и оценување на спроведувањето на Националната развојна стратегија 2024–2044.

Програмата за поддршка на спроведувањето на Националната развојна стратегија е предводена од Владата на Република Северна Македонија и Генералниот секретаријат, а имплементирана во соработка со Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП).

Контакт:

Генерален секретаријат на Владата-Одделение за следење на Националната развојна стратегија,
бул. Илинден 2, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

info.nrs@gs.gov.mk

